

ΕΠΙ

ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΘΕΩΡΗΣΗ

Τεύχος 121 / ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2009

Danuta Hübner

Οι Δήμοι να αξιοποιήσουν
τις πολιτικές συνοχής

Οικονομική Κρίση

Απειλή για την Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση

Περιβάλλον - Ενέργεια

Η βιώσιμη ανάπτυξη κατακτά πόλεις του κόσμου

Συνέντευξη

Κ. Μουσουρούλης: Τα οφέλη του "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ"

Editorial

Πώς μπορεί να συνδέονται οι χρεωκοπημένες τράπεζες της Ισλανδίας με τους δήμους της Μεγάλης Βρετανίας;

Οι τελευταίοι έχασαν τις επενδύσεις τους μετά την πτώχευση των ισλανδικών τραπεζών, τις οποίες είχαν επιλέξει ακριβώς για τις - κάποτε - υψηλές αποδόσεις των «τοξικών» τους προϊόντων.

Τι σχέση έχει η κρίση της «DEXIA» με τους δήμους της Γαλλίας, του Βελγίου, ή του Λουξεμβούργου; Ως μέτοχοι της συγκεκριμένης

ασφυκτιούν: Από τη μια τίθεται σε κίνδυνο η φερεγγυότητά τους και από την άλλη πρέπει να εξασφαλίσουν την παροχή στοιχειωδών δημόσιων κοινωνικών υπηρεσιών στις τοπικές κοινωνίες, οι οποίες βιώνουν καταστάσεις πένθους και κοινωνικής οδύνης.

Οι φωνές εκπροσώπων των τοπικών αρχών προς την πολιτική ηγεσία των Βρυξελλών ότι εκτός από τις τράπεζες, πρέπει να φροντίσει και για τους ανθρώπους αυξάνονται συνεχώς.

Όσο για τις εθνικές κυβερνήσεις, κυρίως δύο, της Ισπανίας και της Γερμανίας, έχουν λάβει γενναία μέτρα για την ενίσχυση των τοπικών παρεμβάσεων.

Στη χώρα μας η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει καταθέσει – όπως και στην Αυστρία – ειδικό τοπικό επενδυτικό σχέδιο για την αντιμετώπιση της κρίσης, για το οποίο οι διαπραγματεύσεις της ΚΕΔΚΕ με τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα και τον ΟΑΕΔ βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη.

Σε δύσκολους καιρούς η «ΕΤΑ» βάσει στόχους δημιουργικούς, ευγενικούς, ανανεώνεται, τολμάει, παραμένει έγκυρη και χρήσιμη για τους αναγνώστες

τράπεζας πολλοί δήμοι μετά τη χρεωκοπία της υπέστησαν σημαντικές απώλειες στα μερίδιά τους και κατ' επέκταση στα αποθεματικά των ταμείων τους.

Ο κατάλογος δεν έχει ούτε τέλος, ούτε σύνορα.

Και βεβαίως τα παραπάνω δεν είναι παρά μερικές από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση, όπως αυτές καταγράφονται σε έρευνα του CEMR, που παρουσιάζουμε στο παρόν τεύχος της «ΕΤΑ».

Το σίγουρο είναι πως οι απαιτητά ανά την Ευρώπη τοπικές και περιφερειακές αρχές

Όλοι δε συγκλίνουν στο ότι οι πόλεις και οι περιφέρειες πρέπει να έχουν ρόλο και να συμμετέχουν στη λήψη των κρίσιμων για την αντιμετώπιση της κρίσης αποφάσεων.

Στο ίδιο μήκος κύματος και η Ντανούτα Χούμπνερ, επίτροπος αρμόδια για την περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε, όπως υπογραμμίζει στο άρθρο, που φιλοξενούμε σ' αυτό το τεύχος του περιοδικού μας.

Ο κ. Ζοζέ Μπαρόζο συμφωνεί, αλλά το παραπέμπει στο μέλλον, μετά το 2010, δηλαδή μετά την κρίση...

Τα δύσκολα είναι ακόμη μπροστά μας δηλαδή.

Σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς λοιπόν το περιοδικό της Αυτοδιοίκησης, η «ΕΤΑ», έβαλε στόχους δημιουργικούς, ευγενικούς και κόντρα στη κρίση.

Ανανεώνεται, τολμάει, εκσυγχρονίζεται, γίνεται πιο ελαφρύ, αλλά και σοβαρό, ταξιδεύει, ανοίγει τις σελίδες του στον κόσμο. Η προσπάθειά μας ξεκινά από αυτό το τεύχος και θα συνεχιστεί. Ελπίζουμε και στοχεύουμε να είμαστε πιο έγκυροι και αντικειμενικοί και πάντα χρήσιμοι στους αναγνώστες μας.

■ ■ ■ Περιεχόμενα

- 04** Ψηφίστηκε η κατάργηση του τέλους παρεπιδημούντων
- 06** Προς υπογραφή η ΚΥΑ για την ίδρυση της ΔΗΜΟΣ Α.Ε.
- 08** ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Οικονομική κρίση και Ευρωπαϊκή Τ.Α.
- 09** Διάσκεψη κορυφής Επιτροπής Περιφερειών στην Πράγα
Οικονομική ανάκαμψη χωρίς τις Πόλεις και Περιφέρειες δεν υπάρχει
- 13** ΟΙ ΑΠΕΝΑΝΤΙ: Isidoro Gattardo – Mercedes Bresso
- 14** Danuta Hübner:
Η κρίση αισθητή στη Τ.Α.
- 16** Η Οικονομική κρίση και η Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση
- 30** Ετήσια Προγράμματα Δράσης των ΟΤΑ
- 32** Τί πιστεύουν οι Ευρωπαίοι πολίτες για τις τοπικές αρχές
- 35** ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Η βιώσιμη ανάπτυξη «κατακτά» πολλές πόλεις του κόσμου
- 38** Πράσινες πόλεις και με ... βραβείο
- 40** Φιλοικοπόλεις... αντίδοτο στην κρίση

- 42** ΑΠΟΨΕΙΣ για βιώσιμες πόλεις
- 44** Έρχονται τα πράσινα ελληνικά νησιά
- 46** Με ...φόρα στην αειφορία οι δήμοι
- 48** Πράσινη τεχνολογία και πράσινες πολιτικές για τις πόλεις
- 49** ΕΝΕΡΓΕΙΑ
Πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»
- 52** ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
Κ. Μουσουρούλης: Πολλαπλά τα οφέλη του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»
- 55** ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ
«Κρυμμένοι θησαυροί» στην Χαρτοθήκη της Κοζάνης
- 58** ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ
Κοινό κάλεσμα Van den Brande και Hans-Gert Rottering για τις ευρωεκλογές
- 60** ΝομιμοΤΑτα
- 62** ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ
- 64** ΕΝΤΥΠΩΣ

Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Εκδότης:

Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
Ακαδημίας & Γενναδίου 8
106 78 Αθήνα
Τηλ. Κέντρο: 210 38 99 600, Fax: 210 38 20 807
email: eta@kedke.gr

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:

Ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ Νικήτας Κακλαμάνης

Διεύθυνση - Επιμέλεια Σύνταξης:

Θυρανία Σούλη

Συντακτική Ομάδα:

Δημήτρης Μαρής
Νικολέττα Μουτούση
Ηλίας Μπενέκος

Εκδοτική Παραγωγή:

Σύγχρονες Εκδόσεις Κορυφή Α.Ε.
Εθνικής Αντιστάσεως & Ελ. Κωστοπούλου
Παλλήνη
Τηλ.: 210 66 65 669, 210 66 65 812

Σχεδιασμός - Σελιδοποίηση:

bmpplus
Σαράντα Εκκλησιών 8,
162 31 Βύρωνα
Τηλ.: 210 76 67 544
email: info@bmpplus.gr

Ψηφίστηκε η μείωση του τέλους παρεπιδημούντων

Μιας δήλωσης «μύρια κακά έπονται». Όπου δήλωση, ίσον η εξαγγελία του πρωθυπουργού ότι στο πλαίσιο αντιμετώπισης των συνεπειών της κρίσης και στήριξης του τουρισμού της χώρας θα μειωθεί το τέλος παρεπιδημούντων, που εισπράττουν οι δήμοι, από 2 σε 0,5%.

Αμ' έπος αμ' έργον λοιπόν και η εξαγγελία έγινε πράξη. Καταργήθηκε, ουσιαστικά, το τέλος παρεπιδημούντων, αμετακλήτως.

Οι δήμοι – ιδίως οι νησιωτικοί και τουριστικοί – βρίσκονται σε κατάσταση νευρικής κρίσης και στα πρόθυρα κατάρρευσης, αφού χάνουν από τα ταμεία τους 180 εκ. ευρώ, τουλάχιστον για φέτος και εφόσον φυσικά αντικατασταθεί η ζημία αυτή από άλλους πόρους, όπως δεσμεύτηκε ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Παπαθανασίου.

Η κατάργηση ψηφίστηκε παρά την αρχική δέσμευση των αρμόδιων υπουργών Εσωτερικών και Τουριστικής Ανάπτυξης ότι οποιασδήποτε

ρύθμισης θα προηγηθεί διάλογος με την Αυτοδιοίκηση, με αποτέλεσμα να πυροδοτηθεί ένταση ανάμεσα στην κυβέρνηση και τους δημάρχους.

Η κόντρα οξύνθηκε ακόμη περισσότερο όταν ο πρώην υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφης με μια εμπρηστική δήλωσή του επικαλέστηκε την ύπαρξη συμφωνίας μεταξύ του ιδίου και του Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ, σύμφωνα με την οποία οι οικονομικές απώλειες των Δήμων από το τέλος παρεπιδημούντων αναπληρώνονται με την αύξηση του ποσοστού των τελών κυκλοφορίας που εισπράττουν από φέτος οι Δήμοι.

Γεγονός που διαψεύστηκε από το Δ.Σ. της ΚΕΔΚΕ, ενώ ο πρόεδρος κ. Νικήτας Κακλαμάνης κατέστησε σαφές ότι αν δεν αναπληρωθεί η ζημία με νέα νομοθετική ρύθμιση ο ίδιος είναι αποφασισμένος να παραιτηθεί από τη θέση του προέδρου.

Άλλωστε ο ίδιος ο κ. Αλογοσκούφης σε επιστολή του προς την ΚΕΔΚΕ –

που προηγείτο της απόφασης της κυβέρνησης για μείωση του τέλους – με αφορμή τη συζήτηση για την απόδοση των παρακρατηθέντων πόρων της Αυτοδιοίκησης, διευκρίνιζε ότι οι επιπλέον πόροι που θα εισπράξουν οι δήμοι από τα τέλη κυκλοφορίας καλύπτουν τις δαπάνες που απαιτούνται για την άσκηση από τους δήμους όλων των μεταφερόμενων σ' αυτούς κρατικών αρμοδιοτήτων.

Μετά λοιπόν την αντίδραση της ΚΕΔΚΕ, αλλά και των δημάρχων των νησιωτικών και τουριστικών δήμων, που μάλιστα πραγματοποίησαν και πορεία στη Βουλή κατά την ημέρα ψήφισης της επίμαχης διάταξης, η απάντηση δόθηκε από τον νέο υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Παπαθανασίου κατά τη διάρκεια συνάντησης με τον πρόεδρο της ΚΕΔΚΕ κ. Ν. Κακλαμάνη. Στη συνάντηση συμφωνήθηκε μέχρι το τέλος Απριλίου να έχει ολοκληρωθεί ο διάλογος μεταξύ του υπουργείου Οικονομικών και της ΚΕΔΚΕ, που

θα έχει ως ζητούμενο την μόνιμη αναπλήρωση των εσόδων που χάνει η Τοπική Αυτοδιοίκηση από την ουσιαστική κατάργηση, του τέλους παρεπιδημούντων.

Ο διάλογος βασίζεται σε δύο από τις εναλλακτικές προτάσεις που έχει ήδη καταθέσει η ΚΕΔΚΕ προς το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, καθώς και σε όποια άλλη καταθέσει το υπουργείο.

Να σημειωθεί ότι οι νησιωτικοί, οι τουριστικοί και οι αστικοί δήμοι είναι εκείνοι οι οποίοι έχουν υποστεί το μεγαλύτερο πλήγμα από την επίμαχη εξέλιξη, καθώς σε πολλές περιπτώσεις το τέλος παρεπιδημούντων αποτελεί το 50% με 60% των τακτικών τους εσόδων και άρα οι προϋπολογισμοί και ο προγραμματισμός τους καταρρέουν.

Τι προτείνει η ΚΕΔΚΕ

Οι προτάσεις που έχει καταθέσει η ΚΕΔΚΕ για την μόνιμη αναπλήρωση των εσόδων της Αυτοδιοίκησης είναι πρώτον, να αποδίδεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση το 25% των εσόδων του ΕΤΑΚ. Δεύτερο, εναλλακτικό σενάριο, είναι η θεσμοθέτηση φόρου επιτηδεύματος, που θα αντικαθιστά επτά τοπικούς φόρους, θα εφαρμόζεται στο σύνολο των επιτηδευματιών και θα έχει εξαιρετικά χαμηλό φορολογικό συντελεστή.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα πληγέντων δήμων

Για ισχυρό οικονομικό πλήγμα των νησιωτικών δήμων, μεσούσης της οικονομικής κρίσης κάνουν λόγο οι αιρετοί, οι οποίοι έχουν δηλώσει αποφασισμένοι να «κατεβάσουν ρολά» κατά τη θερινή περίοδο σε περίπτωση που δεν διευθετηθεί το πρόβλημα.

Μία από τις εντονότερες ανησυχίες που εκφράζουν είναι ότι τα ποσά που εισέπρατταν δεν θα μπορούν να αναπληρωθούν από ισόποσους νέους πόρους. Σύμφωνα με πληροφορίες οι εμπλεκόμενοι φορείς θεωρούν πως στην περίπτωση που αντικατασταθούν οι απώλειες από άλλους πόρους, τότε η κατανομή των ποσών αυτών στους δήμους θα πρέπει να γίνει με βάση τα βεβαιωμένα έσοδα που έχουν τώρα οι δήμοι από το τέλος παρεπιδημούντων. Αυτό θεωρείται δίκαιο, καθώς σε διαφορετική περίπτωση θα γίνει μια ανακατανομή των

πόρων, η οποία θα αφήνει μετέωρους τους δήμους που μέχρι σήμερα βεβαίωναν και εισέπρατταν τα χρήματα από εστιατορίες και ξενοδόχους. Με δεδομένο ότι μέχρι τώρα ο κάθε δήμος αποφάσιζε αυτοβούλως για την είσπραξη ή μη του τέλους παρεπιδημούντων, ένα μεγάλο ποσοστό των αιρετών δεν βεβαίωνε, ούτε εισέπραττε τις οφειλές.

Με βάση τεχνοκρατικές προσεγγίσεις ο φόρος αυτός μπορούσε να φέρει συνολικά στα ταμεία των δήμων 500 εκ. ευρώ. Ωστόσο τα ποσά που βεβαιώ-

Τι προβλέπει η τελική ρύθμιση

Με μικρές τροποποιήσεις πέρασε τελικά η ρύθμιση, η οποία μειώνει το τέλος παρεπιδημούντων από 2 σε 0,5%. Συγκεκριμένα μετά από νομοτεχνική προσθήκη του αρμόδιου υφυπουργού Οικονομικών Αθ. Μπούρα τα έσοδα από επιχειρήσεις που λειτουργούν εντός καζίνο θα εξαιρούνται από την επίμαχη ρύθμιση.

Το άρθρο 23 αποτελείται από τρεις παραγράφους όπου και επισημαίνονται τα εξής:

Μέχρι τέλος Απριλίου η Κυβέρνηση υποσχέθηκε να βρεθεί λύση για μόνιμη αντικατάσταση των πόρων του 2%

νονται σε ετήσια βάση δεν ξεπερνούν τα 180 εκατομμύρια ευρώ. Ουσιαστικά δηλαδή μόλις το 36% των δημάρχων προχωρούσαν στην πιστή εφαρμογή του νόμου. Σε ορισμένες περιπτώσεις νησιωτικών δήμων το έσοδο αυτό αποτελούσε πραγματικά «θησαυρό» καθώς πρόκειται για ένα δυναμικό πόρο που τους απέφερε σε ετήσια βάση έσοδα που δεν είχαν από καμία άλλη πηγή.

Η πλέον εξόφθαλμη περίπτωση είναι εκείνη του δήμου Χερσονήσου στο Ηράκλειο της Κρήτης, όπου το τέλος παρεπιδημούντων του εξασφάλιζε σε ετήσια βάση 3,64 εκ. ευρώ, την ώρα που συνολικά ΣΑΤΑ και ΚΑΠ δεν ξεπερνούν το ποσό των 1,8 εκ. ευρώ. Αντίστοιχη περίπτωση είναι και αυτή του δήμου Μυκόνου, όπου τα έσοδα από το 2% έφθαναν στα 2,056 εκ. ευρώ!

1. Το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων που προβλέπεται σε ποσοστό 2% στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 339/1976, όπως ισχύει, ορίζεται από 1.1.2009 σε ποσοστό 0,5%.

2. Το τέλος από τα ακαθάριστα έσοδα στις περιπτώσεις που προβλέπεται σε ποσοστό 2% στην παράγραφο 1 του ν. 339/1976 (ΦΕΚ 136 Α') όπως ισχύει, ορίζεται από 1.1.2009 σε ποσοστό 0,5%. Εξαιρούνται από τη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου τα έσοδα από επιχειρήσεις που λειτουργούν εντός Καζίνο.

3. Για το χρόνο και το διάστημα από 1.1.2009 έως και 31.12.2009 δεν θα επιβαρύνονται με την εισφορά του ν.128/1975 (ΦΕΚ 178 Α') τα υπόλοιπα δανείων και τα χορηγούμενα δάνεια ή πιστώσεις από πιστωτικά ιδρύματα προς τα τουριστικά καταλύματα της χώρας.

Προς υπογραφή η ΚΥΑ για την ίδρυση της ΔΗΜΟΣ Α.Ε.

- Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο, 1 εκ. ευρώ, καλύπτεται από το Ελληνικό Δημόσιο
- Το ΥΠΟΙΟ προκηρύσσει τον Τεχνικό Σύμβουλο και χρηματοδοτεί το έργο του με 2 εκ. ευρώ

Και μια καλή είδηση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση εν μέσω οικονομικής κρίσης και προγράμματος σταθερότητας. Είναι έτοιμη και οδεύει προς υπογραφή Κοινή Υπουργική Απόφαση των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Παπαθανασίου και Εσωτερικών κ. Π. Παυλόπουλου με την οποία προβλέπεται η ίδρυση και η λειτουργία της ΔΗΜΟΣ Α.Ε. Η εταιρεία αναλαμβάνει την προετοιμασία, ωρίμανση και εκτέλεση έργων υποδομής για λογαριασμό των δήμων και κοινοτήτων της χώρας, που χρηματοδοτούνται, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους.

Με δεδομένες τις οικονομικές συγκυρίες, το έτσι και αλλιώς δύσκολο εγχείρημα - πρόκληση για την Αυτοδιοίκηση, αποκτά ιδιαίτερη σημασία και για αυτό υπαγορεύει αυτονόητες και αναγκαίες συνθήκες για την υλοποίησή του όπως, ενισχυμένα αντανakλαστικά και επίσπευση συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ κεντρικής και τοπικής διακυβέρνησης, απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και προπαντός εξασφάλιση των απα-

ραίτητων οικονομικών πόρων για να «πάρει μπρος το σύστημα».

Προς το παρόν όλες οι παραπάνω συνθήκες βρίσκονται σε φάση διαμόρφωσης και ωρίμανσης, ενώ οι αιρετοί αναζητούν εναγωνίως δρόμους και τρόπους να μη μείνουν εκτός προγραμμάτων ΕΣΠΑ.

Σύμφωνα λοιπόν με την αναμενόμενη κοινή υπουργική απόφαση συνιστάται η ανώνυμη μη κερδοσκοπική εταιρεία ΔΗΜΟΣ Α.Ε., με έδρα την Αθήνα και εννεαετή διάρκεια, εποπτεύεται από τους υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών και διέπεται από τις διατάξεις των νόμων 3614/2007, 849/1978 (άρθρο 36) και 2190/1920.

Η ΚΕΔΚΕ έχει υποβάλει ήδη από πέρυσι το Σεπτέμβριο στο υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών το Επιχειρησιακό Σχέδιο της ΔΗΜΟΣ Α.Ε., ζητώντας παράλληλα να διασφαλίσει τις οικονομικές προϋποθέσεις για τη βιωσιμότητά της. Η απάντηση που δόθηκε είναι ότι το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών προγραμματίζει να επιχορηγεί ετησίως την εταιρεία με το ποσό των 3 έως 3,5 εκ. ευρώ για το υπόλοιπο της Προγραμματικής Περιόδου (2009-2013). Παράλ-

ληλα ανέλαβε να προκηρύξει τον Τεχνικό Σύμβουλο και να χρηματοδοτήσει το έργο του με το ποσό των 2 εκ. ευρώ.

Σκοπός και χρηματοδότηση της ΔΗΜΟΣ Α.Ε.

Σκοπός της ΔΗΜΟΣ Α.Ε. είναι:

- Η προετοιμασία και η σύνταξη όλων των απαραίτητων εγγράφων για την ένταξη έργων των ΟΤΑ α' βαθμού.
- Η ωρίμανση μέχρι και το στάδιο της δημοπράτησης της κατασκευής τεχνικών έργων υποδομής.
- Η ανάθεση και ευθύνη εκτέλεσης έργων.

Στη ΔΗΜΟΣ Α.Ε., εκτός των δήμων που δεν έχουν διαχειριστική επάρκεια, μπορούν να απευθυνθούν και δήμοι που επιβεβαιώνουν διαχειριστική επάρκεια, εφόσον το ζητήσουν από το Δ.Σ. της εταιρείας.

Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο είναι 1 εκ. ευρώ και καλύπτεται ολόκληρο από το Ελληνικό Δημόσιο.

Οι πόροι της ΔΗΜΟΣ Α.Ε. προέρχονται από τις εξής πηγές:

- την αποζημίωση για τις προσφερόμενες υπηρεσίες της,
- την ετήσια επιχορήγηση του ΠΔΕ, τα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους προγράμματα τεχνικής υποστήριξης,
- τη χρηματοδότηση της ΚΕΔΚΕ,
- τις επιχορηγήσεις, δωρεές κληρονομίες κ.λπ.

Η εταιρεία υπόκειται σε ετήσιο κατασταλτικό έλεγχο από ορκωτούς λογιστές.

Διοίκηση από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο

Η ΔΗΜΟΣ Α.Ε. διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο, τριετούς θητείας, το οποίο λειτουργεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις για τις ανώ-

νυμες εταιρείες και ορίζεται με απόφαση των εποπτευόντων υπουργών. Πέντε μέλη του, περιλαμβανομένου του προέδρου, προτείνονται από την ΚΕΔΚΕ, δύο μέλη από το υπουργείο Εσωτερικών και δύο από το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

Πότε και πώς αναλαμβάνει η ΔΗΜΟΣ Α.Ε. την υλοποίηση έργων

Η ΔΗΜΟΣ Α.Ε. αναλαμβάνει μετά από αίτημα πρωτοβάθμιου ΟΤΑ με Προγραμματικές Συμβάσεις, το ρόλο του δικαιούχου για την υλοποίηση τεχνικών έργων υποδομής των δήμων στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Πρώτον: Όταν ο ΟΤΑ δεν έχει διαχειριστική επάρκεια για την ανάληψη έργου και εφόσον το έργο αυτό έχει το απαιτούμενο στάδιο ωρίμανσης – δηλαδή εγκεκριμένες μελέτες και αδειοδοτήσεις – για να υποβληθεί σε πρόσκληση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων μετά από σχετική τεκμηρίωση της Τεχνικής Υπηρεσίας.

Στις περιπτώσεις, όπου τεχνικά έργα πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, που δεν είναι διαχειριστικά επαρκείς, έχουν ενταχθεί σε εγκεκριμένο από την Περιφέρεια Πρόγραμμα Τοπικής Ανάπτυξης ή για έργα που έχουν την έγκριση του Περιφερειακού Συμβουλίου, η ΔΗΜΟΣ Α.Ε., αναλαμβάνει, όπου απαιτείται ενέργειες προετοιμασίας και ωρίμανσης αυτών, δηλαδή εκτέλεση μελετών, μέριμνα για έκδοση των απαραίτητων αδειών, σύνταξη τευχών δημοπράτησης.

Δεύτερον, όταν ο ΟΤΑ είναι διαχειριστικά επαρκής για την ανάληψη έργου, υπό την προϋπόθεση ότι, είτε δημιουργούνται οικονομίες κλίμακας και το έργο αφορά περισσότερους του ενός αρμοδίου ΟΤΑ, είτε το έργο είναι ειδικής φύσεως και αφορά τους τομείς δραστηριότητας της ΔΗΜΟΣ Α.Ε., μετά από σχετική τεκμηρίωση της Τεχνικής Υπηρεσίας.

Κανένας δήμος εκτός προγραμμάτων ΕΣΠΑ

Ο βασικός στόχος της ΚΕΔΚΕ για τη νέα Προγραμματική Περίοδο ήταν και παραμένει να μη μείνει κανένας δήμος εκτός των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Για αυτό και από νωρίς, από το 2005 ακόμη, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμετοχή των ΟΤΑ στο ΕΣΠΑ ζητούσε τα εξής:

Πρώτον, κάθε ΤΕΔΚ να εκπονήσει το δικό της Πρόγραμμα Τοπικής Ανάπτυξης και να καταστεί δυνατή η έγκριση χρηματοδότησης έργων και για ΟΤΑ που δε θα πιστοποιηθούν και μάλιστα με διαδικασίες άμεσης αξιολόγησης.

Δεύτερον, σε κάθε ΤΕΔΚ να δοθεί η δυνατότητα συγκρότησης Ομάδας Υποστήριξης, έτσι ώστε να βοηθηθούν όλοι ανεξαιρέτως οι ΟΤΑ – και ιδιαίτερος οι μικρότεροι – στον προγραμματισμό και την ωρίμανση των έργων τους.

Τρίτον, να υλοποιηθεί Πρόγραμμα Υποστήριξης των ΟΤΑ, ύψους 7,6 εκ. ευρώ, με το οποίο θα υποστηρίζονται φορείς της πρωτοβάθμιας Αυτοδι-

ΤΕΔΚ, αλλά και η στελέχωσή τους με το κατάλληλο και αναγκαίο προσωπικό.

Το υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών αναμένεται – όπως είχε συμφωνηθεί κατά τη διάρκεια συνάντησης της ΚΕΔΚΕ με τον τότε υπουργό κ. Γ. Αλογοσκούφη πέρυσι το καλοκαίρι – να δώσει ρητή κατεύθυνση στους γενικούς γραμματείς των Περιφερειών να χρηματοδοτηθούν τα έργα των ΟΤΑ, που θα συμπεριλαμβάνονται στα Προγράμματα Τοπικής Ανάπτυξης.

Δεν αναλαμβάνει όμως να χρηματοδοτήσει τη στελέχωση των ΤΕΔΚ με σταθερούς συνεργάτες. Αντιθέτως χρηματοδοτεί με 3 εκ. ευρώ, μέρος

οίκησης στην προετοιμασία και την υλοποίηση των έργων, αλλά και η υλοποίηση του Προγράμματος Τοπικής Ανάπτυξης σε κάθε ΤΕΔΚ.

Σε αναμονή αποφάσεων και χρηματοδοτήσεων

Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά τα Προγράμματα Τοπικής Ανάπτυξης, αναμένεται να εκδοθεί Κοινή Υπουργική Απόφαση που θα καθορίζει το περιεχόμενο και τη διαδικασία εκπόνησής τους. Επίσης Κοινή Υπουργική Απόφαση αναμένεται να εκδοθεί και για να μπορέσουν να συσταθούν οι Ομάδες Υποστήριξης των 51 ΤΕΔΚ.

Δηλαδή μέχρι στιγμής, καθυστερεί και ο προγραμματισμός των έργων σε κάθε

του Προγράμματος Υποστήριξης των ΟΤΑ - στο σκέλος προετοιμασία και υλοποίηση έργων. Το υπόλοιπο ποσό, που θα καλύψει τον άξονα «Υποστήριξη εκπόνησης του Προγράμματος Τοπικής Ανάπτυξης κάθε ΤΕΔΚ», αναζητείται από το υπουργείο Εσωτερικών και από το Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ».

Στο μεταξύ μέχρι στιγμής επάρκεια έχουν επιβεβαιώσει μέχρι τώρα 121 ΟΤΑ και 15 ΔΕΥΑ. Παράλληλα παρατείνεται μέχρι το Δεκέμβριο η περίοδος εφαρμογής του Μεταβατικού Συστήματος επιβεβαίωσης της διαχειριστικής επάρκειας των ΟΤΑ και επομένως το νέο πρότυπο του ΕΛΟΤ θα εφαρμοστεί από τις αρχές του 2010.

Η οικονομική κρίση κλυδωνίζει ήδη τους Ευρωπαϊκούς Δήμους και Περιφέρειες ανατρέποντας έσοδα και προϋπολογισμούς και θέτοντας σε κίνδυνο τη φερεγγυότητά τους και την παροχή στοιχειωδών δημόσιων υπηρεσιών στους πολίτες.

Στο αφιέρωμα που ακολουθεί η «ΕΤΑ» παρουσιάζει αναλυτικά τις συνέπειες της κρίσης καθώς και τα μέτρα που η ίδια η Αυτοδιοίκηση προτείνει ή λαμβάνει για την αντιμετώπιση αυτών των καταστροφικών φαινομένων.

Στη δίνη της κρίσης η Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση

Διάσκεψη κορυφής της Επιτροπής Περιφερειών στην Πράγα

Οικονομική ανάκαμψη χωρίς τις Πόλεις και τις Περιφέρειες δεν υπάρχει

«Μαζί» με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές διακηρύσσει ότι πορεύεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τόσο για την αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης και την ανάκαμψη, όσο και για το μέλλον της στρατηγικής της Λισαβόνας και της Ευρώπης γενικότερα.

Όμως, όπως ξεκαθάρισε ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Ζοζέ Μπαρόζο στην Διάσκεψη Κορυφής της Επιτροπής των Περιφερειών στην Πράγα στις αρχές Μαρτίου, η κεντρική ηγεσία της ΕΕ κρατά για τον εαυτό της το προνόμιο να χαράσσει τις πολιτικές αυτές, αφού μετά το 2010 θα ξεκινήσει συζήτηση για ενίσχυση της συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στα πλαίσια της νέας στρατηγικής για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Προς το παρόν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές οφείλουν να συντονίσουν τα βήματά τους με τις προτεραιότητες της κεντρικής διακυβέρνησης «διότι είμαστε μία κοινότητα με κέντρο τις Βρυξέλλες».

Δεν υπάρχει ανάκαμψη χωρίς συμμετοχή των πόλεων και των περιφερειών. Ουσιαστικά αυτή ήταν η απάντηση της ηγεσίας της Ε.Ε. στις κραυγές αγωνίας των εκπροσώπων των τοπικών και περιφερειακών αρχών ότι δηλαδή οι συνέπειες της κρίσης συνταράσσουν ήδη τις τοπικές κοινωνίες, ότι η κρίση είναι μεν παγκόσμια, η αντιμετώπισή της όμως πρέπει να ξεκινήσει περιφερειακά.

Μάλιστα ο πρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών κ. Λουκ Βαν ντε Μπράντε δήλωσε με νόημα ότι «κανένα σχέδιο ανάκαμψης δεν θα υλοποιηθεί ποτέ σωστά χωρίς την έγκαιρη συμμετοχή των περιφερειών και των πόλεων», ενώ υπογράμμισε ότι οι πόλεις και οι περιφέρειες της Ευρώπης τάσσονται σθεναρά κατά του εθνικού προστατευτισμού.

«Μεσούσης της σημερινής οικονομικής κρίσης, είπε, οι περιφέρειες και οι

πόλεις της Ευρώπης τάσσονται σθεναρά κατά του εθνικού προστατευτισμού. Ο κρατικός συγκεντρωτισμός δεν αποτελεί τη βάση για μία δυναμική και αποτελεσματική Ευρώπη».

Εκτός από τις τράπεζες υπάρχουν και οι άνθρωποι

Οι αιρετοί εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης, από άκρη σ' άκρη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράμμισαν ότι ο μέχρι τώρα συντονισμός είναι υποτονικός έως ανύπαρκτος, τα μέτρα για την ανακούφιση και τη στήριξη των τοπικών κοινωνιών δεν έχουν φτάσει ακόμη στις τοπικές κοινωνίες, οι οποίες προσπαθούν να πάρουν μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης. Αυτό που υπογραμμίστηκε με έμφαση είναι ότι εκτός από τη στήριξη των τραπεζών, τον πρώτο λόγο πρέπει να έχουν οι άνθρωποι και η πραγματική οικονομία.

Και άρα τοπικές και περιφερειακές αρχές επιβάλλεται να έχουν αποφασιστικό και όχι απλώς γνωμοδοτικό ρόλο στην χάραξη και την υλοποίηση των πολιτικών και των μέτρων που λαμβάνουν οι Βρυξέλλες για την αντιμετώπιση της κρίσης. Γεγονός που προκύπτει και από πρόσφατη έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, η οποία καταδεικνύει ότι το 60% σχεδόν των Ευρωπαίων πολιτών επιθυμεί να αποκτήσουν οι περιφερειακές και τοπικές αρχές μεγαλύτερο ρόλο στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων της Ε.Ε.

Συμμετοχή των τοπικών αρχών στη λήψη των αποφάσεων

Ο πρώτος που έθεσε θέμα συνεργασίας και αποτελεσματικότητας όλων

Η οργή των πολιτών για τις δημοσιονομικές πολιτικές να φτάσει στα κοινοτικά όργανα

Πιο κατηγορηματικός ο Κλαούντιο Μαρτίνι, πρόεδρος της Περιφέρειας Τοσκάνης και πρόεδρος της Συνέλευσης των Περιφερειακών Παραθαλάσσιων Περιοχών της Ευρώπης, ο οποίος τόνισε ότι οι τοπικές αρχές στους δήμους και τις περιφέρειες καταβάλλουν ήδη προσπάθειες για την αναχαίτιση των συνεπειών της κρίσης, ωστόσο σημείωσε ότι χρειάζεται συνεργασία πόλεων, περιφερειών, κρατών και διεθνών οργανισμών.

Για αυτό και κατέθεσε πρόταση για έκτακτη σύγκληση Συνδιάσκεψης των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρώπης για τη λήψη

μέτρων συγκεκριμένων ανά περιφέρεια, σημειώνοντας με νόημα ότι μία κοινή φωτογράφιση όλων δεν αρκεί και προπαντός δεν θα λύσει κανένα πρόβλημα.

«Την οργή των πολιτών για τις Τράπεζες και τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόνισε, πρέπει να τη μάθουν τα κοινοτικά όργανα. Επίσης πρέπει να μάθουν και το αίτημά μας για στήριξη των αδυνάτων. Πρέπει όλα αυτά να φτάσουν στα κοινοτικά όργανα για να βελτιωθούν οι πολιτικές τους».

Επίσης ο κ. Μαρτίνι υπογράμμισε ότι δεν μπορεί όλη η συζήτηση να εξαντλείται στο μέλλον των τραπεζών και παράλληλα οι άνεργοι να μένουν απροστάτευτοι.

«Το φαινόμενο, είπε, είναι πολύπτυχο, πολύπλοκο και η κατάσταση διαφορετική από περιφέρεια σε περιφέρεια. Ο διάλογος είναι αναγκαίος. Όπως αναγκαία είναι και η υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης, της πράσινης ανάπτυξης. Δυστυχώς πολλοί θεωρούν ότι δεν είναι επείγον το θέμα και ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις τράπεζες και στην αυτοκινητοβιομηχανία. Πιστεύω ότι μόνο μία προσέγγιση υπό το πρίσμα της πράσινης ανάπτυξης θα μας

φέρει κοντά στην ανάκαμψη». Τέλος υπογράμμισε την ανάγκη για την άμεση ενίσχυση των κρατικών επενδύσεων.

Προτεραιότητα η αντιμετώπιση της κοινωνικής οδύνης

Ο περιφερειάρχης της Προβηγκίας, Άλπεων και Κυανής Ακτής και μέλος της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης κ. Μισέλ Βολέλ, αναφερόμενος στις συνέπειες της οικονομικής κρίσης στον τόπο του ανέφερε ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που αποτελούν το 95% του τοπικού οικονομικού ιστού, είναι αυτές που μαστίζονται από τις συνέπειες της κρίσης, αλλά και από την πολιτική των τραπεζών που αρνούνται να δώσουν δάνεια. Πέραν όμως των οικονομικών συνεπειών μεγαλύτερες είναι οι κοινωνικές συνέπειες, οι οποίες συνοδεύονται από μεγάλη κοινωνική οδύνη.

«Οι εργαζόμενοι, είπε, ανησυχούν ότι θα χάσουν την εργασία τους, ή τη χάνουν, οι συνταξιούχοι και οι ηλικιωμένοι τα φέρνουν βόλτα δύσκολα, ενώ ο αριθμός των ανέργων αυξάνεται. Άρα πρέπει να αναζητήσουμε τρόπους «ηθικοποίησης» του καπιταλισμού. Δηλαδή να μη φροντίζουμε μόνο για να έχουν λεφτά οι τράπεζες, να φροντίσουμε να επιστρέψει η ηθική στην πράξη, ώστε να στηριχτούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και να εξλειφθεί η ανθρώπινη οδύνη».

Ο δήμαρχος της Πράγας, Πάβελ Βεμ σημείωσε ότι οι αρνητικοί δείκτες της κρίσης μεταφέρονται ήδη και σε τοπικό επίπεδο. Χαρακτηριστικά σημείωσε ότι στην Περιφέρεια της Πράγας - που σημειωτέον το ΑΕΠ της ανέρχεται στο 140% του μέσου ΑΕΠ της ΕΕ - μειώθηκε σημαντικά ο τουρισμός, ήδη έχουν υπάρξει περικοπές στους τοπικούς και περιφερειακούς προϋπολογισμούς, ενώ σημαντικές είναι οι αυξήσεις των τιμών στα τρόφιμα και τα ακίνητα.

Επεσήμανε ότι οι πιο αναπτυσσόμενες περιοχές μπορεί να πληγούν, τελικά, περισσότερο από τις λιγότερο ανεπτυγμένες και ότι η πολιτική συνοχής αποκτά νέα διάσταση. «Χρειαζόμαστε επιδοτήσεις στους αγρότες ή γενναία μέτρα ενίσχυσης της υπαίθρου», αναρωτήθηκε για να συμπληρώσει ότι «για να αναπτυχθεί μια περιφέρεια χρειάζεται υποστήριξη και ανάπτυξη των πόλεων, διαφορετικά δε θα μπορέσουμε να κλείσουμε τη ψαλίδα».

των επιπέδων διακυβέρνησης για την αντιμετώπιση της κρίσης και την ανάκαμψη ήταν ο πρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών κ. Λουκ Βαν ντε Μπράντε - που είναι και ο εκπρόσωπος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στην Επιτροπή των Περιφερειών - ο οποίος μεταξύ των άλλων σημείωσε ότι οι πολίτες έχουν ανάγκη από μια Ευρώπη ισχυρή και αξιόπιστη που να βασίζεται στις Περιφέρειες και τις πόλεις. «Είμαστε υποχρεωμένοι τόνισε να συμμετέχουμε στη χάραξη και υλοποίηση πολιτικών διεξόδου από την κρίση. Τα μέτρα ανάκαμψης πρέπει να είναι προϊόν συζήτησης μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης».

Δεν μας χρειάζεται προστατευτισμός

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. José Manuel Barroso, που παρενέβη στη διάσκεψη κορυφής, δήλωσε ότι η Ε.Ε. μέσα στο εξάμηνο της κρίσης κατάφερε να προστατεύσει το τραπεζικό σύστημα από την κατάρρευση. «Θέλουμε, είπε, να αποφύγουμε τον φαύλο κύκλο, να στηρίζουμε την πραγματική οικονομία, να προστατεύσουμε τον πολίτη, να αναπροσαρμόσουμε την παγκόσμια τάξη στα χρηματοπιστωτικά». Επίσης ο κ. Barroso τόνισε ότι εισακούσθηκε το μήνυμα της Επιτροπής των Περιφερειών για τον εθνικό προστατευτισμό: «Επικροτώ την προσήλωσή σας στην απόρριψη του προστατευτισμού, κάτι που έχει καταστεί σαφές στην Ευρώπη. Το έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τήρησε ενιαία στάση όσον αφορά την εκ μέρους του απόρριψη των αυτόνομων μέτρων. Δεν μας χρειάζεται ο προστατευτισμός, γιατί δεν πρέπει να διαχωριστούμε, μόνο με τη συνεργασία μπορούμε να προχωρήσουμε». Τέλος επικρότησε την πρωτοβουλία για τη σύγκληση διάσκεψης κορυφής των περιφερειών και των πόλεων της Ευρώπης με θέμα το μέλλον της στρατηγικής της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση επισημαίνοντας ότι:

«Ουδείς μπορεί να προβλέψει το περιεχόμενο της νέας στρατηγικής. Στις προτεραιότητες για την περίοδο μετά το 2010 θα συγκαταλέγεται εντούτοις με βεβαιότητα η αύξηση της συμμετοχής των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στη χάραξη πολιτικών».

Jose Manuel Barroso, Πρόεδρος Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Προγράμματα ανάκαμψης στις Περιφέρειες

Δεν πρέπει να εγκαταλείψουμε τις διαρθρωτικές αλλαγές τώρα στην περίοδο της κρίσης, τόνισε η Danuta Hübner, Επίτροπος αρμόδια για την Περιφερειακή Πολιτική, σημειώνοντας ότι οι προτεραιότητες για την πολιτική συνοχής δεν ανατρέπονται και ότι καταβάλει συνεχή προσπάθεια για τη στήριξη επενδύσεων στις Περιφέρειες. «Πιέζω, σημείωσε χαρακτηριστικά, για να φτάσουν στις Περιφέρειες τα προγράμματα οικονομικής ανάκαμψης και να μη μείνουν στα συρτάρια των υπουργείων». Παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα της Διάσκεψης Κορυφής η Επίτροπος Hubner δήλωσε: «Διαπιστώνω με ικανοποίηση ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονται την εδαφική συνοχή κατά τον τρόπο εκείνο που ενστερνίζομαι και εγώ: η εδαφική συνοχή πρόκειται καταρχάς για μία κινητοποίηση του αναπτυξιακού δυναμικού, και όχι για ένα αντιστάθμισμα μειονεκτημάτων. Χρειαζόμαστε καλύτερο συντονισμό μεταξύ όλων των πολιτικών που έχουν εδαφικό αντίκτυπο, καθώς και μία πιο ευέλικτη προσέγγιση ως προς τον καθορισμό των εδαφών στα οποία λειτουργούν τα κοινοτικά προγράμματα, παραδείγματος χάρη σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο συνοικιών εντός μίας πόλης».

Danuta Hubner, Επίτροπος αρμόδια για την Περιφερειακή Πολιτική

Ελλιπής ο συντονισμός και τα πακέτα αντιμετώπισης της κρίσης

Ο Marcos Bonturi εκπρόσωπος του ΟΟΣΑ στη Διάσκεψη της Πράγας σημείωσε ότι η οικονομική κρίση είναι η μεγαλύτερη, είναι συντονισμένη και προχωρά με πολύ γρήγορους ρυθμούς. Παρά την άμεση αντίδραση στις χώρες του ΟΟΣΑ, όπως είπε, διαπιστώνεται έλλειψη συντονισμού και ολοκληρωμένων πακέτων αντιμετώπισης των συνεπειών της.

Για αυτό χρειάζεται σ' ότι αφορά την φορολογική πολιτική πακέτα έγκαιρα, προσωρινά και συγκεκριμένα με τελικό σκοπό την μακροπρόθεσμη αύξηση της παραγωγικότητας. Για τις χώρες που έχουν ελλείμματα και χρέη χρειάζονται κίνητρα για επενδύσεις και τόνωση της αγοράς. Επίσης πρέπει να αποφευχθούν οι προστριβές μεταξύ των περιφερειών και των κρατών.

« Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, σημείωσε, παίζει μεγάλο ρόλο, δεδομένου ότι σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ διαχειρίζεται μέχρι και το 70% των δημοσίων επενδύσεων. Αυτό που πρέπει απαραίτητα να γίνει σύμφωνα με τον κ. Bonturi είναι να ξεκαθαριστεί ο ρόλος της τοπικής και περιφερειακής πολιτικής στην ανάπτυξη και τις επενδύσεις, να καθοριστούν συγκεκριμένοι στόχοι και να υπάρξει συνεργασία και συντονισμός όλων των φορέων, όλων των επενδύσεων, να δοθούν φορολογικά κίνητρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των κλιματικών αλλαγών και να γίνουν επενδύσεις στην πράσινη ανάπτυξη.

Marcos Bonturi, Προϊστάμενος τμήματος Περιφερειακής Ανταγωνιστικότητας και Διακυβέρνησης ΟΟΣΑ

Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων:
Οι επενδύσεις αντίδοτο στην κρίση
Πάνω από 15 δις ευρώ διαθέτει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την εξυπηρέτηση έργων και προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων που εξελίσσονται στις πόλεις και τις Περιφέρειες της Ευρώπης και αφορούν τους τομείς της εκπαίδευσης, του περιβάλλοντος, τις δημόσιες μεταφορές, την εξοικονόμηση ενέργειας. Τώρα, στην περίοδο της κρίσης τα προγράμματα αυτά είναι σε απόλυτη προτεραιότητα σε μια προσπάθεια που καταβάλει η Τράπεζα ώστε να γίνουν αντι-κυκλικές στην κρίση επενδύσεις.

με τις διαδικασίες αλλά όχι να οδηγηθούμε σε καταστάσεις προχειρότητας. Πολλοί είναι αυτοί που μας ζητούν να κατεβάσουμε τον πήχη. Εμείς θέλουμε να τυποποιήσουμε τις εφαρμογές χωρίς να τις υποβιβάσουμε».

Μέτρα ανάκαμψης από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές

Σειρά μέτρων έχουν δρομολογήσει ήδη οι τοπικές και περιφερειακές αρχές των κρατών μελών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης και την ανακούφιση των αδυνάτων. Παραθέτουμε ορισμένα όπως τα καταγράψαμε κατά τη διάρκεια των εργασιών της Διάσκεψης της Πράγας.

τόνωση και στήριξη του κατασκευαστικού κλάδου. Σημειωτέον ότι στη μεριά της Γαλλίας – όπως αναφέρθηκε – σημειώθηκαν αντιδράσεις και καταγράφηκαν προβλήματα ρατσισμού. Στα **Τσεχοπολωνικά σύνορα** μετά από συνεργασία με το εργοστάσιο της SKODA, οι τσεχικές τοπικές αρχές επιδότησαν τις συγκοινωνίες στην Τσεχική επικράτεια. Στην Πολωνική πλευρά δε δόθηκε η αντίστοιχη επιδότηση και τη μεταφορά των Πολωνών εργαζομένων από και προς το εργοστάσιο την ανέλαβε η ίδια η επιχείρηση. Επίσης συμφωνήθηκε σε περίπτωση απολύσεων να εξασφαλιστούν 1600 ευρώ για κάθε απολυμένο.

Στο **Λίβερπουλ** δημιουργήθηκε Κέντρο Ανάπτυξης της γυναικείας απασχόλησης, εξασφαλίζοντας ακόμη και μικροδάνεια, με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν 40.000 νέες θέσεις εργασίας.

Συνεργασία περιφερειών για την αντιμετώπιση της κρίσης στην αυτοκινητοβιομηχανία

Η κρίση που πλήττει σήμερα την αυτοκινητοβιομηχανία έχει άμεσες συνέπειες στις θέσεις εργασίας και στην ανάπτυξη των περιφερειών των 27 κρατών μελών. Για την

αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών, ο Jean -Yves Le Drian, πρόεδρος της περιφέρειας της Βρετάνης, ανέλαβε τη δημιουργία διαπεριφερειακής ομάδας στο εσωτερικό της Επιτροπής των Περιφερειών με αντικείμενο την κρίση της αυτοκινητοβιομηχανίας. «Η συνεργασία είναι καίρια για να υπάρξει αποτελεσματική και άμεση ανταπόκριση» δήλωσε ο κ. Le Drian. Η πρώτη άτυπη συνεδρίαση της ομάδας πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της τελευταίας συνόδου ολομέλειας της Επιτροπής των Περιφερειών, στις 13 Φεβρουαρίου, και ήδη έχουν δηλώσει συμμετοχή εκπρόσωποι από 38 περιφέρειες της Ευρώπης. Το πρώτο επίσημο εργαστήριο θα πραγματοποιηθεί στις 22 Απριλίου και θα σημάνει την επίσημη δρομολόγηση των εργασιών της ομάδας.

Ως παραδείγματα ο εκπρόσωπος της ΕΤΕ ανέφερε το πρόγραμμα ανακαίνισης δημοτικών κατοικιών και εξοικονόμησης ενέργειας στη Βιέννη και την Έσση, την κατασκευή σχολείων σε «δύσκολες» συνοικίες στο Αμβούργο και το Βουκουρέστι.

«Θέλουμε, κατέληξε ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, να παραμείνουμε μία καλή Τράπεζα. Δεν θέλουμε να απομακρυνθούμε από τα νέα κράτη μέλη, που ζητούν να αυξήσουμε τον όγκο των επενδύσεων τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο. Θέση μας είναι ότι δεν πρέπει να περικόψουμε τις επενδύσεις προκειμένου να ανακτήσουμε ανάπτυξη και θέσεις εργασίας. Η μείωση των επενδύσεων είναι λάθος. Επίσης θεωρούμε ότι μπορούμε και πρέπει να επιταχύνου-

Στην **περιφέρεια της Τοσκάνης (Ιταλία)** οι τοπικές αρχές πήραν μέτρα ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ αυτών την παροχή εγγυήσεων για τη δανειοδότησή τους. Επίσης εξασφάλισαν την καταβολή εφάπαξ 650 ευρώ για ανέργους προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις πρώτες και επείγουσες ανάγκες τους.

Στην **Επαρχία της Προβηγκίας (Γαλλία)** οι τοπικές αρχές μετά από δίμηνες συζητήσεις με τους τοπικούς φορείς και τους πολίτες κατέληξαν στο να δοθούν άτοκα δάνεια στις μικρές επιχειρήσεις καθώς και στους φοιτητές. Παράλληλα έδωσαν κίνητρα για χρήση των ΑΠΕ στα κτίρια.

Μετά από διαπεριφερειακή συνεργασία στα **Γαλλοϊσπανικά σύνορα**, αναλήφθηκαν πρωτοβουλίες για την

Πρέπει να υποστηριχθεί το υπάρχον Σχέδιο Ανάκαμψης

ISIDORO GOTTARDO
επικεφαλής της πολιτικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στην Επιτροπή Περιφερειών

MERCEDES BRESSO
πρόεδρος της πολιτικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος στην ΕτΠ και πρόεδρος της περιφέρειας Πιεμόντε, Ιταλία

Χρειάζομαστε τολμηρό και συντονισμένο Σχέδιο Ανάκαμψης

Τα μέτρα ανάκαμψης που έχει ανακοινώσει μέχρι τώρα η ηγεσία της Ε.Ε. ικανοποιούν τις ανάγκες των τοπικών και περιφερειακών αρχών για στήριξη των τοπικών οικονομιών και των πολιτών;

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές επηρεάζονται άμεσα από την χρηματοοικονομική κρίση, καθώς οι τράπεζες έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με τις περιφέρειες. Οι πολίτες και οι ιδιώτες αποταμιευτές ανησυχούν ιδιαίτερα λόγω της κρίσης και συνεπώς, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των περιφερειών και των πόλεών μας. Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα κρίνει ότι η Ε.Ε. διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στο συντονισμό των προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση της κρίσης. Μολονότι βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Ανάκαμψης είναι η αντιμετώπιση των συμπτωμάτων της οικονομικής κρίσης, το τελευταίο πρέπει να υποστηριχθεί καθώς προωθεί παράλληλα τις επενδύσεις για την μακροπρόθεσμη οικονομική ευρωστία της Ευρώπης και την προώθηση της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής. Από πλευράς των περιφερειών, πρέπει να εγκριθούν και να προωθηθούν μέτρα για τη στήριξη των ΜΜΕ (μικρομεσαίων επιχειρήσεων). Στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης, τα κοινωνικά κονδύλια και οι δαπάνες συνοχής υπόκεινται σε μια σειρά μεταβολών, οι οποίες θα επιταχύνουν τις δυνατότητες χρηματοδότησης και θα συμβάλουν στην ταχύτερη διάθεση κεφαλαίων απ' ό,τι αρχικά προβλεπόταν.

Η Ευρώπη χρειάζεται ένα πιο ισχυρό, τολμηρό και καλύτερα συντονισμένο σχέδιο ανάκαμψης, για να βγει από την ύφεση. Σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ευρώπη δεν επενδύει το 3,3% του ΑΕΠ στην ανάκαμψη. Η Ευρωπαϊκή Σοσιαλιστική Οικογένεια, στην οποία ανήκει περήφανα η ομάδα του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος στην Επιτροπή των Περιφερειών, έχει προειδοποιήσει ότι τα κόστη της μη λήψης περαιτέρω μέτρων θα είναι τεράστια, καθώς μια παρατεταμένη και βαθιά ύφεση θα δημιουργούσε μακροχρόνια κοινωνικά, οικονομικά προβλήματα και προβλήματα ανεργίας σε όλη την Ε.Ε. Οι Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές επηρεάζονται διπλά από την κρίση. Ως δανειστές, υφίστανται τις συνέπειες της ολοένα και πιο περιορισμένης και ακριβότερης πίστωσης. Ως πιστωτές, καλούνται να συμμετέχουν σε μεγάλα σχέδια διάσωσης εθνικών ή περιφερειακών χρηματοοικονομικών οργανισμών, που βρίσκονται στο χείλος της χρεοκοπίας. Αυτή η κατάσταση θέτει σε κίνδυνο τη φερεγγυότητα των Τοπικών και Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων, ενώ τίθεται σε κίνδυνο και η παροχή στοιχειωδών δημοσίων υπηρεσιών. Όμως το τρέχον Ευρωπαϊκό σχέδιο ανάκαμψης δεν αντιμετωπίζει αυτή τη διπλή πρόκληση.

Θεωρείτε ότι χρειάζονται επιπλέον μέτρα και ποια μπορεί να είναι αυτά;

Θεωρούμε ουσιαστική την από κοινού προσπάθεια για την αποφυγή περαιτέρω ύφεσης. Με σεβασμό στους υπάρχοντες κανονισμούς, πιστεύουμε ότι οι εποπτικές αρχές πρέπει να ενισχυθούν περισσότερο, αλλά πρέπει επίσης να αποφευχθεί η υιοθέτηση υπερβολικά μεγάλου αριθμού μέτρων και κανονισμών, τα οποία θα στραγγάλιζαν τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Τα οφέλη από τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα των κρατών-μελών θα είναι πολύ μεγαλύτερα αν αποτελούν μέρος μιας συντονισμένης Ευρωπαϊκής απόκρισης που θα δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Ως εκ τούτου, απορρίπτουμε κάθε μορφής προστατευτισμού. Τέλος, είναι πολύ σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα οικονομικής ανάκαμψης δεν θα παρεμποδίσουν την πρόοδο και την ανάπτυξή μας.

Το τρέχον Ευρωπαϊκό σχέδιο ανάκαμψης πρέπει να ενισχύσει σημαντικά την οικονομική αλληλεγγύη στα κράτη-μέλη ή τις περιφέρειες και να παρέχει περισσότερες επενδύσεις. Είναι αναγκαία η καλύτερη ρύθμιση των χρηματοπιστωτικών αγορών, ο έλεγχός τους με διαφάνεια και λογοδοσία, τόσο σε Ευρωπαϊκό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, προκειμένου να αποφευχθούν παρόμοιες κρίσεις στο μέλλον. Έμφαση πρέπει να δοθεί σε μέτρα ενθάρρυνσης νέων θέσεων εργασίας και στήριξης των ήδη υπαρχόντων, βοηθώντας παράλληλα την εκ νέου ένταξη των ανέργων στην αγορά εργασίας. Φαινόμενα τόσο καταστρεπτικά όσο η τρέχουσα κρίση δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν χωρίς πραγματικό συντονισμό σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Ειλικρινά ελπίζω ότι οι Ευρωπαίοι ηγέτες θα δείξουν την πολιτική βούληση να δράσουν μαζί τώρα!

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ της κρίσης πιο αισθητές στις περιφέρειες και τις πόλεις

**Επιταχύνουμε την εφαρμογή των Προγραμμάτων και παρέχουμε πρόσθετες προκαταβολές
Η Αυτοδιοίκηση καλείται να διαδραματίσει πρωτεύοντα ρόλο στην αντιμετώπιση της ύφεσης**

Της Danuta Hübner, Επιτρόπου της Ε.Ε., αρμόδια για την Περιφερειακή Πολιτική

Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια άνευ προηγουμένου κρίση που έχει σοβαρό αντίκτυπο σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να διαδραματίσει πρωτεύοντα ρόλο στην αντιμετώπιση της ύφεσης, καθώς οι επιπτώσεις της κρίσης είναι πιο άμεσα αισθητές στις περιφέρειες και τις πόλεις.

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνοχής, για την οποία είμαι αρμόδια, παρέχει στήριξη και σταθερές επενδύσεις για τα κράτη-μέλη και τις περιφέρειες. Αυτή η στήριξη ενισχύει τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση, ενώ παράλληλα θέτει τα θεμέλια για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα. Η Ελλάδα θα επωφεληθεί του ποσού των 20,4 δις ευρώ στο πλαί-

σιο των ευρωπαϊκών κονδυλίων στήριξης των επενδύσεων για περιφερειακή ανάπτυξη, την περίοδο 2007-2013.

Τον περασμένο Νοέμβριο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε ένα οπλοστάσιο μέτρων για την αντιμετώπιση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Η Πολιτική Συνοχής διαδραματίζει θε-

μελιώδη ρόλο σε αυτό το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Οικονομικής Ανάκαμψης. Πρώτον, σκοπός μας είναι η επιτάχυνση της εφαρμογής των προβλεπόμενων προγραμμάτων, μέσω της καταβολής πρόσθετων προκαταβολών στα κράτη-μέλη. Η Ελλάδα μόλις έλαβε προκαταβολή ύψους 409 εκ. ευρώ, γεγονός που σημαίνει ότι έχει εισπράξει συνολικές προκαταβολές πέραν του 1,5 δις ευρώ από το 2007 και μετά.

Είναι ζωτικής σημασίας η Τοπική Αυτοδιοίκηση να διαδραματίσει το ρόλο της, μέσω της άμεσης κινητοποίησής της για την επιλογή και υλοποίηση ποιοτικών προγραμμάτων, επιλέξιμων για συγχρηματοδότηση από τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή λαμβάνει επίσης μια σειρά μέτρων για τη μείωση της γραφειοκρατίας και την αύξηση της ευελιξίας της Πολιτικής Συνοχής.

Τομείς σε κρίση ή με δυναμική ανάπτυξης στο στόχαστρο των ΕΠ

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα που ορίζουν τους στόχους και τις προτεραιότητες για τις επενδύσεις μας σχεδιάστηκαν και εγκρίθηκαν πριν την έναρξη της κρίσης, οπότε η Επιτροπή καλεί τώρα τα κράτη-μέλη και τις περιφέρειες να σκεφτούν κατά πόσον κάποιες από τις προτεραιότητές τους χρήζουν αναθεώρησης. Στόχος δεν είναι η επαναδιαπραγμάτευση του εκάστοτε προγράμματος, αλλά η εστίαση στους τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο από την κρίση, ή σε εκείνους με πιο άμεση δυναμική ανάπτυξης. Συστήνουμε στις τοπικές και περιφερειακές διοικήσεις να επικεντρώσουν τις ευρωπαϊκές επενδύσεις σε τομείς όπως η ενεργειακή αποδοτικότητα, οι καθαρές τεχνολογίες, οι περιβαλλοντικές υπηρεσίες, οι υποδομές και τα ευρυζωνικά δίκτυα.

πιο ανταγωνιστική η Ευρώπη και να μπορέσει να εξέλθει πιο ισχυρή από την κρίση.

Στήριξη των «έξυπνων επενδύσεων» - 500 εκ. ευρώ αντιστοιχούν στην Ελλάδα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για τη στήριξη των «έξυπνων επενδύσεων» αυτού του τύπου. Για παράδειγμα, τροποποιούμε τους κανονισμούς της Ευ-

ση της πρόσβασης τους σε κεφάλαια. Η Ελλάδα ήταν μια από τις πρώτες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που υπέγραψαν συμφωνία χρηματοδότησης με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας JEREMIE (Κοινά Ευρωπαϊκά Κονδύλια για τις ΜΜΕ). Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη στήριξη των επιχειρηματιών που χρειάζονται πίστωση. Ένα προσωρινό πλαίσιο για μέτρα κρατικών ενισχύσεων είναι επίσης

Στόχος δεν είναι η επαναδιαπραγμάτευση του εκάστοτε Προγράμματος, αλλά η εστίαση στους τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο από την κρίση, ή σε εκείνους με πιο άμεση δυναμική ανάπτυξης

ρωπαϊκής Ένωσης, έτσι ώστε όλα τα κράτη-μέλη να μπορούν να χρησιμοποιήσουν πόρους από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για ενεργειακή αποδοτικότητα και ανανεώσιμη ενέργεια στο στεγαστικό τομέα. Τα κοινοτικά κονδύλια θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να συγχρηματοδοτήσουν εθνικά, περιφερειακά ή τοπικά σχήματα για την εγκατάσταση διπλών υαλοπινάκων, μόνωσης των τοίχων ή ηλιακών συλλεκτών ή την αντικατάσταση θερμοσιφώνων παλιάς τεχνολογίας με άλλους υψηλότερης ενεργειακής απόδοσης. Επισημαίνω την προσοχή σας στο γεγονός ότι στην Ελλάδα, σχεδόν 500 εκ. ευρώ μπορούν δυνητικά να κατανεμηθούν σε αυτόν τον τομέα.

Δράσεις που έχουν ήδη προβλεφθεί από τις Ελληνικές αρχές, στο πλαίσιο του προγράμματος «Εξοικονομώ», στοχεύουν στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των δημοσίων κτιρίων στις μεγάλες πόλεις. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) εί-

σε λειτουργία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου τα κράτη-μέλη να μπορούν να χορηγούν πιο εύκολα άμεση ενίσχυση στις ΜΜΕ.

Οι αστικές περιοχές είναι πολύ σημαντικές μηχανές ανάπτυξης και έχουμε ξεκινήσει το σχήμα «JESSICA» (Κοινή Ευρωπαϊκή Στήριξη της Αειφόρου Ανάπτυξης στις Αστικές Περιοχές) για την ενίσχυση της στήριξης σε προγράμματα αστικής ανάπτυξης. Κύριος σκοπός του «JESSICA» είναι η δημιουργία συμπράξεων μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την εφαρμογή προγραμμάτων που θα δημιουργήσουν έσοδα και θα αποσβέσουν την αρχική επένδυση.

Η ελληνική ΤΑ να αξιοποιήσει τις δυνατότητες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής

Η λίστα των μέτρων είναι κάθε άλλο παρά εξαντλητική. Προτρέπω τους δήμους και τις κοινότητες της Ελλάδας να ενημερωθούν για αυτά και να αξιοποιήσουν πλήρως όλες τις δυνατότητες που προσφέρονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής. Ορισμένες Ευρωπαϊκές περιφέρειες έχουν ξεκινήσει το σχεδιασμό του δικού τους περιφερειακού σχεδίου ανάκαμψης και έχουν λάβει υπόψη τους αυτά τα μέτρα. Μόνο μέσω της δράσης με στρατηγικό και συντονισμένο τρόπο, η Ευρώπη θα καταφέρει να αντεπεξέλθει της κρίσης.

Προτρέπω τους δήμους και τις κοινότητες της Ελλάδας να αξιοποιήσουν πλήρως όλες τις δυνατότητες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνοχής

Πάνω απ' όλα, η επένδυση στην καινοτομία και την έρευνα είναι ζωτικής σημασίας, προκειμένου να καταστεί

να τα πρώτα θύματα της οικονομικής επιβράδυνσης. Η Επιτροπή έχει θεσπίσει μια σειρά μέτρων για τη διευκόλυν-

Οικονομική κρίση και Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση

Τι καταγράφει έρευνα του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών

Των Ράλλη Γκέκα, Κατερίνας Μήτσου

ΟΙ επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στους Ευρωπαϊκούς ΟΤΑ δεν είναι παντού οι ίδιες¹. Το μέγεθος, η ποιότητα και το κόστος των επιπτώσεων αυτών εξαρτάται από τις οικονομικές δυνατότητες των τοπικών και περιφερειακών ΟΤΑ, την ιστορία τους, τη σχετική τους πολιτική και οικονομική αυτονομία και ελευθερία κινήσεων και τέλος από τις σχέσεις του κεντρικού κράτους με την Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΤΑ). Η σημαντικότερη πάντως αναμενόμενη επίπτωση είναι η αύξηση της ζήτησης των τοπικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών. Οι πολίτες στρέφουν το βλέμμα τους, πολύ περισσότερο τώρα, στην εξουσία που μπορούν να «ακουμπήσουν», να συζητήσουν, που τους εκφράζει και τους έχει πείσει όχι μόνο με τις κοινωνικές της ευαισθησίες, αλλά κυρίως με τη δυνατό-

τητα ευελιξίας της, ότι μπορεί να αντιδράσει έγκαιρα και αποτελεσματικά. Η διεθνής και ευρωπαϊκή εμπειρία καταδεικνύει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι οι κατάλληλοι φορείς για να διαδραματίσουν ρόλο-κλειδί στην υλοποίηση προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης και κοινωνικής στήριξης. Την περίοδο της κρίσης, κατά την οποία η ανάγκη άμεσων και αποτελεσματικών βραχυπρόθεσμων επενδύσεων είναι απαραίτητη, οι τοπικές δημόσιες επενδύσεις προβάλλουν ως η ιδανική λύση, μιας και εκτός των άλλων τα οφέλη τους είναι αμέσως ορατά. Επιπλέον, οι επενδύσεις των τοπικών και περιφερειακών αυτοδιοικήσεων επιτυγχάνουν μεγαλύτερα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και με αυτόν τον τρόπο συμβάλλουν ακόμα περισσότερο στην αντιμετώπιση της κρίσης. Δε θα πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι ήδη οι τοπικές και περιφερεια-

κές αρχές στην ΕΕ ευθύνονται για το 70% περίπου των δαπανών που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις. Παρά τα παραπάνω γενικώς αποδεκτά συμπεράσματα, ορισμένες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις δεν έχουν λάβει υπόψη τους το γεγονός ότι πρέπει να συνεργάζονται με τις τοπικές και περιφερειακές τους αρχές. Παράλληλα, πολλές κυβερνήσεις έχουν λάβει, μέτρα προς την ενίσχυση των τοπικών παρεμβάσεων. Ορισμένες κυβερνήσεις αυξάνουν τις κρατικές επιχορηγήσεις προς τους ΟΤΑ για να καλύψουν τα αναμενόμενα ελλείμματα τους. Η γερμανική κυβέρνηση δημιούργησε πρόγραμμα, ύψους 10 δις € για δαπάνες εκπαίδευσης και υποδομών σε τοπικό επίπεδο. Σε αυτή την περίπτωση, η καλύτερη «καλή πρακτική» είναι αυτή της επίδειξης εμπιστοσύνης της Ισπανικής κυβέρνησης προς τους ΟΤΑ.

1 Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την κ. Β. Τσιμίκου, στέλεχος της διεύθυνσης διεθνών σχέσεων της ΚΕΔΚΕ, για τη γενναιόδωρη παραχώρηση μέρους του αρχείου της, καθώς και την κ. Μ. Γιαννακοπούλου, στέλεχος της διεύθυνσης τεκμηρίωσης, πληροφορικής & ανάπτυξης των φορέων της ΤΑ, της ΚΕΔΚΕ, για τη διαμεσολάβηση της και τη συνεργασία της με την ένωση ΟΤΑ Ισπανίας.

Οι επιπτώσεις της κρίσης

Όπως ήδη τονίστηκε οι επιπτώσεις της κρίσης στους Ευρωπαϊκούς ΟΤΑ εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες. Σε χρηματοπιστωτικά συστήματα και χώρες που επλήγησαν από την κρίση ιδιαίτερα, οι επιπτώσεις στην ΤΑ είναι σοβαρές. Στην Ισλανδία, η υποτίμηση της κορώνας αύξησε το κόστος χρήματος, ενώ η κρίση του χρηματοπιστωτικού της συστήματος δεν έχει επηρεάσει μόνο τους εγχώριους ΟΤΑ, αλλά και την ΤΑ της Μ. Βρετανίας που είχε εκτεθεί σε ισλανδικές επενδύσεις. Η κρίση της DEXIA¹ επηρέασε τα οικονομικά των ΟΤΑ του Βελγίου, της Γαλλίας και του Λουξεμβούργου. Στην Ουκρανία, το 90% των τοπικών οικονομικών προϋπολογισμών έχει «κτυπήσει κόκκινο», λόγω κυρίως του δραματικού περιορισμού των τοπι-

κών φορολογικών εσόδων. Αντίθετα, οι ΤΑ που επλήγησαν λιγότερο ήταν αυτές που είχαν μία σχετική οικονομική και πολιτική αυτονομία και μπόρεσαν να την εκφράσουν δημιουργώντας, εκ των προτέρων, μηχανισμούς απορρόφησης των κραδασμών. Κλασικό παράδειγμα σε αυτή την περίπτωση η Φινλανδία. Από το 2001 έχει δημιουργηθεί το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα «Χρηματοδότηση των ΟΤΑ» για την καλύτερη πρόσβαση των ΟΤΑ σε δανειακούς πόρους, ανεξάρτητα από την κατάσταση της διεθνούς ή εγχώριας χρηματοπιστωτικής αγοράς. Παράλληλα, ο οργανισμός αυτός παρέχει εγγυήσεις, όταν και όπου χρειαστούν, στα οικονομικά της ΤΑ. Το ίδρυμα αυτό έχει απορροφήσει, μέχρι στιγμής, όλους τους σχετικούς

κραδασμούς. Σε αυτήν την περίπτωση, επανέρχεται στη μνήμη μας, η εδώ και πολλά χρόνια διαμορφωμένη πρόταση της ΚΕΔΚΕ για δημιουργία ταμείου εγγυοδοσίας των ΟΤΑ. Η πρόταση αυτή έχει σκοντάψει στον αυτισμό του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, το οποίο φυσικά δεν έχει δημιουργήσει ούτε ένα νέο προϊόν σχετικό με την κρίση και τις ανάγκες των ΟΤΑ.

Το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών (CEMR) στην προσπάθειά του να συλλέξει την εμπειρία από τις επιπτώσεις, αλλά και την αντιμετώπιση της κρίσης διεξήγαγε ανάμεσα στα μέλη του σχετική έρευνα. Οι επιπτώσεις της κρίσης στους ΟΤΑ, παρά τις διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται σε κάθε χώρα θα μπορούσαν να ταξινομηθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες, τις άμεσες και τις έμμεσες.

Άμεσες επιπτώσεις της κρίσης στους Ευρωπαϊκούς ΟΤΑ

1. Απώλειες επενδύσεων: Η άμεση αυτή επίπτωση είναι αρκετά σπάνια στις χώρες που απάντησαν στην έρευνα του CEMR, αλλά έχει σημαντική επίπτωση σε συγκεκριμένες χώρες ή/και τους δήμους. Η μεγαλύτερη άμεση ζημία διαπιστώθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου λόγω πτώχευσης ορισμένων ισλανδικών τραπεζών, οι τοπικές κυβερνήσεις έχασαν 1 δις € σε χρηματοοικονομικές επενδύσεις, με περαιτέρω απώλειες στα μη πραγματοποιηθέντα έσοδα από τόκους.

Οι τοπικές αρχές στο Βέλγιο επηρεάστηκαν από την κρίση της Dexia, καθώς είναι – μέσω της Δημοτικής Συμμετοχής – μέτοχοι της τράπεζας. Η βελγική Dexia SA έλαβε ενίσχυση ύψους 3 δις € από τη βελγική ομοσπονδιακή κυβέρνηση, τις 3 Περιφέρειες και τους 3 θεσμικούς μετόχους. Για τις τοπικές αρχές, κάτι τέτοιο σημαίνει πτώση της αξίας του μεριδίου αγοράς, μείωση του μεριδίου τους στην τράπεζα και απώλειες στα μη πραγματοποιηθέντα έσοδα από μερίσματα. Ορισμένοι δήμοι υπέστησαν σημαντικές απώλειες, λόγω του υψηλού μεριδίου επενδύσεων στην Dexia

¹ Η DEXIA είναι πολυεθνική τράπεζα που μεταξύ άλλων ειδικεύεται στην χρηματοδότηση τοπικών δημοσίων επενδύσεων. Ήταν από τις πρώτες τράπεζες που επλήγησαν από τη χρηματοπιστωτική κρίση.

ή/και της Δημοτικής Συμμετοχής. Εκτός από το Βέλγιο, μείωση της αξίας των χρηματοοικονομικών τίτλων καταγράφεται επίσης στη Νορβηγία.

2. Απώλεια φορολογικών εσόδων:

Η γενική οικονομική ύφεση αναμένεται ότι θα επηρεάσει τον όγκο των φορολογικών εσόδων σε όλη την Ευρώπη. Ο πραγματικός όγκος της απώλειας δεν μπορεί ακόμα να εκτιμηθεί, λόγω έλλειψης στοιχείων για το οικονομικό έτος 2008, αλλά εκτιμάται ότι η απώλεια θα συνεχιστεί καθ' όλη τη διάρκεια του 2009 και μετά από αυτό. Ο πραγματικός όγκος της απώλειας εξαρτάται από τον τύπο του φόρου που επιβάλλει ή μοιράζεται η τοπική ή η περιφερειακή αυτοδιοίκηση στις αντίστοιχες χώρες (φόρος εισοδήματος φυσικών ή νομικών προσώπων, ΦΠΑ, Φόρος Ακίνητης Περιουσίας κλπ) και από την αναλογία αυτών των εσόδων στα συνολικά έσοδα του προϋπολογισμού. Για παράδειγμα, η Ουκρανία αναφέρει ότι στους δήμους της, ο φόρος εισοδήματος αντιστοιχεί

στο 55%–70% των εσόδων των προϋπολογισμών τους, ενώ ο τελικός όγκος των δημοτικών εσόδων για το 2009 εκτιμάται ότι θα μειωθεί έως και 30%.

3. Έλλειψη πιστώσεων και υψηλό κόστος δανεισμού:

Η παγκόσμια πιστωτική κρίση και οι πιστωτικές δυσκολίες στον τραπεζικό κλάδο επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα των δανειακών κεφαλαίων. Ακόμα και εάν οι δήμοι έχουν γενικά υψηλή αξιολόγηση ως δανειολήπτες, ο όγκος των πιστώσεων που ζητούνται δεν είναι διαθέσιμος ή είναι διαθέσιμος μόνο με υψηλό κόστος, εξαιτίας της έλλειψης

από την κρίση (η Kommunalkredit στην Αυστρία, η Kommunekredit στη Νορβηγία, η Dexia στο Βέλγιο, στη Γαλλία και το Λουξεμβούργο).

4. Ταμειακή ρευστότητα:

Ορισμένες χώρες αναφέρουν ότι αντιμετωπίζουν προβλήματα ταμειακής ρευστότητας. Το γεγονός αυτό αποτελεί συχνά δευτερεύον αποτέλεσμα, το οποίο οφείλεται στην ελλιπή πειθαρχία των εθνικών αρχών, όσον αφορά την καταβολή των αντίστοιχων επιχορηγήσεων κατά τη μεταφορά αρμοδιοτήτων (Ουκρανία, Λιθουανία κ).

Έμμεσες επιπτώσεις της κρίσης στους Ευρωπαϊκούς ΟΤΑ

1. Αυξημένες δαπάνες:

Η κύρια πηγή προβληματισμού, σύμφωνα με τις αρχές, είναι οι αυξημένες δαπάνες, λόγω της μεγαλύτερης ζήτησης για υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, γεγονός που αποτελεί συνέπεια των οικονομικών προβλημάτων. Τον προβληματισμό αυτό ανέφεραν όλες οι ενώσεις που απάντησαν στην έρευνα. Συγκεκριμένα, οι τοπικές αρχές θα πρέπει να προβλέψουν αυξημένες δαπάνες για τις υπηρεσίες που παρέχονται στους πολίτες. Επιπλέον, οι αρχές που καθ' όλη τη διάρκεια του 2008 εισέπρατταν προκαταβολές φόρου, θα αντιμετωπίσουν τώρα την ανάγκη αποζημίωσης των φορολογούμενων που δηλώνουν ζημίες και διεκδικούν την επιστροφή του επιπλέον καταβληθέντος φόρου.

2. Μελλοντική απώλεια φορολογικών εσόδων:

Πέρα από τον άμεσο αντίκτυπο στα έσοδα, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αναμένουν ένα μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο αντίκτυπο. Ο άμεσος

Ορισμένοι δήμοι στο Βέλγιο υπέστησαν σημαντικές απώλειες, λόγω του υψηλού μεριδίου επενδύσεων ή/και της Δημοτικής Συμμετοχής στην Dexia

ρευστότητας στην αγορά. Επισημαίνεται ότι σε ορισμένες χώρες, οι τράπεζες που χορηγούσαν συνήθως δάνεια στους δήμους έχουν επηρεαστεί

αντίκτυπος ενδέχεται να συνεχιστεί τα επόμενα χρόνια, λόγω της αναμενόμενης χαμηλότερης κατανάλωσης στη διάρκεια της κρίσης και της απώλειας

τόσο εσόδων από τον ΦΠΑ, όσο και από το φόρο εισοδήματος. Μια γενική οικονομική επιβράδυνση διαπιστώνεται επίσης, άμεσα, από τις μικρότερες επενδύσεις στον κατασκευαστικό κλάδο. Στο προσεχές μέλλον, το γεγονός αυτό μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα έσοδα από το φόρο ακίνητης περιουσίας.

3. Μείωση της ανάπτυξης:

Η πιστωτική κρίση επηρεάζει τις επενδύσεις σε έργα υποδομών και ανάπτυξης. Η μείωση του ποσοστού των επενδύσεων τόσο από τον ιδιωτικό, όσο και από το δημόσιο τομέα, θα έχει ως αποτέλεσμα τη γενική επιβράδυνση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Τα μέτρα, των Ευρωπαϊκών ΟΤΑ, για την αντιμετώπιση της κρίσης

Σημαντικό ενδιαφέρον στην έρευνα του CEMR έχει η αντίδραση, στις παραπάνω πιέσεις, των ευρωπαϊκών ΟΤΑ.

1. Άσκηση πιέσεων και διαπραγματεύσεις με τις εθνικές κυβερνήσεις:

Οι κεντρικές εθνικές ενώσεις των ΟΤΑ ανέφεραν ότι διαπραγματεύονται με τις κυβερνήσεις ή τα νομοθετικά όργανα. Στόχος των διαπραγματεύσεων είναι γενικά να διεκδικηθεί από την κεντρική κυβέρνηση:

- η παροχή εγγυήσεων για τις τοπικές/περιφερειακές κυβερνήσεις σχετικά με την πρόσβαση στη χρηματοδότηση,
- η παροχή επιχορηγήσεων για να καλυφθεί εν μέρει ή εξ ολοκλήρου το αυξημένο κόστος χρηματοδότησης (επιτόκια δανεισμού),
- η παροχή συμπληρωματικών επιχορηγήσεων για να διευκολυνθεί η εξισορρόπηση των προϋπολογισμών των δήμων ή των ταμειακών ροών,
- η παροχή συμπληρωματικών επιχορηγήσεων για τις συγχρηματοδο-

τα δημοτικά δάνεια,

- η αύξηση των τοπικών φορολογικών συντελεστών, με στόχο τη διασφάλιση των επιπέδων εισοδήματος για το 2009,
- η παρουσίαση υποστηρικτικών προγραμμάτων ενόψει της αναμενόμενης αύξησης της ανεργίας,
- η απλοποίηση των κανονισμών που αφορούν τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων,
- η απλοποίηση ή η προσαρμογή των δημοσιονομικών κανόνων, προκειμένου οι δήμοι να αντισταθμίσουν τα αναμενόμενα ελλείμματα.

καθώς και την κατάρτιση ολοκληρωμένων προγραμμάτων και σχεδίων για την αντιμετώπιση της κρίσης σε τοπικό επίπεδο, παράλληλα με τη διασφάλιση των επενδύσεων και της ανάπτυξης σε διάφορες περιοχές.

3. Δημιουργία ειδικών επενδυτικών προγραμμάτων:

Δύο Τοπικές Αυτοδιοικήσεις έχουν σχεδιάσει και προτείνει ειδικό τοπικό επενδυτικό σχέδιο για την αντιμετώπιση της κρίσης. Η Αυστρία (Επενδυτικό Πακέτο για Δημοτικές Υποδομές

2. Συμβουλευτικές υπηρεσίες:

Οι κεντρικές ενώσεις των ΟΤΑ παρέχουν υποστηρικτικές συμβουλές στους δήμους για πιστωτικά και φορολογικά ζητήματα. Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν γενικές συμβουλές για το σχεδιασμό σταθεροποιητικών προϋπολογισμών για το 2009, με την κατάρτιση ενημερωτικών εντύπων

ύψους 3 δισεκατομμυρίων ευρώ) και η Ελλάδα. Υπενθυμίζεται ότι στο τελευταίο τακτικό συνέδριο της ΚΕΔΚΕ εγκρίθηκε, σχεδόν ομόφωνα, το προτεινόμενο, από το ΔΣ της ΚΕΔΚΕ «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΤΑ για την Αντιμετώπιση της Κρίσης».

Θα πρέπει να τονιστεί ότι τόσο το πρόγραμμα της κεντρικής Ισπανικής κυβέρνησης, όσο και το πρόγραμμα των Αυστριακών ΟΤΑ, ως πρώτο στόχο έχουν τις άμεσες βραχυπρόθεσμες τοπικές επενδύσεις, που θα ξεκινήσουν το 2009. Η ευθύνη ότι το ελληνικό σχέδιο ακόμη δεν έχει ξεκινήσει, δεν οφείλεται στην ΤΑ αλλά στην «Σκύλα» των γραφειοκρατικών αγκυλώσεων και τη «Χάρυβδη» των πελατειακών δεσμεύσεων, του κεντρικού κράτους.

Οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις στην Αυστρία & την Ελλάδα έχουν προτείνει ειδικό τοπικό επενδυτικό σχέδιο για την αντιμετώπιση της κρίσης

τήσεις με Κοινοτικά κονδύλια, ή την απευθείας κάλυψη αυτών,

- η κατάργηση των κανονιστικών περιορισμών στους οποίους υπόκεινται

για την κρίση, οδηγών ή καταλόγων προτεραιοτήτων, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, την πραγματοποίηση αναλύσεων για τον αντίκτυπο,

Ταμείο για τις Τοπικές Αρχές

Ειδικό Πρόγραμμα της Ισπανικής Κυβέρνησης, ύψους 8 δις €, για την αντιμετώπιση της κρίσης

Το Ταμείο για τις Τοπικές Αρχές της Ισπανίας έχει χρηματοδοτηθεί με 8 δις. €. Πρωταρχικός στόχος είναι η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων σε τοπικό επίπεδο, μέσω της χρηματοδότησης νέων προγραμμάτων, με άμεση εκτέλεση το 2009. Θα χρηματοδοτηθούν πρωτοβουλίες, που θα συνεισφέρουν, βραχυπρόθεσμα, στην ενδυνάμωση της οικονομίας και θα ευνοήσουν στη δημιουργία και τη διατήρηση θέσεων εργασίας, ενώ ταυτόχρονα θα αναζωογονήσουν την οικονομία και θα ενισχύσουν τις επενδυτικές δυνατότητες των τοπικών αρχών. Μιας και πρόκειται για έκτακτο μέτρο και στοχεύοντας η έναρξη του προγράμματος να πραγματοποιηθεί όσο το δυνατόν πιο σύντομα, το ανώτατο όριο του ποσού, που θα κατανεμηθεί, ανέρχεται στα 5 εκ. €. ανά πρόγραμμα. Οι εργασίες πρέπει να διεξαχθούν μέσα στο 2009 και η ολοκλήρωσή τους να πιστοποιηθεί μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2010.

Ανάμεσα στις εργασίες που μπορούν να χρηματοδοτηθούν είναι και οι ακόλουθες:

- αποκατάσταση ή βελτίωση του αστι-

- κού περιβάλλοντος,
- δομές διαφόρων δικτύων (αποχετευτικό, τηλεπικοινωνίες, ηλεκτροφωτισμός),
- κατασκευή, αποκατάσταση ή βελτίωση κοινωνικών, εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και αθλητικών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού,
- προστασία περιβάλλοντος, πρόληψη ρύπανσης και προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας,
- διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς των ΟΤΑ,
- κατασκευή και συντήρηση του υδρευτικού δικτύου και επεξεργασία των λυμάτων,
- βελτίωση της οδικής ασφάλειας και προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας,
- πρόληψη πυρκαγιών και προώθηση του τουρισμού

Τελικοί Δικαιούχοι

Υπολογίζεται ότι ανάμεσα στα άμεσα αποτελέσματα του ταμείου για τους τοπικούς φορείς είναι η δημιουργία περίπου 278.000 νέων άμεσων θέσεων εργασίας και 400.000 έμμεσων. Η φύση των προγραμμάτων που θα χρηματοδοτηθούν από το μέτρο αυτό, θα προκαλέσει τη

δραστηριοποίηση των εργαζομένων και την κινητικότητα των πόρων και στον κατασκευαστικό τομέα, που είναι ένας από τους βασικούς οικονομικούς κλάδους της χώρας που επλήγησαν από την κρίση. Λογικά, είναι αναμενόμενο ότι το ταμείο αυτό θα ευνοήσει τη βιωσιμότητα και την κινητικότητα κυρίως των Μικρών και Μεσaiών Επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα. Τέλος, επιδιώκεται και η βελτίωση των τοπικών υποδομών.

Διαδικασία Υλοποίησης

Το ταμείο για τις τοπικές αρχές, έχει εγκριθεί από το Συμβούλιο των Υπουργών στις 28 Νοεμβρίου 2008. Για την εφαρμογή του, έχει σχεδιαστεί μία έκτακτη διαδικασία ώστε να επιταχυνθούν οι προτάσεις και η ανάθεση των επιμέρους προγραμμάτων. Η καταληκτική ημερομηνία για την παρουσίαση τους ήταν η 24 Ιανουαρίου 2009. Η διαχείριση του Προγράμματος αποτελεί δικαιοδοσία του Υπουργείου Δημόσιας Διοίκησης. Όταν ολοκληρωθεί η ανάθεση των έργων το κεντρικό κράτος θα εκταμιεύσει το 70% του συνολικού ποσού, ενώ το υπόλοιπο 30% θα εκταμιευθεί με την πιστοποίηση ολοκλήρωσης του έργου.

Οι διαφορετικές εμπειρίες, από τις επιπτώσεις και την αντιμετώπιση της κρίσης, στην Ευρωπαϊκή Τ.Α.

Όπως προκύπτει από τα προηγούμενα σε κάθε ευρωπαϊκό κράτος η εμπειρία από τις επιπτώσεις, αλλά και η αντιμετώπιση της κρίσης είναι διαφορετική. Το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών (CEMR) απεύθυνε στις κεντρικές εθνικές ενώσεις των ΟΤΑ το εξής ερωτηματολόγιο, προκειμένου να καταγραφούν οι επιπτώσεις της κρίσης:

1. Η χρηματοπιστωτική / οικονομική κρίση (πτωχεύσεις τραπεζών, περιορισμένη πρόσβαση στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) επηρέασε την Τοπική Αυτοδιοίκηση στη χώρα σας; Αν ναι με ποιον τρόπο;
2. Η οικονομική ύφεση έχει σημαντικές επιπτώσεις στην Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση στη χώρα σας; Αν ναι με ποιους τρόπους; (Επιπρόσθετη ζήτηση για υπηρεσίες / παροχές; Απώλειες φόρων ή άλλων εσόδων; Άλλο;).
3. Η Ένωσή σας έλαβε συγκεκριμένα μέτρα ή δράσεις για να αντιμετωπίσει τη χρηματοπιστωτική ή οικονομική κρίση; Αν ναι ποια είναι αυτά;
4. Υπάρχουν επιπλέον θέματα που άπτονται της οικονομικής/χρηματοπιστωτικής κρίσης, στα οποία θα θέλατε να επιστήσετε την προσοχή του CEMR; Υπάρχει κάποιος άλλος τρόπος που το CEMR θα μπορούσε να βοηθήσει πάνω στα συγκεκριμένα ζητήματα;

Οι απαντήσεις κρατών-μελών του CEMR είναι οι εξής:

Αυστρία

1. Στο τραπεζικό σύστημα υπήρξαν κάποια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που αντιμετώπισαν σημαντικά προβλήματα, ενώ δύο τράπεζες ζήτησαν ομοσπονδιακά δάνεια. Η Kommunalkredit, τράπεζα εξειδικευμένη στη χρηματοδότηση τοπικών και περιφερειακών προγραμμάτων, κρατικοποιήθηκε, ενώ πολλοί από τους ΟΤΑ ανέφεραν σημαντικές δυσκολίες στην εξασφάλιση βραχυπρό-

ματοδοτικό Οργανισμό να δανείζει απευθείας, μέσω της Kommunalkredit τις τοπικές αρχές. Δεύτερον ζητήθηκε από τα ομόσπονδα κρατίδια και την ομοσπονδιακή κυβέρνηση να αναλάβουν μέρος του κόστους των τόκων αυτών των δανείων.

4. Προτείνεται η απλοποίηση των διαδικασιών των δημοσίων προμηθειών για μία συγκεκριμένη περίοδο, ώστε να επιταχυνθούν οι τοπικές και περιφερειακές επενδύσεις.

ρά της ακίνητης περιουσίας με επιπτώσεις στον τοπικό φόρο ακίνητης περιουσίας,

- των αυξανόμενων οικονομικών δυσκολιών που θα αντιμετωπίσουν οι πολίτες, οι οποίοι σταδιακά θα δυσκολεύονται να πληρώσουν τα δημοτικά τέλη και φόρους,
- της αυξημένης απαίτησης κοινωνικών παροχών από τους πολίτες για να αντιμετωπιστούν κοινωνικά ζητήματα, όπως είναι η αύξηση της ανεργίας,
- των αυξανόμενων δυσκολιών που θα αντιμετωπίσουν οι ΟΤΑ στην αποπληρωμή και εξόφληση των δανείων, τα οποία τους έχουν ήδη χορηγηθεί από τις τράπεζες και τα υπόλοιπα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα,
- των περιορισμένων πόρων και των κοστοφόρων δημοτικών επενδυτικών προγραμμάτων.

3. Για την αντιμετώπιση της κρίσης η Ένωση Δήμων της Βουλγαρίας προχώρησε στις παρακάτω προτάσεις - δράσεις:

- εφαρμογή συντηρητικών πολιτικών και προσεγγίσεων, στο σχεδιασμό ιδίων εσόδων,
- εφαρμογή περιοριστικών προσεγγίσεων για τις προβλέψεις και την εκτέλεση των τοπικών δημοσίων δαπανών,
- τερματισμό λειτουργίας και κατάργηση ανεπαρκών υπηρεσιών,
- βελτίωση του δημόσιου management και εποπτεία της δημοσιονομικής πολιτικής,
- αξιολόγηση και αναθεώρηση των επενδυτικών προγραμμάτων,
- πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών συμμετοχής τόσο σε εθνικά προγράμματα, όσο και σε προγράμματα της ΕΕ,
- μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών και των επιχειρήσεων στη διαχείριση

θεσμής και μεσοπρόθεσμης χρηματοδότησης.

2. Η ζήτηση για περισσότερες κοινωνικές παροχές αναμένεται να αυξηθεί, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα φορολογικά έσοδα των κοινοτήτων θα συρρικνωθούν, όχι μόνο ως αποτέλεσμα των άμεσων επιπτώσεων της κρίσης, αλλά και λόγω της Ατζέντας για τη Φορολογική Μεταρρύθμιση, που παρουσιάστηκε από τις ομόσπονδες κυβερνήσεις.

3. Προτάθηκαν δύο τρόποι για την υποστήριξη και την ενίσχυση της ΤΑ. Πρώτον και σημαντικότερο, ζητήθηκε από τις ομόσπονδες κυβερνήσεις να εγγυηθούν και να διασφαλίσουν την πρόσβαση στα αναγκαία κεφάλαια. Κάτι τέτοιο θα επιτευχθεί αν επιτραπεί στον Αυστριακό Ομοσπονδιακό Χρη-

Βουλγαρία

1. Στη Βουλγαρία δεν έχουν σημειωθεί χρεοκοπίες τραπεζών και κάτι τέτοιο δεν αναμένεται, μιας και τόσο το κεντρικό κράτος, όσο και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θεωρούν ότι το τραπεζικό σύστημα είναι σχετικά σταθερό.

2. Σε επίπεδο τοπικών αρχών τα πρώτα αποτελέσματα της παγκόσμιας κρίσης άρχισαν να εμφανίζονται κατά τους τελευταίους μήνες του 2008. Η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί το 2009, με κυριότερο πρόβλημα τη σημαντική μείωση των ιδίων εσόδων των ΟΤΑ. Αυτό αναμένεται να προκύψει κυρίως λόγω:

- της στασιμότητας στην αγο-

των δημοσίων οικονομικών,

- διαπραγμάτευση, με την κεντρική κυβέρνηση και τους υπόλοιπους σχετικούς οργανισμούς, των προγραμμάτων στα οποία εμπλέκεται η ΤΑ, όσον αφορά στην απορρόφηση πόρων από Ευρωπαϊκά και εθνικά επενδυτικά προγράμματα.

4. Δε δόθηκε απάντηση.

Γαλλία

1. Η οικονομική κρίση έχει προφανείς επιπτώσεις για τις τοπικές γαλλικές αρχές:

- μία σειρά από τοπικές αρχές, οι οποίες έχουν εκτεθεί σε «τοξικά» χρέη αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες. Ορισμένες ανάμεσα σε αυτές έχουν ήδη ανακοινώσει την πρόθεσή τους να υποβάλλουν καταγγελίες, συγκεκριμένα κατά της DEXIA
- οι βραδείς ρυθμοί στην αγορά ακινήτων αντικατοπτρίζονται κατά κύριο λόγο στην απότομη μείωση των φόρων ακίνητης περιουσίας, που αποτελούν σημαντικούς πόρους για τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ αλλά και τις νομαρχίες,
- η οικονομική κρίση έχει ως αποτέλεσμα μία σειρά από απολύσεις, αλλά και το κλείσιμο επιχειρήσεων, γεγονός το οποίο και θα επηρεάσει σημαντικά τους τοπικούς προϋπολογισμούς, που εισπράττουν φόρους από τις επιχειρήσεις αυτές.

2. Με δεδομένη αυτή την προοπτική, ένας αριθμός ΟΤΑ έχουν ήδη αναπροσαρμόσει τους προϋπολογισμούς τους, είτε με τη μείωση των δαπανών, είτε επαναπροσδιορίζοντας τις επενδύσεις τους.

3. Δεν έχουν ληφθεί ειδικά μέτρα, τα οποία να αφορούν τις τοπικές αρχές, στο πλαίσιο του σχεδίου ενίσχυσης που συμφωνήθηκε από την κυβέρνηση. Πολλές ενώσεις έχουν επισημάνει την παράλειψη αυτή, τη στιγμή μάλιστα που οι τοπικές αρχές κατέχουν ένα σημαντικό ρόλο στον τομέα των επενδύσεων. Η κυβέρνηση, ωστόσο, έλαβε δύο διατάξεις που επηρεάζουν τις τοπικές αρχές:

- επενδυτικά προγράμματα που θα υποστηρίζονται από το κράτος, σύμφωνα με το πλαίσιο του σχεδίου ενίσχυσης, με κάποια από αυτά να έχουν άμεση σχέση με τις τοπικές

αρμοδιότητες και δυνατότητες,

- η κυβέρνηση έχει αποφασίσει την προεξόφληση της επιχορήγησης που χρηματοδοτείται από τον ΦΠΑ, για εκείνες τις τοπικές αρχές οι οποίες θα αυξήσουν τις επενδύσεις τους μέσα στο 2009. Σημειώνεται ότι κανονικά η επιχορήγηση αυτή παρουσιάζει μία καθυστέρηση δύο ετών.

Η συζήτηση εντάθηκε με την ανακοίνωση της κατάργησης του φόρου επιτηδεύματος. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει πράγματι δηλώσει ότι ο φόρος αυτός θα πρέπει να καταργηθεί το 2010. Ο συγκεκριμένος φόρος αποτελεί το βασικό πόρο για τη συντριπτική πλειοψηφία των τοπικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των δήμων και των διαδημοτικών συνεργασιών. Η ανακοίνωση αυτή, χωρίς καμία προηγούμενη διαβούλευση και χωρίς καμία ένδειξη σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα αποζημιωθούν οι απώλειες των τοπικών αρχών, είχε ως αποτέλεσμα την έντονη αντίδραση των πολιτικών και των ενώσεων που προχώρησαν σε έντονες διαμαρτυρίες κατά της διαδικασίας. Αν και αναγνωρίζεται η ανάγκη αναθεώρησης της φορολογικής

Γερμανία

1. Οι τοπικές αρχές της Γερμανίας υποφέρουν από την απαξίωση των χρηματοοικονομικών προϊόντων τους, στα οποία έχουν επενδύσει και τα οποία, εμφανίζουν σήμερα αυξημένα ρίσκα. Μεγάλο προβληματισμό προκαλούν ακόμη οι δραστηριότητες του διασυνοριακού leasing, πολύπλοκα οικονομικά προϊόντα, τα οποία στο πλαίσιο της παρούσας οικονομικής κατάστασης είναι πιθανό να προκαλέσουν επιπλέον προβλήματα και κόστη, που δεν είχαν προβλεφθεί μέχρι τώρα. Στο σύνολό τους οι τοπικές αρχές στηρίζονται στο δανεισμό για τη χρηματοδότηση των προϋπολογισμών τους και για το λόγο αυτό καλούνται να αντιμετωπίσουν τα αυξημένα επιτόκια, παράλληλα με την περιορισμένη ρευστότητα των αγορών.

2. Η ύφεση στην οικονομία θα έχει άμεση επίδραση στο ποσό του φόρου επιτηδεύματος, που αποδίδουν οι επιχειρήσεις στην ΤΑ. Αν ληφθεί υπόψη ότι ο φόρος αυτός αποτελεί ένα από τους βασικούς πυλώνες της τοπικής δημόσιας οικονομίας, κατανοεί κανείς τα αρνητικά αποτελέσματα που θα έχουν τα μειωμένα φορολογικά έσοδα σε αυτή.

Στη Γαλλία τοπικές αρχές που έχουν εκτεθεί σε «τοξικά» χρέη αντιμετωπίζουν δυσκολίες και ετοιμάζονται να υποβάλλουν καταγγελίες κατά της DEXIA

βάσης του φόρου επιτηδεύματος, ωστόσο, η συγκεκριμένη κατάσταση έχει αποσταθεροποιήσει τις τοπικές αρχές στη Γαλλία. Η AFCCRE, μέχρι στιγμής, δεν έχει λάβει ειδικές πρωτοβουλίες, οι οποίες να αφορούν στη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια του πρώτου φόρουμ, που πραγματοποιήθηκε στο Sceaux, ενόψει των ευρωπαϊκών εκλογών, πολλοί ήταν οι ομιλητές οι οποίοι υπογράμμισαν τη λύπη τους για την ατομία που επιδεικνύει η Ευρώπη μπροστά σε αυτή την κατάσταση, τονίζοντας ιδιαίτερα τον κίνδυνο επιστροφής σε εθνικές πολιτικές προστατευτισμού.

4. Δε δόθηκε απάντηση

Τέλος, η οικονομική ύφεση αναμένεται να συντελέσει στην αύξηση της ανεργίας και της ζήτησης κοινωνικών παροχών. Αυτό θα επηρεάσει άμεσα τους γερμανικούς ΟΤΑ, μίας και η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών είναι μία από τις βασικές τους αρμοδιότητες.

3. Η γερμανική κυβέρνηση αποφάσισε τη λήψη πακέτου οικονομικών κινήτρων, το οποίο όμως δεν έχει ακόμη εγκριθεί από το κοινοβούλιο. Το πακέτο περιλαμβάνει σειρά από δραστηριότητες, μία εκ των οποίων απευθύνεται αποκλειστικά στην ΤΑ: τουλάχιστον 10 δις € έχουν προσδιοριστεί να διατεθούν για εκπαίδευση και δαπάνες που αφορούν στις υποδομές σε τοπικό επίπεδο.

4. Δε δόθηκε απάντηση

Ελβετία

1. Φυσικά, ούτε και η Ελβετία δεν είναι άτρωτη από την κρίση. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές δεν έχουν προς το παρόν επηρεαστεί ιδιαίτερα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα φορολογικά έσοδα από το φόρο εισοδήματος κατά το προηγούμενο έτος (2008), ήταν περισσότερα σε σύγκριση με τις προηγούμενες περιόδους. Εν αναμονή των επερχόμενων επιπτώσεων, ορισμένοι

ΟΤΑ, έχουν ήδη λάβει μέτρα για τον περιορισμό των δαπανών, επιδιώκοντας έτσι να αποφευχθούν σοβαρά προβλήματα στο μέλλον λόγω της αύξησης των δαπανών και της απώλειας φορολογικών εσόδων. Για παράδειγμα, στο καντόνι της Ζυρίχης, το οποίο στεγάζει τα γραφεία πολλών τραπεζών, ψηφίστηκαν περικοπές του προϋπολογισμού.

2. Εκτός από τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αναμένεται σύντομα να αντιμετωπίσουν αιτήματα για παροχή πρόσθετων υπηρεσιών, ιδίως στον τομέα της βοήθειας στους ανέργους και την κοινωνική στήριξη.

3. Η ελβετική ένωση των ΟΤΑ CCRE (ASCCRE), δεν έχει λάβει συγκεκριμένα μέτρα. Οι ομοσπονδιακές αρχές τα καντόνια και οι δήμοι άρχισαν να λαμβάνουν μέτρα, ιδίως όσον

αφορά στην υλοποίηση ορισμένων επενδύσεων που επηρεάζουν θετικά την αύξηση των οικονομικών και εμπορικών δραστηριοτήτων και τη διατήρηση της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και της ποιότητας ζωής.

4. Η οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση επηρεάζει την απασχόληση, την αγοραστική δύναμη και το επίπεδο ζωής συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων, δημιουργώντας κινδύνους όπως της έξαρσης της ξενοφοβίας. Το CEMR έχει να παίξει ένα σπουδαίο ρόλο αναδεικνύοντας τον πλούτο των σχέσεων μεταξύ της ΤΑ και της ελεύθερης διακίνησης ανθρώπων, αγαθών, ιδεών κ.λπ.

Ηνωμένο Βασίλειο

1. Οι τοπικές αρχές της Αγγλίας, της Σκωτίας και της Ουαλίας που είχαν επενδύσει στην Ισλανδία δέχτηκαν ισχυρό οικονομικό πλήγμα, ύστερα από την κατάρρευση της ισλανδικής οικονομίας. Αν και γίνονται προσπάθειες να ανακτηθεί το χαμένο έδαφος,

η κυβέρνηση δεν προτίθεται να αποζημιώσει τις τοπικές αρχές για τις απώλειες αυτές.

2. Ύστερα από έρευνα που διεξήγαγε η Ένωση Τοπικών Αυτοδιοικήσεων, καταγράφηκαν οι παρακάτω επιπτώσεις στις τοπικές αρχές:

- μείωση εσόδων για τις τοπικές αρχές (λόγω των επενδύσεων σε τράπεζες που έχουν πτωχεύσει), αναθεώρηση του 70% των τοπικών προϋπολογισμών, αυξημένη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών (κοινής ωφέλειας και συμβουλευτικές), μείωση φορολογικών εσόδων,
- μείωση του αριθμού των επενδυτικών προτάσεων,
- αν και ακόμη δεν έχει επηρεαστεί η συνοχή των τοπικών κοινωνιών, η αυξανόμενη ανεργία και η ζήτηση για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών αναμένεται να διαμορφώσει αρνητικά το τοπικό περιβάλλον,
- μεγάλη αύξηση του αριθμού αιτήσεων για κοινωνική στέγαση, δωρεάν φοίτηση σε σχολεία, χρήση συμ-

βουλευτικών υπηρεσιών σχετικά με οικονομικά ζητήματα, υποστήριξη επιχειρήσεων.

3. Η Ένωση Τοπικών Αυτοδιοικήσεων έλαβε μία σειρά από μέτρα, ανάμεσα στα οποία είναι και τα παρακάτω:

- δημοσίευση ενός καταλόγου με το σύνολο των case studies και των καλών πρακτικών για να μπορέσουν οι τοπικές αρχές να αναλάβουν αντίστοιχες δράσεις,
- διοργάνωση συνεδρίου για να συζητηθούν διεξοδικά οι επιπτώσεις από την οικονομική κρίση – πλήρη κάλυψη από τα ΜΜΕ,
- δημοσιεύσεις βασισμένες στις αναφορές των τοπικών συμβουλίων σχετικά με την οικονομική κρίση,
- δημοσίευση κοινής έρευνας με το Βρετανικό Τεχνικό Επιμελητήριο, η οποία και παρουσιάζει τρόπους με τους οποίους η ΤΑ μπορεί να συνεργαστεί με τις τοπικές επιχειρήσεις,
- λειτουργία υποστηρικτικών μηχανισμών για τα τοπικά συμβούλια.

4. Το CEMR μπορεί να διευκολύνει τη

συμμετοχή των μελών του στους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς, σχετικά με το σχεδιασμό νέων μέτρων και τη λήψη αποφάσεων που αφορούν στην αντιμετώπιση της παρούσας οικονομικής κατάστασης. Προτείνεται να οργανωθεί μία σύνοδος κατά τη διάρκεια της οποίας θα συζητηθούν οι απαντήσεις της ΕΕ στην οικονομική ύφεση και η λήψη επιπλέον μέτρων. Τέλος προτείνεται και η ανταλλαγή καλών πρακτικών και πληροφοριών ανάμεσα στα μέλη του CEMR.

Ισλανδία

1. Η υποτίμηση της Ισλανδικής κορόνας και ο υψηλός πληθωρισμός συντέλεσε στα υψηλά χρηματοδοτικά κόστη για τους ΟΤΑ. Τα δάνεια σε διεθνές συνάλλαγμα αυξήθηκαν σχεδόν 100%, ενώ τα συμβόλαια leasing για τη δημοτική ακίνητη περιουσία και τον εξοπλισμό πολύ συχνά είναι δεσμευμένα με βάση την αξία του ξένου συναλλάγματος και συνεπώς καταλήγουν σε υψηλές χρεώσεις και πληρωμές. Η πρόσβαση σε νέα δάνεια έχει περιοριστεί και οι όροι δανεισμού είναι πλέον λιγότερο ευνοϊκοί, λόγω των αυξημένων επιτοκίων.

2. Τα φορολογικά έσοδα αναμένεται να σημειώσουν σημαντική πτώση, σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Ο τοπικός φόρος εισοδήματος προβλέπεται να μειωθεί κατά 7% μέσα στο 2009, ενώ ο φόρος ακίνητης περιουσίας θα σημειώσει κατακόρυφη πτώση, αφού και η αγορά ακινήτων

έχει «παγώσει». Λόγω της παρούσας οικονομικής κατάστασης και των υψηλών χρεών εταιριών και νοικοκυριών, η είσπραξη των φορολογικών εσόδων θα είναι πιο δύσκολη, γεγονός που θα περιορίσει τη ρευστότητα των ΟΤΑ. Μεγάλος αριθμός ΟΤΑ θεωρεί ότι οι δαπάνες θα αυξηθούν σημαντικά, ιδιαίτερα στον τομέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς η άνοδος της ανεργίας και οι οικονομικές δυσκολίες των νοικοκυριών θα έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη ζήτηση κοινωνικών παροχών.

3. Η Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ισλανδίας ξεκίνησε μηνιαία συλλογή οικονομικών πληροφοριών από τους ΟΤΑ. Παράλληλα, επιδιώκεται η συμμετοχή των ΟΤΑ στον οικονομικό σχεδιασμό, σε συνεργασία με την κεντρική κυβέρνηση, ενώ έχει ήδη προγραμματιστεί συνάντηση με το IMF (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) και θέμα τις πιθανές αντιδράσεις των ΟΤΑ και την ενεργή εμπλοκή τους στον οικονο-

μικό σχεδιασμό. Επιπλέον, η Ένωση έχει εκδώσει σειρά από οδηγίες για τους ΟΤΑ για τον καθορισμό των βασικών κοινωνικών υπηρεσιών, ώστε να διευκολύνει την ιεράρχηση τους. Τέλος, έχει δημιουργηθεί βάση δεδομένων με τα πιθανά αποτελέσματα της οικονομικής ύφεσης και τις μέχρι τώρα αντιδράσεις των ΟΤΑ. Στόχος της βάσης αυτής είναι να επιτευχθεί η καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των ΟΤΑ, καθώς και η διάχυση καλών πρακτικών.

4. Το κυριότερο ζήτημα που τίθεται από την Ένωση Ισλανδικών Δήμων είναι η ανάγκη για μεγαλύτερη διαβούλευση μεταξύ της κεντρικής κυβέρνησης και της ΤΑ στα οικονομικά ζητήματα.

3. Η Ένωση έχει προτείνει στην κεντρική κυβέρνηση μία σειρά από μέτρα που στοχεύουν στο να βοηθήσουν τους ΟΤΑ. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τροπολογίες στη μεθοδολογία των προϋπολογισμών, εξισορρόπηση των χρηματικών ροών, μείωση των περιορισμών για τα δημοτικά δάνεια και επαρκή χρηματοδότηση των μεταφερόμενων από το κεντρικό κράτος αρμοδιοτήτων.

4. Απαραίτητη είναι η καλύτερη συνεργασία μεταξύ εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης. Για να επιτευχθεί αυτό προτείνεται η ανταλλαγή καλών πρακτικών από το χώρο της Ευρώπης, καθώς και η διαβούλευση σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τέλος, είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για την τόνωση της αγοράς εργασίας, ιδιαίτερα στις λιγότερο προνομιούχες περιοχές της Ευρώπης.

Νορβηγία

1. Στη Νορβηγία δραστηριοποιούνται δύο τράπεζες (Kommunalbanken και Kommunekreditt) στον τομέα της ΤΑ. Η μία αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα χρηματοδότησης, λόγω της οικονομικής κρίσης και η δεύτερη σταμάτησε την παροχή δανείων στους ΟΤΑ. Παράλληλα, σημειώθηκε μεγάλη αύξηση των επιτοκίων.

2. Η ΤΑ επηρεάστηκε κυρίως λόγω της απώλειας τίτλων των υπευθύνων για τα συνταξιοδοτικά τους προγράμματα, είτε αυτοί είναι ιδιωτικές εταιρίες, είτε συνταξιοδοτικοί φορείς της ίδιας της ΤΑ. Ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης μειώθηκαν τα φορολογικά

Λιθουανία

1. Μέχρι σήμερα καμία τράπεζα της Λιθουανίας δεν αντιμετώπισε προβλήματα έντονων αποσύρσεων καταθέσεων ή πτωχεύσεων. Η πλειοψηφία των τοπικών αρχών δεν έχει επηρεαστεί από τα προβλήματα ρευστότητας μιας και διατηρούν τους λογαριασμούς τους στις εγχώριες τράπεζες. Το σημαντικότερο

Στη Φινλανδία το πιστωτικό ίδρυμα «Χρηματοδότηση ΟΤΑ» περιφρουρεί τα οικονομικά της Τ.Α. και διασφαλίζει τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της

ίσως ζήτημα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα είναι το ζήτημα της πιστωτικής κρίσης, μιας και τα επιτόκια έχουν αυξηθεί σημαντικά, κάνοντας έτσι το δανεισμό εξαιρετικά ακριβό.

2. Οι κύριες επιπτώσεις της οικονομικής ύφεσης είναι η μείωση των φορολογικών εσόδων και η αύξηση της ανεργίας.

έσοδα, σε αντίθεση με τις προβλέψεις της κυβέρνησης που βασίστηκαν σε πρώιμες πληροφορίες. Τέλος, η ανεργία αναμένεται να αυξηθεί από το 2,5% στο 4,5% μέχρι το 2010, γεγονός που σηματοδοτεί τη μεγαλύτερη ζήτηση για παροχή κοινωνικών υπηρεσιών από τις τοπικές αρχές.

3. Από τη μεριά της Ένωσης ζητήθηκε

από τη Μόνιμη Επιτροπή για τα Οικονομικά, η αύξηση των φορολογικών συντελεστών της ΤΑ και η αντίστοιχη μείωση των συντελεστών της κεντρικής κυβέρνησης, ώστε να διασφαλιστεί το επίπεδο των τοπικών φορολογικών εσόδων. Από τη μεριά της Κυβέρνησης το πακέτο μέτρων περιλαμβάνει οικονομικές μεταβιβάσεις προς την ΤΑ, ως αποζημίωση για τις πιθανές απώλειες φορολογικών εισοδημάτων, καθώς και μεταβιβάσεις που στόχο έχουν τη χρηματοδότηση μικρής κλίμακας επενδύσεων, ώστε να δοθούν κίνητρα στον κατασκευαστικό τομέα.

4. Δε δόθηκε απάντηση

Ουκρανία

1. Η χρηματοδοτική κρίση στην Ουκρανία συνέπεσε και με μία μακροχρόνια πολιτική κρίση. Τα έσοδα των τοπικών προϋπολογισμών μειώθηκαν σημαντικά, ενώ όλα τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης δεν έχουν χρηματοδότηση. Η ενέργεια και γενικά οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας έχουν γίνει ιδιαίτερα ακριβές, με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να αδυνατούν να πληρώσουν τις υπηρεσίες αυτές. Μέσα στο 2009 η κρίση αναμένεται να έχει πιο ορατές επιπτώσεις στους τοπικούς προϋπολογισμούς και τη δυνατότητα χρηματοδότησης των επενδύσεων. Η μεγαλύτερη ίσως επίπτωση είναι η αδυναμία της ΤΑ να ελέγξει τη διαχείριση των διαδικασιών στις τοπικές κοινότητες, τόσο στον οικονομικό, όσο και το χρηματοδοτικό τομέα.

2. Το Δεκέμβριο του 2008, σχεδόν το 90% των τοπικών οικονομιών ήταν

του ΑΕΠ της Ουκρανίας, γεγονός που θα επιφέρει επιπλέον μείωση των μισθών κατά 10% και κατ'επέκταση των τοπικών εσόδων κατά 30%.

3. Προτάθηκε μία σειρά από μέτρα για την ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών που προσανατολίζονται στην οικονομική ανάπτυξη, την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών κ.α.

4. Δε δόθηκε απάντηση.

Πορτογαλία

1. Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τους πορτογαλικούς Δήμους, ιδίως όσον αφορά:

- την αύξηση των spreads, άρα και του κόστους χρήματος, για νέα δάνεια,
- την αύξηση των ανέργων, σε ορισμένες περιοχές, η οποία συνοδεύεται με αυξανόμενη πίεση στους δήμους για τη δημιουργία θέσεων εργασίας
- το κλείσιμο των επιχειρήσεων.

2. Η οικονομική ύφεση έχει σημαντικές επιπτώσεις στους πορτογαλικούς Δήμους, ιδίως όσον αφορά:

- την αύξηση των αιτήσεων κοινωνικής ενίσχυσης των οικογενειών, ακό-

- λήσεις ακινήτων,
- τη μείωση των εσόδων από τέλη εκμετάλλευσης εξαιτίας της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας.
- τη μείωση του δημοτικού πρόσθετου φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων.
- 3.** Μεταξύ άλλων μέτρων, εγκρίθηκαν τα ακόλουθα:
 - συμβουλές σε δήμους για την πραγματοποίηση συναντήσεων με τους οικονομικούς παράγοντες σε ό,τι αφορά τον εντοπισμό των προβληματικών τομέων και τη διατύπωση προτάσεων-λύσεων,
 - εθελοντικά μέτρα για τη μείωση των εσόδων, μέσω:
 - της μείωσης των δημοτικών φόρων ακίνητης περιουσίας,
 - της μείωσης των δημοτικών τελών,
 - της επιστροφής στους φορολογούμενους, ενός μέρους των φόρων επί του φόρου περιουσίας,
 - της μη εφαρμογής του νέου νόμου για τα δημοτικά τέλη που θα είχε ως

Στην Ουκρανία το 90% των τοπικών οικονομιών είναι εκτός προϋπολογισμού λόγω περιορισμένων εσόδων από τον τοπικό φόρο εισοδήματος

εκτός προϋπολογισμού, κυρίως λόγω των περιορισμένων εσόδων από τον τοπικό φόρο εισοδήματος. Η μείωση των εσόδων αυτών ήρθε και ως αποτέλεσμα της ανεργίας, αλλά και ιδιαίτερα στον ιδιωτικό τομέα, της μετατροπής των εργαζομένων πλήρους απασχόλησης σε μερικής απασχόλησης. Μέσα στο 2009 αναμένεται πτώση κατά 5%

μη και σε θέματα που είναι εκτός των αρμοδιοτήτων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης, όπως οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, οι ηλικιωμένοι και οι άνεργοι

- τη μείωση των εσόδων του δημοτικού φόρου για τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με την πτώση της αγοράς και τις πω-

αποτέλεσμα την αύξηση των φορολογικών συντελεστών,

- της μη αύξησης των δικαιωμάτων των Δήμων στην κατανάλωση του ηλεκτρικού ρεύματος
- τοπικών παρεμβάσεων, που εξαρτώνται από τις τοπικές ιδιομορφίες. Τέτοια μέτρα είναι η στήριξη για την αγορά των φαρμάκων για τους ηλικιωμένους, η στήριξη για την κινητικότητα των ατόμων με αναπηρία, η μείωση του κόστους πόσιμου νερού για οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, η στήριξη για τη μίσθωση κατοικίας, η στήριξη για την απόκτηση των τροφίμων

4. Λόγω της σημασίας τους, θα πρέπει να αφιερωθεί στη διακριτική ευχέρεια του CEMR να προτείνει μέτρα, όπως:

- να υποστηρίξει την πρόσθετη στήριξη, από την κεντρική κυβέρνηση των τοπικών επενδύσεων, την εξασφάλιση του «εκδημοκρατισμού» της γεωγραφικής κατανομής και την προώθηση των επενδύσεων σε όλη τη χώρα,
- συνάντηση του CEMR με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υποβολή των ανωτέρω προτάσεων.

Φινλανδία

1. Η ΤΑ στη Φινλανδία προχώρησε από το 1998 κιόλας στη δημιουργία Ινστιτούτου για τις Συντάξεις της ΤΑ, ενός δημόσιου νομικού προσώπου αρμόδιου για τα συνταξιοδοτικά θέματα που αφορούν στην ΤΑ. Παράλληλα, δημιουργήθηκε το 2001, ένα πιστωτικό ίδρυμα, με τίτλο «Χρηματοδότηση ΟΤΑ», με εξειδίκευση στον τομέα της ΤΑ, με κύριο στόχο την πρόσβαση των τοπικών αρχών σε φθηνή χρηματοδότηση υπηρεσιών, ανεξάρτητα από τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς. Για την περιφρούρηση των οικονομικών της ΤΑ, ο οργανισμός αυτός μπορεί να παρέχει εγγυήσεις για την ΤΑ. Στο πλαίσιο της σημερινής οικονομικής κρίσης, τα πα-

ραπάνω μέτρα αποδείχθηκαν σωτήρια. Ύστερα από την παύση της χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της ΤΑ από τις εμπορικές τράπεζες, η λειτουργία της οικονομικής διαχείρισης της ΤΑ διασφαλίστηκε από τη «Χρηματοδότηση ΟΤΑ», ενώ το Ινστιτούτο για τις Συντάξεις της ΤΑ αποτελεί τον κύριο εγγυητή των δημοτικών δραστηριοτήτων. Μέχρι στιγμής η φινλανδική ΤΑ δεν έχει «βυθιστεί» στην οικονομική κρίση, μιας και η διαθεσιμότητα των πόρων στο πλαίσιο της οικονομικής ύφεσης είναι διασφαλισμένη από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που ανήκει στους ΟΤΑ.

2. Η μέχρι σήμερα οικονομική κατάσταση των τοπικών αρχών της Φινλανδίας βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο. Ωστόσο, η αύξηση της ανεργίας αναμένεται να έχει αρνητικά αποτελέσματα στα δημοτικά φορολογικά έσοδα κυρίως μέσα στο 2010. Αν και οι φινλανδικές τοπικές αρχές επιδιώκουν την αύξηση των φορολογικών τους εσόδων, η κεντρική κυβέρνηση θέλει να περιορίσει τις φορολογικές επιβαρύνσεις. Η συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση θα αυξήσει την ένταση αυτή ανάμεσα στην κεντρική κυβέρνηση και τους ΟΤΑ.

Η ύφεση της επιχειρηματικότητας οδηγεί στον περιορισμό των φορολογικών εσόδων που προέρχονται από τη φορολογία των επιχειρήσεων. Οι προβλέψεις εκτιμούν ότι τα φορολογικά έσοδα θα μειωθούν κατά 50%, σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο. Κάτι τέτοιο σημαίνει ότι οι ΟΤΑ που εξαρτώνται από το φόρο επιτηδεύματος και από μεγάλες επιχειρήσεις, όπως είναι για παράδειγμα η NOKIA, θα αντιμετωπίσουν σοβαρές οικονομικές δυσκολίες. Επιπλέον, η τοπική φορολογική βάση, για το τρέχον έτος, μειώθηκε λόγω των αυξανόμενων τοπικών φορολογικών ελαφρύνσεων, με αποτέλεσμα τη μείωση των συνολικών τοπικών φορολογικών εσόδων

κατά 2% - 3%. Η κεντρική κυβέρνηση θα αμβλύνει το σχετικό έλλειμμα αυξάνοντας τις κρατικές επιχορηγήσεις. Ο κίνδυνος υπερχρέωσης των φινλανδικών ΟΤΑ είναι ορατός. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω της έντονης ανάγκης για επενδύσεις. Το χρέος των τοπικών αρχών έχει ήδη φτάσει στο 5% του ΑΕΠ. Αφού το κόστος της χρηματοδότησης συνεχώς αυξάνεται και τα έσοδα αντίστοιχα μειώνονται, είναι πιθανό πολλές επενδύσεις να αναβληθούν για αργότερα.

3. Η Ένωση Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών Φινλανδίας επισημαίνει ότι η κεντρική κυβέρνηση και οι φορείς των τοπικών και περιφερειακών θα πρέπει να δράσουν συλλογικά, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η οικονομική ύφεση και να σχηματιστεί ένα σχέδιο δράσης, σύμφωνα με το οποίο να ανατεθούν τόσο στην κεντρική κυβέρνηση, όσο και στις τοπικές αρχές αρμοδιότητες και υποχρεώσεις που θα βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων τους. Ως αφετηρία του σημείου αυτού, θα πρέπει να διατηρηθεί το υψηλό επίπεδο επενδύσεων και εκσυγχρονισμού. Πιο συγκεκριμένα, τα μέτρα που έλαβε το κεντρικό κράτος, εκτός από την αύξηση των επιχορηγήσεων, είναι:

- ειδικά σταθεροποιητικά μέτρα για τη στήριξη των επενδύσεων και των δραστηριοτήτων των ΟΤΑ,
- χαλάρωση των κυβερνητικών ελέγχων που εμποδίζουν την αποτελεσματικότητα και την απόδοση των δημοτικών επιχειρήσεων,
- οι απαραίτητες τροποποιήσεις της νομοθεσίας με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικών δράσεων.

Τα ανάλογα μέτρα από τις τοπικές αρχές είναι:

- επανεκτίμηση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ και εφαρμογή των απαραίτητων, για τον ισοσκελισμό του προϋπολογισμού, μέτρων,
- πολιτική για το προσωπικό: αποφυγή των απολύσεων και αυστηρότερος έλεγχος των δαπανών,
- βελτίωση της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας, μέσω, για παράδειγμα συνενώσεων των ΟΤΑ, καλύτερων συνεργασιών μεταξύ των τοπικών αρχών, εφαρμογή καλών πρακτικών.

4. Δε δόθηκε απάντηση.

Οι προτάσεις του CEMR

Στην τελευταία συνεδρίαση του εκτελεστικού γραφείου του CEMR, στην Αθήνα (24 Μαρτίου 2009,) συμφωνήθηκε η «**διακήρυξη της Αθήνας**» που μεταξύ άλλων αναφέρει:

1. «Καλούμε τα ευρωπαϊκά όργανα, καθώς και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, να διοχετεύσουν πολύ μεγαλύτερα ποσά επένδυσης στο πλαίσιο των παρόντων και μελλοντικών προγραμμάτων οικονομικής ανάκαμψης, μέσω των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

2. Ζητούμε από τα ευρωπαϊκά όργανα και τα Κράτη Μέλη να διασφαλίσουν ότι τα Διαρθρωτικά Ταμεία θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν με πιο απλό και δημιουργικό τρόπο αυτή τη φορά, προσανατολιζόμενα βραχυπρόθεσμα σε επενδύσεις, οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα και είναι σε κάθε περίπτωση σημαντικές για το μέλλον, όπως τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης.

3. Εκτιμούμε το ρόλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στην προώθηση μέτρων ανάκαμψης, μέσα από τη συνεργασία της με τοπικές και περιφερειακές αρχές, και επισημαίνουμε την ανάγκη επέκτασης τέτοιων προγραμμάτων.

4. Καλούμε επίσης τις εθνικές κυβερνήσεις να διασφαλίσουν ότι οι τοπικές και περιφερειακές τους αρχές

- συμμετέχουν ως εταίροι στην αντιμετώπιση της κρίσης και
- είναι σε θέση – με οικονομικά και άλλα κατάλληλα μέσα – να διεκπεραιώσουν τις αρμοδιότητές τους αναφορικά με την κοινωνική προστασία και την παροχή υποστήριξης στα θύματα της κρίσης.

Συγκεκριμένα, η χρηματοδοτική βάση και οι πόροι των τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων πρέπει να προστατεύονται.

5. Συνοψίζοντας, πιστεύουμε ότι η πιθανή συνεισφορά της τοπικής και περιφερειακής διοίκησης στην καταπολέμηση της οικονομικής κρίσης δεν

έχει ακόμα γίνει πλήρως κατανοητή και δεν έχει αξιοποιηθεί πλήρως από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή, τουλάχιστον, στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη. Προτείνουμε μια «νέα συμφωνία σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο» – η οποία στοχεύει στην επίτευξη κοινών στόχων, προκειμένου να ενισχύσει την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία της Ευρώπης».

Η Ελληνική αντιπροσωπεία (Ν. Κακλαμάνης, πρόεδρος ΚΕΔΚΕ και Β. Κορομάτζος, γ. γραμματέας ΚΕΔΚΕ) στο εκτελεστικό γραφείο του CEMR κατέθεσε, μεταξύ άλλων, την παρακάτω συμπληρωματική πρόταση για την αντιμετώπιση της κρίσης, που θα συζητηθεί στη Γενική Συνέλευση των μελών του CEMR:

Μία επίπτωση της οικονομικής κρίσης, που αναμένεται να υποστούν σχεδόν όλοι οι Ευρωπαϊκοί ΟΤΑ, είναι η αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες κοινωνικής αλληλεγγύης. Ιδιαίτερα αναμένεται να αυξηθούν οι υπηρεσίες που προσανατολίζονται προς την αγορά εργασίας και την υποστήριξη της απασχόλησης.

Για το λόγο αυτό και στο πλαίσιο του European Economic Recovery Plan της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προτείνεται η εξειδίκευση των μέτρων στο επίπεδο της ΤΑ.

• Στο μέτρο «Συμπληρωματική δράση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο για τη στήριξη της απασχόλησης, ιδίως προς όφελος των ευπαθών ομάδων και των μικρότερων επιχειρήσεων με τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας» προτείνεται η δημιουργία ειδικού επιχειρησιακού προγράμματος με σχετικές δράσεις που θα απευθύνεται στους ΟΤΑ οι οποίοι

δραστηριοποιούνται σε περιοχές που εξειδικεύονται σε οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση.

- Στο μέτρο «Κινητοποίηση για την προώθηση της απασχόλησης σε βασικούς τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας, ιδίως από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (βελτίω-

ση και επιτάχυνση των διαδικασιών)», προτείνεται ειδικό πρόγραμμα με στόχο την απλούστευση των διαδικασιών και περιορισμό της γραφειοκρατίας, μέσω της αποκέντρωσης.

- Και τέλος δημιουργία ειδικού επενδυτικού προγράμματος τοπικής ανάπτυξης που θα στοχεύει στη δημιουργία τοπικών επενδύσεων προσανατολισμένων στην πράσινη οικονομία κάτι ανάλογο δηλαδή με τη σχετική δράση για τις ΜΜΕ «αύξηση των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων το 2009-10, ιδίως για τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις, για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και για καθαρές μεταφορές».

Πηγές:

CEMR, 2009, *Economic and Financial Crisis. Responses by CEMR Members*

CEMR, 24th March 2009, *The impact of the economic crisis on europe's local and regional governments. Declaration of Athens*

CEMR, 24 mars 2009, Bureau Exécutif, documents de la réunion, Athènes.

Ισπανικό Υπουργείο Οικονομικών, 2008, PLAN-E. *Spanish plan to boot the economy and Employment.*

Βρίσκεται στο <http://www.plane.job.es/what-is-plan-e/>

Ετήσια Προγράμματα Δράσης Των Ο.Τ.Α.

«Το 2009 η πρώτη εφαρμογή του θεσμού, που καταγράφει τον προγραμματισμό όλων των δράσεων»

Του Ηλία Λίτσου *

Κατά την τρέχουσα περίοδο, σύμφωνα με τις ισχύουσες θεσμικές διατάξεις, οι ΟΤΑ α' βαθμού, με πληθυσμό άνω των 10.000, καλούνται να συντάξουν τα ετήσια προγράμματα δράσης για το έτος 2009. Η υποχρέωση αυτή προκύπτει από το άρθρο 206, παρ.3 και 4 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα.

Η Υπουργική Απόφαση 18183/2007 και το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 διευκρινίζουν περαιτέρω τη διαδικασία σύνταξης και τη σχέση των ετήσιων με τα τετραετή επιχειρησιακά προγράμματα, τον προϋπολογισμό και το τεχνικό πρόγραμμα των ΟΤΑ. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, ενώ η διάρθρωση του τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος αντιστοιχεί στις προτεραιότητες (Άξονες και Μέτρα) ενός Δήμου, η διάρθρωση του ετήσιου προγράμματος δράσης αντιστοιχεί στην οργανωτική δομή των υπηρεσιών του Δήμου.

Έτσι, ενώ μέχρι σήμερα οι Δήμοι συνέτασσαν μόνο το τεχνικό πρόγραμμα, το οποίο ουσιαστικά ήταν το πρόγραμμα της τεχνικής τους υπηρεσίας, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης εισάγει τον προγραμματισμό και για τις υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου, έτσι ώστε να καταγράφονται πλέον όλες οι δράσεις που θα υλοποιήσει ο Δήμος μέσα στο έτος.

Περιεχόμενο των ετήσιων προγραμμάτων δράσης

Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης περιλαμβάνει όλες τις δράσεις που θα υλοποιήσει ο Δήμος κατά το επόμενο έτος καθώς και τον προγραμματισμό

τους δηλαδή τον προσδιορισμό του τι θα γίνει, από ποιόν, πότε, πώς και με τι κόστος. Οι δράσεις ενός Δήμου διακρίνονται σε α) λειτουργίες β) ενέργειες και γ) επενδύσεις.

A) Οι λειτουργίες είναι οι συνεχώς επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες από τις υπηρεσίες ενός Δήμου, δηλ. οι υπηρεσίες που παρέχονται στους αποδέκτες σε πάγια βάση (π.χ. η αποκομιδή απορριμμάτων ή η καθαριότητα οδών και κοινόχρηστων χώρων). Οι καθημερινές αυτές λειτουργίες των δημοτικών υπηρεσιών απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών ενός Δήμου, ενώ παράλληλα έχουν σημαντικά περιθώρια βελτίωσης της ποιότητας και της ανταπόκρισής τους στις ανάγκες των δημοτών.

B) Οι ενέργειες είναι κυρίως δραστηριότητες βελτίωσης του υφιστάμενου τρόπου λειτουργίας ενός Δήμου π.χ.,

- τροποποίηση του ΟΕΥ ή του κανονισμού καθαριότητας,
- ενέργειες ενημέρωσης, πληροφόρησης και συμμετοχής των δημοτών,
- ενέργειες για την καλύτερη εξυπηρέτηση του δημότη,
- ενέργειες ενημέρωσης / κατάρτισης του προσωπικού,
- ενέργειες βελτίωσης της οργάνωσης / διοίκησης,
- ενέργειες ανάπτυξης συνεργασιών με άλλους φορείς.

Οι λειτουργίες και οι ενέργειες είναι οι δράσεις, των οποίων οι δαπάνες περιλαμβάνονται στην ομάδα 6 του προϋπολογισμού (λειτουργικές δαπάνες).

Γ) Οι επενδύσεις είναι οι δράσεις, των

οποίων οι δαπάνες περιλαμβάνονται στην ομάδα 7 του προϋπολογισμού και οι οποίες περιλαμβάνουν Έργα, Μελέτες, Προμήθειες, Απαλλοτριώσεις κ..λπ.

Σκοποί των ετήσιων προγραμμάτων δράσης

Το συνημμένο διάγραμμα αποτυπώνει τον κύκλο προγραμματισμού των ΟΤΑ που προβλέπεται στο Π.Δ.185/2007.

A. Σχέση του ετήσιου προγράμματος με το τετραετές επιχειρησιακό πρόγραμμα

Σκοπός των ετήσιων προγραμμάτων δράσης είναι η εξειδίκευση και ο λεπτομερέστερος προγραμματισμός των δράσεων που προβλέπεται από το τετραετές επιχειρησιακό πρόγραμμα ότι θα υλοποιηθούν κατά το επόμενο έτος.

Σύμφωνα με την παρ 6. του Άρθρου 8 της Υ.Α 18183/07, στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης μπορεί να τροποποιείται ο προγραμματισμός υλοποίησης των δράσεων που έχουν προβλεφθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Το ετήσιο πρόγραμμα δράσης μπορεί επίσης να περιλαμβάνει νέες δράσεις, οι οποίες δεν έχουν προβλεφθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα, εφόσον εντάσσονται στη στρατηγική και στις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου.

Επομένως μέσω του ετήσιου προγραμματισμού, ένας Δήμος μπορεί να προσαρμόζει τις επιλογές του τετραετούς επιχειρησιακού προγράμματος στις τρέχουσες εξελίξεις και να προσαρμόζει τη δράση του στη μεταβαλλόμενη πραγματικότητα, λαμβάνοντας υπ' όψη νέες ευκαιρίες και περιορισμούς.

Β. Σχέση του ετήσιου προγράμματος με τον προϋπολογισμό

Ο προϋπολογισμός των ΟΤΑ αποτελεί οικονομικό πρόγραμμα εσόδων και δαπανών. Το λογικό προαπαιτούμενο για την κατάρτιση ενός προϋπολογισμού, είναι η κατάρτιση του προγράμματος δράσης που αντιστοιχεί στον προϋπολογισμό. Στον προϋπολογισμό αποτυπώνονται το ύψος και τα είδη των δαπανών ενός Δήμου, αλλά δεν αποτυπώνονται οι λειτουργίες που εκτελεί και οι υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος.

Με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η διοίκηση ενός Δήμου και ο δημότης μπορούν πλέον να γνωρίζουν τις δραστηριότητες που θα εκτελέσουν οι δημοτικές υπηρεσίες με τις δαπάνες που προβλέπονται στον προϋπολογισμό καθώς και το αναμενόμενο προϊόν των προγραμματιζόμενων δραστηριοτήτων.

Οδηγός και ημερίδες ενημέρωσης

Για την υποστήριξη των υπόχρεων ΟΤΑ, η ΕΕΤΑΑ, στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης με το Υπουργείο Εσωτερικών και την ΚΕΔΚΕ, διοργάνωσε ενημερωτικές ημερίδες. Σκοπός των ημερίδων αποτέλεσε η αναλυτική παρουσίαση του οδηγού κατάρτισης ετήσιων προγραμμάτων, ο οποίος εκπονήθηκε από την ΕΕΤΑΑ. Οι ημερίδες πραγματοποιήθηκαν στις 11, 18 και 19 Μαρτίου. Οι δύο πρώτες στην Αθήνα και η τρίτη στη Θεσσαλονίκη, ενώ ο οδηγός έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥΠ.ΕΣ (<http://www.ypes.gr>) και της ΕΕΤΑΑ (<http://www.eetaa.gr>).

Η εισαγωγή του θεσμού ευκαιρία για τη βελτίωση της διοίκησης των Δήμων

Τα ετήσια προγράμματα δράσης, μαζί με τα τετραετή επιχειρησιακά προγράμματα, αποτελούν νέους θεσμούς, οι οποίοι χρειάζονται τον αναγκαίο χρόνο προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως από την ΤΑ. και να αφομοιωθούν από το ανθρώπινο δυναμικό της. Προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως οι νέοι θεσμοί απαιτούνται προσαρμογές του υφιστάμενου νομικού πλαισίου και ουσιαστικές αλλαγές του υφιστάμενου τρόπου διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης των δημοτικών υπηρεσιών.

Συνοπτικά, οι αλλαγές αυτές είναι:

Α. Εισαγωγή διαδικασιών προγραμματισμού σε κάθε Διεύθυνση

Προκειμένου η διοίκηση ενός Δήμου και ο δημότης να γνωρίζουν τι δαπανά ο Δήμος και ποιο το αναμενόμενο προϊόν αυτής της δαπάνης, υπάρχει ανάγκη συσχέτισης των δαπανών του προϋπολογισμού με το έργο που θα παραχθεί από τις επί μέρους Διευθύνσεις. Επομένως υπάρχει ανάγκη σύνταξης του προϋπολογισμού ενός Δήμου ανά Διεύθυνση.

Η σύνταξη του προϋπολογισμού ανά Διεύθυνση παρέχει τη δυνατότητα άσκησης από τους διευθυντές ουσιαστικού έργου διοίκησης. Οι Διευθύνσεις θα αποτελούν κέντρα κόστους του προϋπολογισμού και κέντρα ευθύνης του ετήσιου προγράμματος δράσης.

Ο προϊστάμενος της κάθε Διεύθυνσης, κάθε έτος, θα πρέπει να προγραμματίζει το έργο που θα παραχθεί από την υπηρεσία του και να συντάσσει τον ετήσιο προϋπολογισμό της Διεύθυνσης. Στο επίπεδο της Διεύθυνσης θα γίνεται η συσχέτιση της προβλεπόμενης δραστηριότητας με τα μέσα τα οποία απαιτούνται για την πραγματοποίησή της. Έτσι ο προϋπολογισμός εκτός από εργαλείο ελέγχου της νομιμότητας των δαπανών του Δήμου, καθίσταται και εργαλείο διοίκησης.

Β. Το τεχνικό πρόγραμμα εντάσσεται στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης

Σήμερα στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, εκτός από την κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων δράσης προβλέπεται και η κατάρτιση των τεχνικών προγραμμάτων.

Εφόσον όμως τα ετήσια προγράμματα δράσης, περιλαμβάνουν το πρόγραμμα δημοτικών επενδύσεων, μελλοντικά δε θα χρειάζεται ιδιαίτερη διαδικασία κατάρτισης του τεχνικού προγράμματος, γιατί αυτή θα ενσωματώνεται πλέον στη διαδικασία κατάρτισης του ετήσιου προγράμματος δράσης, με βάση το οποίο θα συντάσσεται ο ετήσιος προϋπολογισμός του Δήμου.

Γ. Προετοιμασία για την εισαγωγή του συστήματος διοίκησης μέσω στόχων

Αφού εφαρμοστούν όλες οι προηγούμενες αλλαγές σε ένα Δήμο και οι

δημοτικές Διευθύνσεις προγραμματίζουν συστηματικά τη δράση τους, τότε μπορεί στη συνέχεια να εφαρμοστεί το σύστημα διοίκησης μέσω στόχων που προβλέπεται από τον Ν. 3230/2004.

Οι ετήσιοι στόχοι μιας Διεύθυνσης θα μπορούν να αναλυθούν σε στόχους Τμημάτων και στη συνέχεια σε στόχους ανά Γραφείο.

Ο προγραμματισμός των Δήμων θα γίνει ουσιαστικότερος όταν οι στόχοι τίθενται με βάση τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται από τις δημοτικές υπηρεσίες και όταν προγραμματίζονται οι ενέργειες που θα βελτιώσουν τον υφιστάμενο τρόπο λειτουργίας και θα οδηγήσουν στην επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Δ. Εισαγωγή ποσοτικών μετρήσεων και δεικτών

Ήδη για τη σύνταξη των ετήσιων προγραμμάτων για το έτος 2009 διαπιστώνεται η ανάγκη ποσοτικού καθορισμού του «προϊόντος» που θα παραχθεί από μια δημοτική υπηρεσία (ποσοτικοί στόχοι παραγόμενου έργου).

Η ενέργεια αυτή κρίνεται απαραίτητη, ώστε σε μελλοντική φάση να μπορεί να μετρηθεί (και επομένως να βελτιωθεί) η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα της λειτουργίας της με τη χρήση κατάλληλων δεικτών που προβλέπονται από τον Ν. 3230/2004 καθώς και συστήματος κοστολόγησης των δημοτικών υπηρεσιών.

Αναγκαιότητα υποστήριξης των ΟΤΑ

Για την επιτυχή εφαρμογή των αλλαγών που προαναφέρθηκαν, απαιτείται η εξασφάλιση τεχνικής και επιστημονικής υποστήριξης του ανθρώπινου δυναμικού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Απαιτείται επομένως, η συγκρότηση υπηρεσιών προγραμματισμού, η σύνταξη οδηγιών εφαρμογής, η ανάπτυξη και χρήση κατάλληλων εργαλείων πληροφορικής, η επιμόρφωση και συμβουλευτική υποστήριξη των προϊσταμένων κ.λ.π.

Ανάλογες δράσεις έχουν ήδη προταθεί από την ΚΕΔΚΕ, το Υπουργείο Εσωτερικών και την ΕΕΤΑΑ για χρηματοδότηση από το Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση».

Χρήσιμα ευρήματα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση της χώρας μας προκύπτουν από τη τελευταία μέτρηση του Ευρωβαρόμετρου (Φθινόπωρο του 2008, αριθ. 70), η οποία για πρώτη φορά περιλαμβάνει σειρά ερωτήσεων, που αφορούν τις τοπικές και περιφερειακές αρχές των κρατών μελών της Ε.Ε., άρα και της χώρας μας.

Στην έρευνα συμμετείχαν με προσωπικές συνεντεύξεις 27.000 πολίτες της Ε.Ε, μεταξύ των οποίων και 1.000 συμπολίτες μας.

Τι προκύπτει λοιπόν από τις απαντήσεις που καταγράφονται:

Πρώτον: Η δημοκρατία σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο εμφανίζε-

το ποσοστό ανέρχεται στο 58%.

Αυτά τα ποσοστά είναι σημαντικά υψηλότερα από αυτά που δείχνουν το επίπεδο εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στις εθνικές κυβερνήσεις ή τα κοινοβούλια. Το ποσοστό σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι στο 34%, και για την Ελλάδα στο 23%.

Σε ότι αφορά τη χώρα μας και την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τις τοπικές και δημόσιες αρχές, το 66% των Ελλήνων τείνουν να μην τις εμπιστεύονται, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την Ε.Ε. των 27 πέφτει στο 44%. Επίσης το 77% των Ελλήνων τείνουν να μην εμπιστεύονται την κυβέρνηση, με αντίστοιχο ποσοστό για την Ε.Ε. των 27 το 61%.

Δεύτερον: Είναι σαφές το αίτημα των

επηρεάζουν τη ζωή τους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τη χώρα μας ανέρχεται στο 52%.

• Τέλος, το 9% των ευρωπαίων αναφέρουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αυτή που επηρεάζει τη ζωή τους. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Ελλάδα φτάνει στο 23%.

Στο ερώτημα αν οι Τοπικές δημόσιες αρχές λαμβάνονται υπόψη όταν αποφασίζονται πολιτικές στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

• Το 59% των ευρωπαίων πιστεύουν ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές δεν συμμετέχουν επαρκώς στη διαδικασία χάραξης πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ποσοστό για την Ελλάδα φτάνει στο 77%.

Τί πιστεύουν οι ευρωπαίοι πολίτες για τις τοπικές αρχές

Του Χρήστου Παλαιολόγου*

ται ως μια σταθερή παράμετρος της πολιτικής νομιμότητας της Ε.Ε., σε ένα γενικό πλαίσιο εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι στα θεσμικά όργανα. Στην Ελλάδα καταγράφεται έλλειψη εμπιστοσύνης προς τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

Στο ερώτημα πόσο και ποια θεσμικά όργανα εμπιστεύονται οι Ευρωπαίοι πολίτες σε Ευρωπαϊκό, Εθνικό και Περιφερειακό -Τοπικό επίπεδο οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι οι εξής:

Οι ευρωπαίοι πολίτες τείνουν να εμπιστεύονται τις τοπικές και περιφερειακές αρχές περισσότερο από κάθε άλλο φορέα με ποσοστό 50%, για την Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό είναι 34%. Στο ίδιο περίπου επίπεδο βρίσκεται η εμπιστοσύνη των ευρωπαίων πολιτών προς τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ήτοι ποσοστό 47%, ενώ στη χώρα μας

ευρωπαίων πολιτών για ευρύτερη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη διαδικασία χάραξης των πολιτικών της Ε.Ε. Αίτημα που δικαιολογείται από το ρόλο που διαδραματίζουν οι αρχές σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο στην Ευρώπη. Αντιθέτως στην Ελλάδα η προτεραιότητα αυτή δίνεται στις εθνικές και ευρωπαϊκές αρχές.

Στο ερώτημα, λοιπόν, ποιο από τα επίπεδα δημοσίων αρχών (Ευρωπαϊκό, Εθνικό και Περιφερειακό -Τοπικό) έχει μεγαλύτερη επίδραση στις συνθήκες διαβίωσής τους, οι πολίτες απαντούν ως εξής:

• Το 38% των Ευρωπαίων και, μόλις, το 24% των Ελλήνων πιστεύουν ότι οι τοπικές και περιφερειακές επηρεάζουν περισσότερο τη ζωή τους.
• Το 43% των Ευρωπαίων αναφέρουν ότι οι εθνικές αρχές είναι αυτές που

Το αντίθετο πιστεύει το 19% των Ευρωπαίων και το 18% των Ελλήνων.

Τρίτον: Οι ευρωπαίοι πολίτες εμπιστεύονται την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, πράγμα που σημαίνει ότι ο ευρωπαϊκός σχεδιασμός μπορεί να προχωρήσει μόνο μέσω της απόλυτα κοινής ευθύνης των θεσμικών οργάνων και των αιρετών πολιτικών σε όλα τα επίπεδα.

Αντίθετα στην Ελλάδα διαπιστώνεται έλλειμμα εμπιστοσύνης προς τις τοπικές αρχές σε σύγκριση με τους ευρωβουλευτές και τους πολιτικούς της κεντρικής πολιτικής σκηνής

Στο ερώτημα ποιος είναι ο πλέον κατάλληλος να υπερασπιστεί τα προσωπικά συμφέροντα των πολιτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι προτιμήσεις των ευρωπαίων πολιτών μοιράζονται σχεδόν ισομερώς μεταξύ των ευρωβουλευτών σε ποσοστό 26%,

των πολιτικών του εθνικού επιπέδου, 29%, και των πολιτικών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, 21%.

Τα αντίστοιχα ποσοστά για την Ελλάδα είναι 36% για τους ευρωβουλευτές, 32% για τους πολιτικούς σε εθνικό επίπεδο και μόλις 15% για τους τοπικούς και περιφερειακούς εκπροσώπους.

Τέταρτον: Η νομιμότητα και η σημασία της αποκεντρωμένης επικοινωνίας στην Ευρώπη επιβεβαιώνεται από τους πολίτες. Εδώ φαίνεται ότι οι Έλληνες πολίτες πλησιάζουν τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο για τους εκπροσώπους των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

Στο ερώτημα ποιος είναι ο πλέον κατάλληλος να εξηγήσει πώς οι πολιτικές της Ε.Ε. επηρεάζουν την καθημερινότητα, οι πολίτες απαντούν ως εξής:

- Οι ευρωβουλευτές με 21% - για την Ελλάδα το ποσοστό είναι στο 27%.
- Οι πολιτικοί εθνικού επιπέδου με 28%, για την Ελλάδα 34% και οι τοπικοί και περιφερειακοί πολιτικοί με 26%, για τη χώρα μας 23%.

Χρήσιμα συμπεράσματα για την Ελλάδα

Από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει καθαρά ότι στην υπόλοιπη Ευρώπη - όπου σε αντίθεση με τη χώρα μας, υπάρχει ένα ισχυρό σύστημα πολυεπίπεδης διακυβέρνησης με ισχυρούς Δήμους και Περιφέρειες, που ασκούν ένα μεγάλο εύρος αρμοδιοτήτων (70% των υπηρεσιών δημόσιου χαρακτήρα ασκείται σε αυτό το επίπεδο), οι οποίες συνοδεύονται με τους αντίστοιχους πόρους - η εμπιστοσύνη των πολιτών στις Τοπικές και Περιφερειακές αρχές είναι υψηλή. Αντίθετα οι πολίτες της χώρας μας φαίνεται να εμπιστεύονται πολύ περισσότερο τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και ο λόγος είναι προφανής. Ο συγκεντρωτισμός της εξουσίας και το πελατειακό σύστημα που κυριαρχεί στην πολιτική ζωή εδώ και 170 χρόνια παράγει αναποτελεσματικότητα, γραφειοκρατία, διαφθορά, σκάνδαλα, τεράστιες περιφερειακές ανισότητες και ένα υδροκεφαλισμό οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δραστη-

ριοτήτων στο «Κράτος των Αθηνών». Παρόλο το κλίμα απαξίωσης που υπάρχει για το πολιτικό σύστημα στη χώρα μας, το γεγονός ότι οι Έλληνες πολίτες εμπιστεύονται πολύ περισσότερο τις Τοπικές και Περιφερειακές αρχές από την Κυβέρνηση, δείχνει για μια ακόμη φορά το εύρος των αλλαγών που πρέπει να γίνουν στη δομή και οργάνωση του κράτους και της διοίκησης προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της αποκεντρώσης και της αυτοδιοίκησης.

Ωστόσο εδώ πρέπει να καταγραφεί το πολύ υψηλό ποσοστό έλλειψης εμπιστοσύνης που δείχνουν οι Έλληνες προς τις Τοπικές και Περιφερειακές

μοποίησης, του τρόπου δηλαδή που λαμβάνονται οι αποφάσεις.

Οι Ευρωπαίοι πολίτες, λοιπόν, προκρίνουν ένα πολυεπίπεδο σύστημα διακυβέρνησης όπου Ευρωπαϊκή Ένωση, Κράτη μέλη και Περιφερειακές - Τοπικές αρχές στη βάση της εταιρικής σχέσης, συνεργάζονται διαβουλευόμενοι και τέλος συναποφασίζουν για την καλύτερη υπεράσπιση των συμφερόντων των Ευρωπαίων πολιτών.

Σε ότι αφορά τη χώρα μας πρέπει να σημειώσουμε ότι τα θεσμικά όργανα της Ελληνικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλίες σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο και να

Στην Ευρώπη σε αντίθεση με τη χώρα μας, η εμπιστοσύνη των πολιτών στις Τοπικές και Περιφερειακές αρχές είναι υψηλή

αρχές της χώρας μας σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά που καταγράφονται στις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Γεγονός που πρέπει να προβληματίσει και να απασχολήσει ιδιαίτερα τα συλλογικά όργανα αλλά και το σύνολο της Αυτοδιοίκησης τόσο για τις πολιτικές, τους στόχους, τις ιεραρχήσεις και τις προτεραιότητες που βάζουν κάθε φορά, όσο και για τους τρόπους και τα μέσα που χρησιμοποιούν για την οικονομική διαχείριση, ώστε να επιτυγχάνονται, η αποτελεσματικότητα η διαφάνεια, η λογοδοσία και η ενημέρωση των πολιτών για τις τοπικές δημόσιες υποθέσεις.

Από την έρευνα φαίνεται ότι η ελληνική ιδιαιτερότητα του πλέον συγκεντρωτικού κράτους σε συνδυασμό με το ότι οι Κυβερνήσεις, τα κόμματα και τα ΜΜΕ καλλιεργούν την αντίληψη της πολύ μεγαλύτερης επίδρασης της ΕΕ στις συνθήκες διαβίωσης του Έλληνα πολίτη απ' ότι ισχύει στην πραγματικότητα, έχει ως αποτέλεσμα οι Έλληνες να πιστεύουν σε περίπου τριπλάσιο βαθμό από τον μέσο ευρωπαίο πολίτη, αυτήν την εκδοχή.

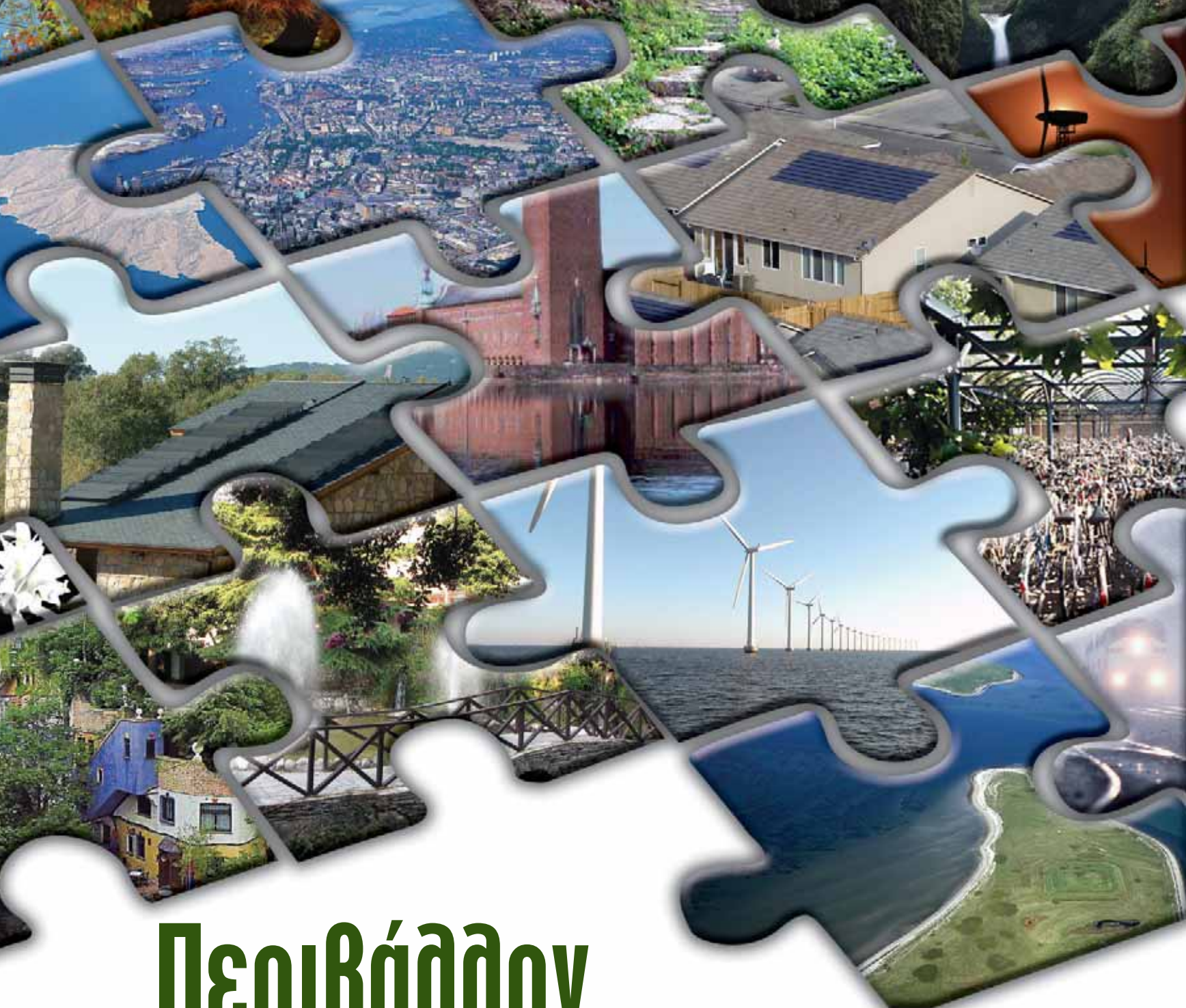
Από την έρευνα προκύπτει το θεμελιακό πρόβλημα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτό της δημοκρατικής νομι-

αναδείξουν το έλλειμμα αυτό στον Έλληνα πολίτη.

Οι ευρωεκλογές είναι μια μεγάλη ευκαιρία για την Ελληνική Αυτοδιοίκηση ώστε να πάρει πρωτοβουλίες για μια ουσιαστική δημόσια διαβούλευση με εκπροσώπους των κομμάτων του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, των παραγωγικών και επιστημονικών φορέων από την μια και από την άλλη, πρωτοβουλίες υπεύθυνης ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με τις διαδικασίες και τους θεσμούς που επηρεάζουν τους όρους διαβίωσης.

Πρωτοβουλίες που θα ενεργοποιήσουν τους πολίτες να συμμετάσχουν ενεργά στις ευρωεκλογές γιατί έτσι συμμετέχουν πιο ουσιαστικά στη διαμόρφωση της καθημερινότητάς τους, στη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού δημόσιου χώρου.

Η Ευρώπη δεν μπορεί να κτιστεί χωρίς τους πολίτες της και πολίτες της Ευρώπης δεν είναι μόνο οι πολίτες των Βρυξελλών ή των μεγάλων οικονομικών κέντρων, αλλά οι άνθρωποι που σε κάθε γωνιά της ΕΕ προσπαθούν με τις δικές τους δυνάμεις να απαντήσουν στις προκλήσεις που δεν γνωρίζουν πλέον ούτε σύνορα ούτε μεμονωμένα επίπεδα διακυβέρνησης.

Περιβάλλον και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Τοπικές αρχές και πολίτες επιστρατεύουν εφαρμογές βιώσιμης ανάπτυξης όπως η χρήση ΑΠΕ, η ανακύκλωση, η ανάπτυξη των μέσων μαζικής μεταφοράς και ήδη έχουν καταφέρει να ζουν σε ανθρώπινες και πράσινες πόλεις

Η βιώσιμη ανάπτυξη

«ΚΑΤΑΚΤΑ»

ΠΟΛΙΕΣ ΠΟΛΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Η εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικής πολιτικής αποτελεί – όπως φαίνεται – μονόδρομο, για το σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων στις περισσότερες αναπτυσσόμενες πόλεις του κόσμου, καθώς έχει γίνει πλέον αντιληπτό, ότι από αυτή εξαρτάται η ίδια η επιβίωση των πολιτών τους.

Η περίπτωση της Κοπεγχάγης είναι χαρακτηριστική, αλλά όχι η μόνη, αφού η βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων με περιορισμό της ρύπανσης και εξοικονόμηση ενέργειας αποτελούν παγκοσμίως βασική πολιτική επιλογή.

«Φωτεινά» παραδείγματα πόλεων που επιλέγουν εφαρμογές βιώσιμης ανάπτυξης – αλλού σε πειραματική μορφή και αλλού πιο εκτεταμένα – καταγράφονται ήδη σε όλο τον κόσμο. Αυτά παρουσιάζουμε σήμερα, καθώς μπορούν να αποτελέσουν πυξίδα και στις καθ' ημάς επιλογές.

Κοπεγχάγη, Δανία: η πιο οικολογική πρωτεύουσα του κόσμου

Με σχεδιασμό επταετίας κινούνται οι δημοτικές αρχές στην πρωτεύουσα της Δανίας, φιλοδοξώντας να την μετατρέψουν στην πιο οικολογικά πράσινη πρωτεύουσα του κόσμου και ήδη έχουν αρχίσει να φαίνονται τα πρώτα αποτελέσματα. Η προστασία του περιβάλλοντος έχει γίνει συνείδηση για του περισσότερους κατοίκους της πόλης, οι οποίοι καθημερινά επιλέγουν να ενεργούν με οικολογικό τρόπο.

Συγκεκριμένα, στις προσωπικές τους αγορές καταναλώνουν 10-12% βιολογικά προϊόντα, στους παιδικούς σταθμούς, τα σχολεία και τα κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων η κατανάλωση βιολογικών προϊόντων φτάνει το 45%, ενώ ο στόχος είναι το 2015 να φθάσει το 90%!

Η επαφή με το περιβάλλον βρίσκεται στις πρώτες προτεραιότητες, τόσο στην παιδική ηλικία – μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης – όσο και για τις μεγαλύτερες ηλικίες. Δεν είναι τυχαίο ότι σε όλη την πόλη υπάρχουν χώροι πρασίνου, ενώ ο βασικός στόχος είναι κάθε κάτοικος της πόλης να

μπορεί με λιγότερο από 15 λεπτά περπάτημα, να φθάσει σε πάρκο, παραλία ή θάλασσα πισίνα.

Οικολογική συνείδηση και στις μετακινήσεις, καθώς ένας στους τρεις κατοίκους χρησιμοποιεί τα μέσα μαζικής μεταφοράς, ενώ άλλο ένα τρίτο επιλέγει το ποδήλατο, κάνοντας χρήση των 300 χιλιομέτρων ποδηλατοδρόμων της πόλης. Τελικός στόχος είναι μέχρι το 2015 το 50% του πληθυσμού να μετακινείται με ποδήλατο.

Επιλογές όπως αυτή, σε συνδυασμό με τη χρήση πιο φιλικών μορφών ενέργειας (αιολική, φυσικού αερίου κ.λπ.) οδήγησαν σε θεαματικά αποτελέσματα, όπως είναι ότι την τελευταία δεκαετία έχει επιτευχθεί μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα κατά 25%!

Παράλληλα, το σύστημα διαχωρισμού, συλλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων στην Κοπεγχάγη είναι από τα καλύτερα στον κόσμο, ενώ ένα ακόμη επίτευγμα είναι ο καθαρισμός των υδάτων της πόλης, με αποτέλεσμα σήμερα οι δημόσιες, ελεύθερες πισίνες στα λιμάνια και τα κανάλια της πόλης να χρησιμοποιούνται ως χώροι άθλησης και κοινωνικής επαφής.

Βανκούβερ, Καναδάς:

Πόλη χωρίς λεωφόρους και με αναπτυσσόμενη μαζική μεταφοράς

Στην περίπτωση αυτή το παράδειγμα της βιώσιμης πόλης αφορά περισσότερο, τη στρατηγική σε θέματα μεταφορών. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Βανκούβερ είναι μια από τις ελάχιστες πόλεις που έχουν καταφέρει να αντισταθούν στην ανάπτυξη και στην εφαρμογή κεντρικών λεωφόρων που διασχίζουν την πόλη. Με την πάροδο του χρόνου και την αύξηση του πληθυσμού και των απαιτήσεων όμως άρχισαν να εμφανίζονται προβλήματα, που απαιτούσαν ανάληψη δράσης. Μεταξύ των μέτρων που υιοθετήθηκαν λοιπόν είναι: η εφαρμογή μιας ποικιλίας μέσων μαζικής μεταφοράς που συνδέονται σε πολλαπλά σημεία εντός και εκτός πόλης, περιορισμός ταχύτητας και διελύσεις πεζών σε κεντρικές περιοχές, αύξηση του κόστους χρήσης των ΙΧ μέσα στην πόλη με υψηλότερες τιμές βενζίνης και στάθμευσης, διατήρηση πάρκων για ενθάρρυνση των πεζών και δημιουργία ποδηλατοδρόμων.

Φράιμπουργκ, Γερμανία:

Στο 96% οι μετακινήσεις με ποδήλατο

Προσπάθεια για αποφυγή της χρήσης αυτοκινήτων έγινε και σε αυτή την πόλη, με απαγόρευσης της χρήσης ΙΧ σε αρκετά σημεία μέσω της πεζοδρο-

μησης των περισσότερων δρόμων. Αποτέλεσμα ήταν η αύξηση του αριθμού των πεζών και εκείνων που χρησιμοποιούσαν ποδήλατα. Σημειώστε ότι ενώ από το 1976 ο συνολικός αριθμός

μετακινήσεων αυξήθηκε κατά 30%, το ποσοστό μετακινήσεων με αυτοκίνητα αυξήθηκε μόνο κατά 1%. Οι δε μετακινήσεις με συγκοινωνίες έφθασαν το 53% και με ποδήλατα το 96%!

Γκρενόμπλ, Γαλλία:

Μείωση κατά 35% των εξόδων ανά οικογένεια για ενεργειακά τιμολόγια

Ανακατασκευάστηκαν κτίρια 25ετίας, με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση του κόστους ζωής. Αυτό επετεύχθη μέσω ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Το κεντρικό σύστημα θέρμανσης αντικαταστάθηκε με φυσικό αέριο, οι θερμοσίφωνες λειτουργούν μόνο ηλιακά, ενώ η εταιρεία που τοποθέτησε τους ηλιακούς συλλέκτες συμφώνησε στην περίπτωση που δεν απέφεραν αποτελέσματα, να αναλάβει όλο το κόστος. Παράλληλα τοποθετήθηκαν φωτοβολταϊκά συστήματα για καλύτερο εξαερισμό των κτιρίων. Το αποτέλεσμα ήταν η μείωση κατά 35% των συνολικών εξόδων συντήρησης για κάθε οικογένεια!

Σολτ Λέικ, ΗΠΑ:

Κάθετη μείωση της ρύπανσης

Η πόλη ανέλαβε μια σειρά από δραστηριότητες με στόχο τη μείωση των ποσοστών ρύπανσης της πόλης. Στο πλαίσιο αυτό, αναβαθμίστηκε και επανασχεδιάστηκε το σύστημα φωτισμού της πόλης με αποτέλεσμα να εξοικονομηθούν 33 χιλιάδες δολάρια σε έξοδα ενέργειας. Επίσης άλλαξαν τις λάμπες στα φανάρια τοποθετώντας πιο οικονομικές (LED), ενέργεια που οδήγησε σε ετήσιο κέρδος της τάξης των 53 χιλιάδων δολαρίων. Με τα χρήματα που εξοικονομήθηκαν έγιναν οι μεγαλύτεροι αγοραστές σε συστήματα αιολικής ενέργειας.

Παράλληλα, έχουν πετύχει μία από τις μεγαλύτερες μειώσεις σε αέρια θερμοκηπίου, από την αιχμαλώτιση του μεθανίου στις χωματερές και τα εργοστάσια διαχείρισης αποβλήτων. Στη συνέχεια το μεθάνιο περνά από

επεξεργασία, παράγοντας τη μισή ενέργεια που χρησιμοποιούν αυτές οι εγκαταστάσεις. Μέσα από αυτές τις διαδικασίες, η μείωση σε αέρια του θερμοκηπίου ανέρχεται στους 16 χιλιάδες τόνους ετησίως. Για το μέλλον προβλέπονται οι σωστές εγκαταστάσεις σε κτίρια, με στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας, αλλά και η επέκταση των προγραμμάτων ανακύκλωσης.

Σάλτσμπουργκ, Αυστρία:

Κεντρικό σύστημα θέρμανσης με χρήση βιομάζας

Σε ένα από τα μεγαλύτερα χειμερινά τουριστικά θέρετρα, αναπροσαρμόστηκαν επτά κτίρια προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ενεργειακές απαιτήσεις με όσο το δυνατόν λιγότερη κατανάλωση. Το κεντρικό σύστημα θέρμανσης αξιοποιεί βιομάζα, ενώ οι οροφές των κτιρίων αποτελούνται από ηλιακούς συλλέκτες για την παραγωγή ζεστού νερού. Τέλος κάθε κατοικία έχει δικό της σύστημα εξαερισμού που ελέγχει και επαναφέρει τη σωστή θερμοκρασία.

Μελβούρνη, Αυστραλία:

Το «Πράσινο Κτίριο»

Στην πόλη αυτή, το 2002 κατασκευάστηκε το λεγόμενο «Πράσινο Κτίριο», με βασικό στόχο την εξοικονόμηση ενέργειας. Διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα που διατηρεί σταθερές θερμοκρασίες, στην οροφή του υπάρχουν φωτοβολταϊκά για παραγωγή ενέργειας, γίνεται περισυλλογή και καθαρισμός του βρόχινου νερού, τα υγρά απόβλητα φιλτράρονται και επαναχρησιμοποιούνται, ενώ όλα τα

υλικά κατασκευής του είναι ανακυκλώσιμα. Στα οικονομικά του οφέλη καταγράφονται: εξοικονόμηση ενέργειας σε ποσοστό 65%, μείωση 80% ηλεκτρικού κόστους, μείωση 60% κόστους εξοπλισμού θέρμανσης και ψύξης, μείωση 90% κατανάλωσης νερού και σχεδόν 100% στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.

Χάουτβενε, Βέλγιο:

Υποχρεωτικός ο ηλιακός θερμοσίφωνας

Με απώτερο σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας, κατασκευάστηκαν πειραματικά στην περιοχή αυτή του Βελγίου, 23 κατοικίες. Καθώς ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα σε πολλές

οι λύσεις αυτές, οδήγησαν σε εντυπωσιακά αποτελέσματα: Εξοικονόμησαν έως και 70% σε κατανάλωση ενέργειας για τη θέρμανση και 50% για τη παραγωγή ζεστού νερού! Όπως είναι φυσικό το επιτυχές παράδειγμα αναμένεται να αξιοποιηθεί και σε άλλες περιοχές της χώρας.

Κουόπιο, Φινλανδία:

Πρωώθηση ανεπτυγμένου ενεργειακού σχεδιασμού

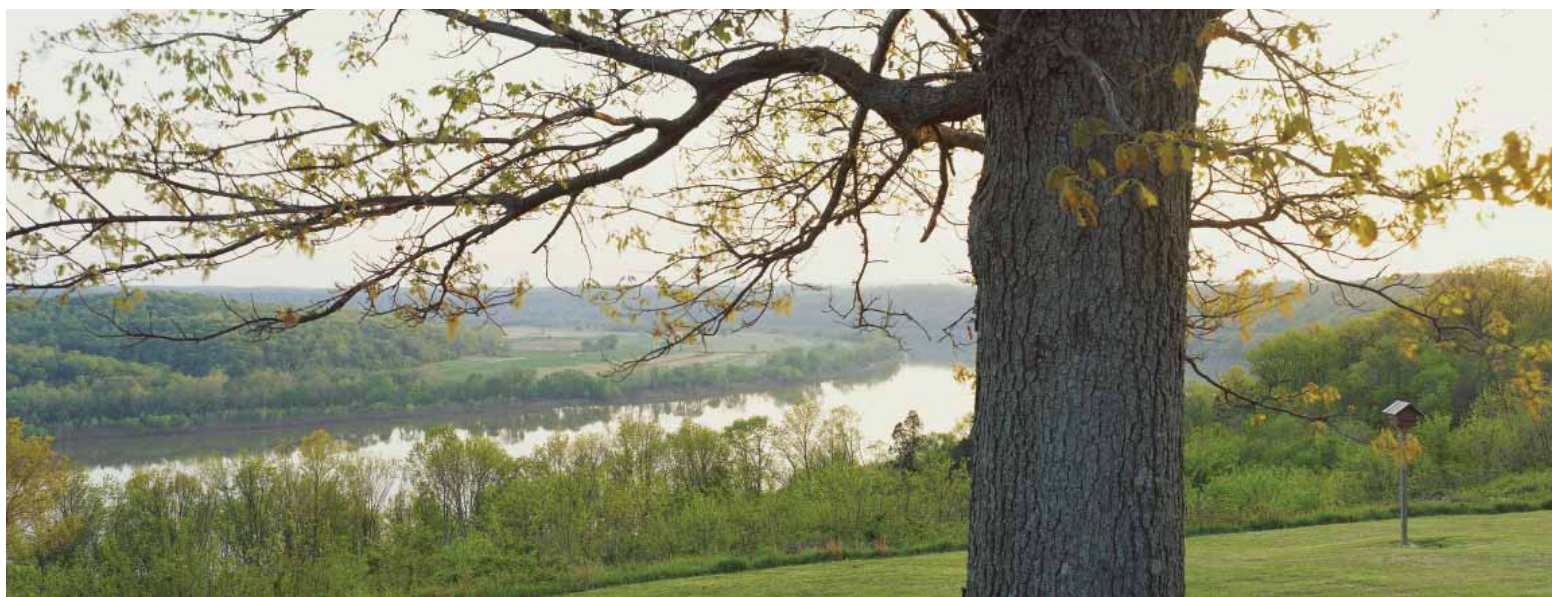
Στη Φινλανδία, μία χώρα με αυξημένα ποσοστά σε κατανάλωση ενέργειας λόγω καιρικών συνθηκών και έλλειψης φυσικού φωτισμού, η προσπάθεια επικεντρώθηκε περισσότερο

κεντρική θέρμανση. Οι ενεργειακές απαιτήσεις και ειδικότερα αυτή για τον φωτισμό είναι αρκετά αυξημένη, συνεπώς για μεγαλύτερη οικονομία αποφασίστηκε η τοποθέτηση λαμπτήρων με μεγαλύτερη εξοικονόμηση στην κατανάλωση ενέργειας. Το σχολείο αυτό παρουσιάζεται ως ζωντανό παράδειγμα προς μίμηση για μεγάλα κτίρια όπως εταιρείες, δημόσια κτίρια, νοσοκομεία αλλά και σχολεία γενικότερα.

Ρόσκιλντε, Δανία:

Πρότυπος οικισμός εξοικονόμησης ενέργειας και νερού

Στην πόλη αυτή, ιδρύθηκε μία μικρή κοινότητα εκατό διαμερισμάτων, με

περιοχές του Βελγίου είναι η απώλεια θερμότητας από τα σπίτια λόγω ανεπαρκούς μόνωσης, στις πειραματικές κατοικίες χρησιμοποιήθηκαν ειδικά υλικά θερμομόνωσης, όπως ορυκτές ίνες ανάμεσα στα μονωτικά υλικά, αλλά και διπλά ενισχυμένα τζάμια που έχουν ως αποτέλεσμα τη μικρότερη απώλεια ενέργειας. Ένα δεύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι συγκεκριμένες περιοχές είναι η υπερκατανάλωση ενέργειας για την παραγωγή ζεστού νερού. Για το σκοπό αυτό εγκαταστάθηκαν υποχρεωτικά ηλιακοί θερμοσίφωνες στις οροφές όλων των κατοικιών. Όσο απλές και αυτονόητες και αν φαίνονται

σε μεγάλα κτίρια παρά σε ιδιόκτητες κατοικίες και γι' αυτό χρησιμοποιήθηκε ως παράδειγμα ένα σχολείο. Το σχολείο αυτό αποτελεί ένα ζωντανό παράδειγμα αναπτυγμένου ενεργειακού σχεδιασμού μέσω του τεχνολογικού εξοπλισμού αλλά και της αρχιτεκτονικής του.

Το σύστημα που χρησιμοποιεί είναι σχεδιασμένο να ανταποκρίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε δωματίου. Για παράδειγμα κάποια δωμάτια δεν χρειάζονται την ίδια κατανάλωση ενέργειας με κάποια άλλα λόγω τοποθεσίας. Επίσης στην κουζίνα του εστιατορίου δεν λειτουργεί κάποια

κοινούς χώρους για τους κατοίκους της περιοχής και ελεύθερους χώρους για αγροκαλλιέργεια. Οι κατοικίες έχουν εξοπλισθεί με μέσα θέρμανσης που χρησιμοποιούν βιομάζα και ηλιακή, ενώ για να περιορισθεί ακόμη περισσότερο η άσκοπη κατανάλωση τοποθετήθηκαν γυάλινες κατασκευές σε σημεία που δέχονται μεγαλύτερη ηλιακή ενέργεια, καθώς επίσης αυξήθηκε και η μόνωση των κτιρίων. Για την εξοικονόμηση νερού, περισυλλέγεται και επαναχρησιμοποιείται το βρόχινο, ενώ με ειδικές εγκαταστάσεις στις τουαλέτες γίνεται αυτόματα διαχωρισμός υγρών και στερεών αποβλήτων.

Πράσινες πόλεις και με... βραβείο

Ομορφες και προπάντων οικολογικές, δίνουν τον μήνυμα της αδήριτης ανάγκης για ανάληψη πρωτοβουλιών με στόχο μια πιο Πράσινη Ευρώπη. Ο λόγος για την Στοκχόλμη και το Αμβούργο, τις πρώτες πόλεις στις οποίες απενεμήθη το νέο βραβείο της «Ευρωπαϊκής Πράσινης Πρωτεύουσας».

Συγκεκριμένα, η σουηδική πρωτεύουσα θα είναι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Πρωτεύουσα το 2010, ενώ το Αμβούργο το 2011.

Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον που επέδειξαν οι τοπικές αρχές για την νέα πρωτοβουλία, αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι συνολικά 35 πόλεις υπέβαλαν υποψηφιότητα για τα βραβεία του 2010 και του 2011. Οκτώ ήταν εκείνες που τελικά προκρίθηκαν. Ειδικότερα, εκτός από τις δύο βραβευθείσες, «εισιτήριο» πήραν επίσης το Άμστερνταμ, το Μπρίστολ, η Κοπεγχάγη, το Φράιμπουργκ, το Μίνστερ και το Όσλο. Οι πόλεις που δεν κέρδισαν βραβείο μάλιστα, μπορούν να υποβάλουν εκ νέου υποψηφιότητα. Τα βραβεία απονεμήθηκαν από τον Ευρωπαϊκό Επίτροπο Janez Potočnik, αρμόδιο για την επιστήμη και την έρευνα, σε τελετή που πραγματοποιήθηκε στις

23 Φεβρουαρίου στις Βρυξέλλες.

Όπως κατέστη σαφές, το νέο σύστημα απονομής βραβείων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχει βασικό στόχο να ενθαρρύνει τις πόλεις ως προς τη βελτίωση της ποιότητας της αστικής ζωής, ενσωματώνοντας συστηματικά τις σχετικές με το περιβάλλον παραμέτρους, στον πολεοδομικό σχεδιασμό.

Luc Van den Brande:
Βασική προτεραιότητα η προστα-
σία του περιβάλλοντος

Αναφερόμενος στη θέσπιση του νέου βραβείου ο Πρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών, Luc Van den Brande έκανε λόγο για ένα «καινοτόμο σχέδιο», ενώ δήλωσε «εντυπωσιασμένος από τις προσπάθειες όλων των υποψηφίων για το βραβείο». Εξέφρασε παράλληλα την ελπίδα «ότι αυτό το πρόγραμμα θα ενθαρρύνει τις πόλεις ολόκληρης της Ευρώπης ούτως ώστε να αυξήσουν τις προσπάθειές τους για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνειδησης στις αστικές περιοχές». Όπως υπογράμμισε ο κ. Van den Brande: «τα παγκόσμια προβλήματα πρέπει να λύνονται σε τοπικό επίπεδο. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει ως

στόχο την υιοθέτηση της προστασίας του περιβάλλοντος σε τοπικό επίπεδο ως βασικής προτεραιότητας, καθώς και την προώθηση ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος για τους κατοίκους των αστικών περιοχών».

Σταύρος Δήμας:
Πρότυπο ανάπτυξης Στοκχόλμη
και Αμβούργο

Από την πλευρά του ο Επίτροπος για το Περιβάλλον Σταύρος Δήμας αφού συνεχάρη τη Στοκχόλμη και το Αμβούργο για τις προσπάθειές τους να δοθεί προτεραιότητα στο περιβάλλον και την ποιότητα ζωής, επεσήμανε με ταξύ άλλων: «Τέσσερις στους πέντε ευρωπαίους ζουν πλέον σε αστικά συγκροτήματα και αναπόφευκτα εκεί είναι εντονότερα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία μας. Με τα μέτρα που έλαβαν για να αντιμετωπίσουν την ατμοσφαιρική ρύπανση, την κυκλοφορία και τη συμφόρηση, τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και την διαχείριση των αποβλήτων και των λυμάτων, η Στοκχόλμη και το Αμβούργο μπορούν κάλλιστα να αποτελέσουν πρότυπα για την υπόλοιπη Ευρώπη».

Στοκχόλμη νικήτρια για το 2010

Η Στοκχόλμη, μια δυναμικά αναπτυσσόμενη πόλη 800.000 κατοίκων, έθεσε για τον εαυτό της τον φιλόδοξο στόχο να έχει απαλλαγεί τελείως από το ορυκτό κλάσμα των απο-

βλήτων μέχρι το 2050. Η πόλη διαθέτει ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης, που διασφαλίζει την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών παραμέτρων στον προϋπολογισμό της πόλης, τον χωροταξικό σχεδιασμό, την υποβολή αναφορών και την παρακολούθηση.

Περίπου το 95% του πληθυσμού ζει σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από περιοχές πρασίνου που βελτιώνουν την τοπική ποιότητα

ζωής, προωθώντας την ψυχαγωγία, τον καθαρισμό του νερού, τον περιορισμό των θορύβων, τη βιοποικιλότητα και την οικολογία. Η πόλη εκθειάστηκε για το εκτεταμένο πρόγραμμά της όσον αφορά τις μελλοντικές βελτιώσεις σε τέτοιες περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας περισσότερων κατάλληλων για κολύμβηση παραλιών.

Ένα καινοτόμο σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης των αποβλήτων σημαίνει υψηλά επίπεδα ανακύκλωσης, ιδίως των βιοαποβλήτων, με τη χρήση ελεγχόμενων συστημάτων υπόγειου κενού αέρος.

Εξάλλου, ένα πρωτοποριακό σύστημα αποθάρρυνσης της κυκλοφοριακής συμφόρησης, περιόρισε τη χρήση των αυτοκινήτων, αύξησε τη χρήση των δημόσιων μέσων μεταφοράς και περιόρισε τις εκπομπές, ενώ η πόλη μπορεί να υπερηφανευθεί για την κατά 25% μείωση των κατά κεφαλήν εκπομπών CO₂ από το 1990, επιτυγχάνοντας επίπεδα εκπομπών που κυμαίνονται περίπου στο μισό του εθνικού σουηδικού όρου.

Αμβούργο νικήτρια για το 2011

Το Αμβούργο, μια πόλη με 1,8 εκατομμύρια κατοίκους, είναι μια πόλη που καλύπτει τις δεσμεύσεις περιβαλλοντικής πολιτικής με κατάλληλη χρηματοδότηση. Η ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα είναι πολύ καλή, εξελίσσονται πολυάριθμα προγράμματα ευαισθητοποίησης και η πόλη θέσπισε εξαιρετικά φιλόδοξους στόχους προστασίας του κλίματος, όπως τον κατά 40% περιορισμό των εκπομπών CO₂ μέχρι το 2020 και κατά 80% μέχρι το έτος 2050.

Μεταξύ των μέτρων συγκαταλέγεται η θέσπιση συγκριτικής αξιολόγησης όσον αφορά τη σχέση κόστους – απόδοσης για τα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας στα δημόσια κτήρια, με προγράμματα για το φωτισμό, την αντικατάσταση των λεβήτων και των ψυγείων. Έχουν αντικατασταθεί περισσότεροι από 200.000 συμβατικοί λαμπτήρες σε περισσότερα από 400 δημόσια κτήρια και τα τελευταία χρόνια έχουν διατεθεί 18 εκατομμύρια ευρώ για την αντικατάσταση άνω των 600 λεβήτων με σύγχρονους λέβητες συμπίκνωσης. Οι κατά κεφαλήν εκπομπές CO₂ περιορίστηκαν κατά 15% περίπου σε σύγκριση με το 1990, με ετήσια εξοικονόμηση ενέργειας περίπου 46.000 μεγαβάτ. Το 100% των κατοίκων του Αμβούργου έχει πρόσβαση σε μέσα μαζικής μεταφοράς σε ακτίνα 300 μέτρων. Υπάρχει επίσης οργανωμένο δίκτυο πρασίνου με εύκολη πρόσβαση για τους κατοίκους.

Το Αμβούργο εκθειάστηκε επίσης για την επικοινωνιακή στρατηγική του και για την πρότασή του όσον αφορά τη δρομολόγηση ενός «τραίνου ιδεών», στο οποίο άλλες πόλεις «διαθέτουν» ένα βαγόνι και προάγουν οικολογικές ιδέες, τα επιτεύγματα και τα σχέδιά τους για το μέλλον.

Πώς απονέμεται το βραβείο Πράσινης Πρωτεύουσας

Το ετήσιο βραβείο «Ευρωπαϊκής Πράσινης Πρωτεύουσας» αποτελεί μια νέα πρωτοβουλία και απονέμεται σε πόλεις που βρίσκονται στην πρωτοπορία της φιλικής προς το περιβάλλον αστικής διαβίωσης. Η κριτική επιτροπή χρησιμοποιεί 10 περιβαλλοντικά κριτήρια, βάσει των οποίων οι πόλεις κρίνονται υπό το πρίσμα της επίτευξης, ή μη, υψηλών περιβαλλοντικών προτύπων, της στράτευσής τους σε θεσπισθέντες και φιλόδοξους στόχους περαιτέρω περιβαλλοντικής βελτίωσης και αειφόρου ανάπτυξης και του βαθμού στον οποίο μπορούν

να αποτελέσουν πρότυπο για άλλες πόλεις και για την προαγωγή των βέλτιστων πρακτικών σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις. Η κριτική επιτροπή συγκροτείται από εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, του Διεθνούς Συμβουλίου για Περιβαλλοντικές Πρωτοβουλίες (ICLEI) - του φορέα «Local Governments for Sustainability» της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Μεταφορών και Περιβάλλοντος (T&E), της Ένωσης Πρωτευουσών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής των Περιφερειών.

Η προθεσμία υποβολής υποψηφιοτήτων για το βραβείο του 2012 θα λήξει το Σεπτέμβριο του 2009 και δικαίωμα συμμετοχής έχουν όλες οι πόλεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και εκείνες που ανήκουν σε υπό ένταξη χώρες. Βασική προϋπόθεση είναι, ο πληθυσμός τους να φθάνει τουλάχιστον τις 200 χιλιάδες κατοίκους. Ωστόσο, και με στόχο να μην υπάρξουν άδικοι αποκλεισμοί, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και η υποψηφιότητα μικρότερων πόλεων στην περίπτωση που κάποιο κράτος δεν έχει πόλη 200 χιλιάδων κατοίκων.

Φιλ-Οικο-Πόλεις αντίδοτο στην οικονομική και περιβαλλοντική κρίση

«Η μετεξέλιξη των πόλεων σε «Φιλοικοπόλεις» θα πρέπει να γίνει με ένα τρόπο που να είναι ταυτόχρονα φιλικός προς τον άνθρωπο, αλλά και να ενισχύει τις τοπικές κοινωνίες στις περιόδους των οικονομικών κρίσεων»

Σε μια εποχή που ο πλανήτης βιώνει ήδη μια εκτεταμένη περιβαλλοντική κρίση αλλά και μια από τις σημαντικότερες οικονομικές κρίσεις της ιστορίας του, τοπικές κοινωνίες, τοπικές αρχές, αλλά και κυβερνήσεις και επιχειρήσεις όλο και περισσότερο συνειδητοποιούν την στρατηγική αναγκαιότητα εφαρμογής φιλικών προς το περιβάλλον επιλογών, οι μιν στην καθημερινότητά τους, οι δε στις πολιτικές τους, σε μια προσπάθεια να μετατραπεί η πολλαπλή κρίση σε πολλαπλό όφελος.

Αν και παγκοσμίως η στρατηγική αυτή αποτελεί στάση ζωής και οργάνωσης πολλών πόλεων, ωστόσο, στη χώρα μας μόλις τελευταία έχει αρχίσει να γίνεται αντιληπτή –σε επίπεδο τοπικών αρχών – η σημασία της.

Στο πλαίσιο αυτό και η ΚΕΔΚΕ, συνεκτιμώντας τις διαμορφούμενες αρνητικές δημοσιονομικές συνθήκες, το κόστος που καταβάλουν δήμοι και πολίτες για την ενέργεια, σε συνδυασμό με την απουσία οικολογικής συνείδησης και την αδυναμία εφαρμογής δυναμικής ενεργειακής πολιτικής, οδηγήθηκε στην αναπόδραστη ανάγκη να διατυπώσει τις αρχές και το πλαίσιο για τη δημιουργία των λεγόμενων «Φιλ - Οικο - Πόλεων».

Το σχετικό σχέδιο για τις δράσεις και τα μέτρα που θα λάβουν οι ΟΤΑ έχει ήδη διαμορφωθεί και εγκρίθηκε από την ΚΕΔΚΕ, η δε σημασία της εφαρμογής του, εύκολα αποδεικνύεται. Αρκεί μόνο να αναφέρουμε ότι θα μπορούσε να εξοικονομηθεί ενέργεια μέχρι και 85%, να μειωθεί η θερμοκρασία τους θερινούς μήνες έως και επτά

βαθμούς Κελσίου, ενώ η μείωση του κόστους ψύξης θα μπορούσε να φθάσει το 40%!

Σε κάθε περίπτωση η μετεξέλιξη των πόλεων σε «Φιλοικοπόλεις» θα πρέπει να γίνει με ένα τρόπο που να είναι ταυτόχρονα φιλικός προς τον άνθρωπο, αλλά και να ενισχύει τις τοπικές κοινωνίες στις περιόδους των οικονομικών κρίσεων. Με απλά λόγια δηλαδή θα πρέπει να αποτυπωθούν και να «φωτισθούν» οι θετικές επιπτώσεις των οικολογικών πολιτικών και στα ζητήματα της οικονομίας.

Σε αυτή την κατεύθυνση λοιπόν κινείται και το φιλόδοξο σχέδιο της ΚΕΔΚΕ, που παρουσιάστηκε στο τελευταίο συνέδριο της Ένωσης από την επισημονική συνεργάτη, πολεοδόμο – χωροτάκτη Τασία Λαγουδάκη. Αποτυπώνοντας με απλά λόγια το στόχο των Φιλοικοπολέων η κα Λαγουδάκη ανέφερε : «η δημιουργία τους δεν είναι τίποτα περισσότερο από το να διαμορφώσουμε μια στρατηγική, η οποία θα δρομολογήσει και θα βοηθήσει τις τοπικές αρχές και τις τοπικές κοινωνίες να μετατρέψουν την κρίση σε αναπτυξιακή ευκαιρία».

Μεταξύ των βασικών ζητημάτων που εξετάζονται στο σχεδιασμό αυτό, είναι ο τρόπος που μπορεί να επιδράσει η θερμομόνωση της πόλης στην οικονομία της, το περισσότερο και σωστά σχεδιασμένο πράσινο, οι καλύτερα σχεδιασμένες μεταφορές με λιγότερα Ι.Χ. και η ενίσχυση της ανακύκλωσης. Το βασικό μήνυμα που θα πρέπει να μεταδοθεί στα στελέχη της Αυτοδιοίκησης αλλά και τους πολίτες είναι: «προστατεύοντας το φυσικό περιβάλλον κάνω και οικονομία».

Η αλήθεια αυτής της παραδοχής άλλωστε μπορεί να αποτυπωθεί ανάγλυ-

φα και μέσω των αριθμών, όπως προκύπτουν από μελέτες και στατιστικές. Αρκεί να αναφέρουμε ότι κατά μέσο όρο η σημερινή κατανάλωση υπερβαίνει κατά 30% τους διαθέσιμους πόρους της γης, ενώ οι ζημιές που προκαλεί ο άνθρωπος στον πλανήτη ετησίως αποτιμώνται σε 7 τρισεκατομμύρια δολάρια. Την ίδια ώρα οι απώλειες από την οικονομική κρίση εκτιμάται ότι δεν ξεπερνούν τα 2,8 τρισεκατομμύρια δολάρια!

Ήδη έρευνες που έχουν γίνει και στη χώρα μας έχουν καταδείξει τα σημαντικά οικονομικά - και όχι μόνο - αποτελέσματα, από την εφαρμογή οικολογικών λύσεων στην καθημερινή ζωή των πόλεων. Οι δε εκτιμήσεις των ειδικών, συντείνουν στο ότι σε επιφάνειες που υπάρχει βλάστηση είναι δυνατή η μείωση της περιβάλλουσας θερμοκρασίας κατά 1-2°C, ενώ σε μια πυκνή συστάδα δέντρων η εισερχόμενη ηλιακή ακτινοβολία μπορεί να μειωθεί κατά 20-60%.

Ειδικότερα, αναφέρουμε τα στοιχεία έρευνας που διενήργησε η επιστημονική ομάδα του καθηγητή Μετεωρολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Ματθαίου Σανταμούρη, σε νηπιαγωγείο με φυτεμένο δώμα στην Αθήνα. Όπως προέκυψε η μείωση στην κατανάλωση ενέργειας (ηλεκτρικό ρεύμα και πετρέλαιο) για ολόκληρο το κτίριο κυμάνθηκε από 6 - 49%, ενώ στον όροφο που βρισκόταν κάτω από το δώμα η μείωση κυμάνθηκε από 12-87%.

Εντυπωσιακά είναι και τα αποτελέσματα έρευνας του Πανεπιστημίου

Ιωαννίνων που κατέγραψε μείωση κατά 40% του κόστους για ψύξη σε κτίριο γραφείων στην Αθήνα, από τη στιγμή που το συμβατικό δώμα έγινε φυτεμένο.

Πειραματικές μετρήσεις εξάλλου, που έχουν διεξαχθεί από ομάδα μελετών κτιριακού περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αθηνών, έδειξαν ότι ένα

ψυχρό επίχρισμα μπορεί να μειώσει τη θερμοκρασία της επιφάνειας στην οποία έχει εφαρμοστεί, κατά τη θερινή περίοδο και κατά τη διάρκεια της ημέρας έως και 7,5 βαθμούς, ενώ στη διάρκεια της νύχτας κατά 2 βαθμούς. Αντικατάσταση της ασφάλτου και των τσιμέντων σε πλατείες και δρόμους με φυσικά υλικά, σε συνδυασμό με δεν-

δροφυτεύσεις, μπορούν να προκαλέσουν μείωση της θερμοκρασίας ως και 2 βαθμούς.

Τέλος, σε μελέτη προσομοίωσης που έγινε από το Πανεπιστήμιο Αθηνών βρέθηκε ότι σε κατοικία που χρησιμοποιήσε στις όψεις ψυχρά υλικά είχαμε μείωση της μέγιστης θερμοκρασίας κατά 3 βαθμούς.

Η σημασία της μετεξέλιξης των πόλεων σε Φιλοικοπόλεις είναι ευνόητη και αξίζει να συνοψίσουμε τους παράγοντες που θα καθορίσουν τις πολιτικές οι οποίες πρέπει να ακολουθηθούν στο εξής:

Περισσότερο και σωστά σχεδιασμένο πράσινο – Συνέργιες με την Κεντρική Διοίκηση

Οι προβλεπόμενες δράσεις περιλαμβάνουν:

- Απλούστευση διαδικασιών και θεσμικές προσαρμογές, που θα οδηγήσουν στη μείωση του χρόνου πολεοδομικής νέων επεκτάσεων των σχεδίων πόλης
- Ενίσχυση των ΟΤΑ για απαλλοτριώσεις στα παλαιά σχέδια πόλης
- Ενίσχυση ελέγχων για την υποχρεωτική φύτευση στις πρασιές
- Κίνητρα για ενοποίηση και φύτευση ακάλυπτων χώρων
- Κίνητρα για πράσινες ταράτσες και μπαλκόνια

Από την πλευρά της ΚΕΔΚΕ:

- Ενεργοποίηση του Μνημόνιου συνεργασίας με το ΤΕΕ
- Επεξεργασία και κατάθεση καταθέτει τροποποίησης για τη διεύρυνση της έννοιας των ωφελούμενων, από τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων στα παλιά σχέδια πόλης
- Εισήγηση προσαρμογών

Ψυχρά υλικά στο δημόσιο χώρο- Συνεργασίες με την επιστημονική κοινότητα

Η σημασία της χρήσης τους στην εξοικονόμηση χρημάτων και ενέργειας είναι δεδομένη.

Οι προβλεπόμενες δράσεις περιλαμβάνουν :

- Ανασύνταξη των προδιαγραφών για τα δημοτικά έργα
- Έλεγχο και πιστοποίηση των αποτελεσμάτων από την χρήση των ψυχρών υλικών
- Δημοτικά κτίρια με βιοκλιματικά χαρακτηριστικά
- Κίνητρα για χρήση ψυχρών υλικών σε ιδιωτικά κτίρια

Από την πλευρά της ΚΕΔΚΕ:

- Συμμετέχει στο πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» (που περιλαμβάνει παρεμβάσεις για δημοτικά κτίρια, φωτισμό, καλύτερη διαχείριση ενέργειας, ενημέρωση δημοτικών υπαλλήλων και εκμάθηση της ορθολογικής χρήσης κτιρίων κ.λ.π)
- Καταγράφει τα χαρακτηριστικά των Δήμων σε ό,τι αφορά την ενεργειακή κατανάλωση
- Καταγράφει, αξιολογεί και ενημερώνει του ΟΤΑ για τα ψυχρά υλικά.

Μεταφορές – Συμμαχίες για λιγότερα αυτοκίνητα στην πόλη

Ακολουθώντας το επιτυχημένο μοντέλο άλλων ευρωπαϊκών πόλεων, στο επίκεντρο των προσπαθειών βρίσκονται η χρήση οικολογικών μέσων μεταφοράς και η δραστική μείωση των μετακινήσεων στις πόλεις με Ι.Χ. Ειδικότερα στις δράσεις περιλαμβάνονται :

- Ενίσχυση των Δημοτικών Συγκοινωνιών
- Βελτίωση και Ενίσχυση του δικτύου Πεζοδρόμων – Ποδηλατοδρόμων

Από την πλευρά της ΚΕΔΚΕ:

- Πρωθεί το πρόγραμμα «ΣΥΝ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ»
- Διασφαλίζει ολοκληρωμένα προγράμματα και πόρους για την επέκταση των δικτύων ποδηλατοδρόμων σε όλους τους ΟΤΑ

Ανακύκλωση – Συμμαχίες για περιβαλλοντική συνείδηση

Αποτελεί κοινή παραδοχή για την Αυτοδιοίκηση, ότι πρόκειται για θέμα που άπτεται τόσο της προστασίας της φύσης όσο και της εξοικονόμησης σημαντικών κονδυλίων και για το λόγο αυτό θα πρέπει να προωθηθούν όλες οι αναγκαίες ρυθμίσεις προκειμένου να προωθηθεί η ανακύκλωση. Οι βασικές ενέργειες σε αυτό τον τομέα στοχεύουν στην:

- Αύξηση των ποσοτήτων που ανακυκλώνονται
- Μείωση του παραγόμενου όγκου απορριμμάτων

Ο ρόλος της ΚΕΔΚΕ έγκειται στο να:

- Προσαρμόσει και βελτιώσει το πλαίσιο λειτουργίας της Ελληνικής Εταιρίας Ανακύκλωσης
- Προωθήσει τυχόν απαιτούμενες θεσμικές ρυθμίσεις

Νερό – Συμμαχίες για την εξοικονόμησή του

Ο σύγχρονες αυξημένες ανάγκες που συχνά οδηγούν σε υπερβολική κατανάλωση νερού, καθιστούν πλέον αναγκαία τη λήψη μέτρων για την εξοικονόμησή του. Στις δράσεις που θα αναληφθούν περιλαμβάνονται:

- Αντικατάσταση των δικτύων για μείωση των απωλειών
- Αξιοποίηση του βρόχινου νερού και των υπόγειων υδάτων

Συμβάλλοντας σε αυτή την προσπάθεια η ΚΕΔΚΕ:

- Διεκδικεί χρηματοδοτικούς πόρους για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης
- Πρωθεί πιθανά απαιτούμενες προσαρμογές του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού για την αξιοποίηση του βρόχινου νερού.

20 χρόνια δράσεων φιλικών προς το περιβάλλον

Βιολογική διαχείριση πρασίνου: Στις αρχές του '90 ο Δήμος Ρέντη αποφασίζει να αλλάξει την πολιτική του στον τομέα του περιβάλλοντος. Το όραμα της βιολογικής διαχείρισης των πάρκων γίνεται νόμος για τη Δημοτική Αρχή και την Υπηρεσία Πρασίνου. Προσπαθήσαμε να μιμηθούμε τη φύση όπου δυνατόν, ενθαρρύνοντας την ισορροπία υπέρ ημών. Όχι όμως να αναλάβουμε το ρόλο της φύσης στο όνομα της επίτευξης της τελειότητας.

Καθώς ο σύγχρονος κόσμος γεμίζει τις πόλεις με κτίρια, οι ελεύθεροι χώροι και οι χώροι πρασίνου εξαφανίζονται από τα αστικά κέντρα, ο Δήμος μας υιοθετεί την επιστροφή των δομημένων χώρων στο περιβάλλον με την κατασκευή ταρατσόκλπων στο Δημοτικό Παιδικό σταθμό (2002), το Δημοτικό θέατρο (2002), το Δημαρχείο (2003) και το Δημοτικό Αναψυκτήριο (2003).

Φωτοβολταϊκά/ Φωτοβολταϊκό πάρκο: Ο Δήμος Ρέντη ξεκίνησε την κατασκευή του πρώτου φωτοβολταϊκού - σε επίπεδο Αυτοδιοίκησης- στην Ελλάδα. Θα κατασκευαστεί μέσα σε ένα χώρο πρασίνου 3.000 m² πάνω στην Εθνική οδό Αθηνών - Θεσσαλονίκης. Τα φωτοβολταϊκά θα συνυπάρχουν με χαμηλό και ψηλό πράσινο που δε θα δυσκολεύει τη λειτουργία τους, αλλά θα τα κάνει πιο φιλικά στο περιβάλλον. Θα έχουν ισχύ 20 KWp και εκτιμάται από τη μελέτη, ότι θα αποδίδουν 28.500 KWp ετησίως, βάσει της ηλιοφάνειας που έχει ο Δήμος.

Ο Δήμος έχει σκοπό από το 2009 μέχρι το 2011, να κατασκευάζει τρία φωτοβολταϊκά το χρόνο, με σκοπό στο τέλος του 2011 να έχει 10 φωτοβολταϊκά αυτής της ισχύος, που θα αθροίζουν όλα μαζί περίπου 200 KWp ή 0,2 MWp. Αυτή είναι μια σοβαρή παραγωγή ενέργειας για ένα μικρομεσαίο Δήμο σαν το δικό μας και θα αντιστοιχεί σε ωφέλεια για το περιβάλλον αντίστοιχη με 400 στρέμματα δάσους. Όλα μαζί θα παράγουν περίπου 285.000 KWp ετησίως. Αν σκεφτεί κανείς ότι η

ετήσια κατανάλωση ρεύματος του Δήμου είναι περίπου 2.800.000 KWp ετησίως, περίπου το 10% της ηλεκτρικής ενέργειας στο Δήμο, θα παράγεται από ήπιες μορφές ενέργειας.

Εξαπολύσεις εντόμων: Αντί για χημικά φάρμακα ο Δήμος μας εξαπολύει ωφέλιμα έντομα για να αντιμετωπιστούν οι βλαβεροί φυτοφάγοι οργανισμοί (έντομα, Ακάρεα). Με τον τρόπο αυτό καταφέραμε να αποδείξουμε ότι τα φυτά στην πόλη μας μπορούν να είναι υγιή και όμορφα, χωρίς να δηλητηριάζονται με φυτοφάρμακα. Βέβαια σημαίνει μεγαλύτερο κόστος για το Δήμο, αλλά διαμορφώνει σωστή παιδεία για τους δημότες. Το καθαρό περιβάλλον έχει κόστος και το κόστος αυτό πρέπει πρωτίστως να το επιβαρυνθούν οι φορείς της Πολιτείας.

Κλιματικές αλλαγές: Η φύση μας προειδοποιεί. Ακραία καιρικά φαινόμενα, απότομη αλλαγή θερμοκρασίας- μεγάλες πυρκαγιές- ερημοποίηση. Το φυσικό περιβάλλον χρειάζεται άλλη αντιμετώπιση για να σωθεί. Για το λόγο αυτό αποφασίσαμε να κυριαρχήσει η φυσική χλωρίδα στα πάρκα μας. Τα χαμομήλια, οι παπαρόνες, οι μαργαρίτες θα επιστρέψουν στην πόλη μας και φυτά της αττικής χλωρίδας όπως γαζιές και τζιτζιφιές.

Ευαισθητοποίηση μαθητών και δημοτών σε θέματα περιβάλλοντος- εθελοντισμού: Για να επιτύχουμε την αποδοχή της βιολογικής διαχείρισης των πάρκων μας από τους δημότες μας, έχουμε ξεκινήσει εδώ και μια δεκαετία ενημερωτικά σεμινάρια σε μαθητές από τα Νηπιαγωγεία έως τα Γυμνάσια. Κύριος στόχος μας η ευαισθητοποίηση των αυριανών πολιτών μας και για το λόγο αυτό, σε όλες τις φυτεύσεις που κάνουμε (περίπου 400 δέντρα ετησίως) συμμετέχουν μαθητές από όλα τα σχολεία του Δήμου μας.

Νίκος Γερογιάννης Δήμαρχος Νέσσωνα

Πρότυπα «οικοχωριά» αντίδοτο στις οικιστικές πιέσεις

Το οικολογικό πρόβλημα προβάλλει στις μέρες μας περισσότερο επιτακτικό από ποτέ μιας και όλοι εμείς που συγκαταλεγόμαστε στο 10% του «αναπτυγμένου» κόσμου έχου-

με οδηγήσει τον πλανήτη σε οικολογικό αδιέξοδο. Τα όποιες μορφές θεσμικά μέτρα δεν είναι τόσο αποτελεσματικά όσο η εκπαίδευση ιδιαίτερα μακροπρόθεσμα.

Χρειάζονται λοιπόν από τη μεριά της πολιτείας ενέργειες που να υποκινούν την οικολογική συνείδηση, την αειφορία και την εθελοντική απλότητα.

Στα πλαίσια των δήμων μια τέτοια κίνηση θα μπορούσε να είναι η δημιουργία πρό-
τυπων «οικοχωριών» με βασικούς στόχους:

Να αναλωθούν όσο το δυνατόν λιγότεροι φυσικοί και οικονομικοί πόροι για να φτιαχτούν.

Να λειτουργούν με το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό και οικονομικό κόστος.

Να εξασφαλίζουν βιώσιμη ανάπτυξη και ποιοτική ζωή στους κατοίκους τους.

Να είναι - κατά το δυνατό - οικονομικά αυτόνομα.

Εφαρμόζοντας φιλικές προς το περιβάλλον και το άνθρωπο προσεγγίσεις να αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω θα πρέπει ο χωροταξικός σχεδιασμός να είναι ανθρωποκεντρικός και προσανατολισμένος στην εξοικονόμηση ενέργειας.

Να απουσιάζουν από παντού το τσιμέντο και τα βιομηχανικά υλικά.

Τα κτίρια να είναι χτισμένα με φυσικές μεθόδους, χρησιμοποιώντας τις αρχές της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής.

Να υπάρχει ενεργειακή αυτονομία με τη χρήση ήπιων τεχνολογιών και ανανεώσι-

μων πηγών ενέργειας.

Να υπάρχει ολοκληρωμένο σύστημα για τη δενδροφύτευση, τη διαχείριση του νερού, των λυμάτων και της ανακύκλωσης.

Ο Δήμος Νέσσωνα συνδράμοντας σε μια τέτοια προσπάθεια θα μπορούσε να παραχωρήσει μια έκταση για κατοικία και τους αναλογούντες κοινόχρηστους χώρους για κάθε μόνιμο κάτοικο ενός τέτοιου χωριού.

Να δημιουργήσει τις απαιτούμενες υποδομές σε δρόμους, ύδρευση, άρδευση, κεντρική θέρμανση, δημόσια κτίρια κλπ. Σε μεγάλο βαθμό μπορεί να χρησιμοποιηθεί και εθελοντική εργασία.

Οι κάτοικοι του χωριού θα πρέπει να είναι οργανωμένοι σε κάποια μορφή συνεταιρισμού με ένα μεγάλο ποσοστό τους να απασχολείται στα πλαίσια της κοινότητας.

Να περιορίσουν στο ελάχιστο τις ενεργοβόρες συνήθειές τους.

Να συνεργαστούν για την κατασκευή των κοινόχρηστων κτιρίων και λοιπών υποδομών. Θα υπάρχουν έσοδα από δραστηριότητες όπως ο οικουρισμός ο αγροτουρισμός, η εκπαίδευση και η παραγωγή και εμπορία βιολογικών αγροτικών προϊόντων που θα διατίθενται για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του χωριού.

Το όλο εγχείρημα, εκτός από την ποιότητα ζωής των κατοίκων του χωριού αναμένεται να βελτιώσει την οικονομία του δήμου γενικότερα, την τουριστική του προβολή, να αντιστρέψει το κλίμα της αστυφιλίας φέρνοντας νέους κατοίκους, και το σπουδαιότερο να εισηγηθεί ένα νέο μοντέλο ζωής και οικονομικής ανάπτυξης που δεν αποβαίνει εις βάρος του περιβάλλοντος και των ανθρώπων.

13 δράσεις για βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης μας

Ο Δήμος Λαμιέων στο πλαίσιο εφαρμογής μίας νέας ενεργειακής πολιτικής και της ενθάρρυνσης του ενεργού ρόλου της κοινωνίας των πολιτών στην προστασία του περιβάλλοντος παίρνει μία σειρά μέτρων, πρωτοβουλιών και δράσεων.

Συγκεκριμένα:

- 1) Συμμετέχει και υποβάλει πρόταση στο πρόγραμμα "ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ" μέσα από το οποίο σχεδιάζει την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας τριών κτηρίων του Δήμου με αλλαγές στην χρήση υλικών με νέα θερμομόνωση, φύτευση δωματίων, όπως επίσης και βελτίωση του δημοτικού φωτισμού με συστήματα "έξυπνης" διαχείρισης, με συστηματική φύτευση ακαλύπτων σε περιοχές υψηλής επιβάρυνσης και βελτίωση κινητήρων οχημάτων του Δήμου.
- 2) Συμμετέχει στο πρόγραμμα "ΣΥΝ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ", στο πλαίσιο προώθησης των μαζικών μεταφορών, δρομολόγησε δύο καινούρια mini-bus νέας τεχνολογίας και επιδοτεί την πύκνωση των αστικών συγκοινωνιών σε προβληματικές περιοχές.
- 3) Κατασκευάζει 7 χιλιόμετρα δικτύου ποδηλατοδρόμων για να δημιουργήσει νέες συνθήκες μετακίνησης στην πόλη.
- 4) Αδειοδοτήθηκε η ΔΕΥΑ Λαμίας από την (ΡΑΕ) Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας για εγκατάσταση 3000m² φωτοβολταϊκών στοιχείων στις εγκαταστάσεις του βιολογικού καθαρισμού με προφανές περιβαλλοντικό και οικονομικό όφελος.
- 5) Δημοπρατήσε όλα τα διαθέσιμα δώματα ώστε ιδιωτική εταιρεία (που δύναται να ενταχθεί στον αναπτυξιακό νόμο σε αντίθεση με το Δήμο που δεν μπορεί να ενταχθεί στον αναπτυξιακό νόμο) να εγκαταστήσει φωτοβολταϊκά στα δώματα και να διδαι στον δήμο ενοίκια ώστε και όφελος να προκύπτει για τον Δήμο και μείωση των εκπομπών CO².
- 6) Προγραμματίζει να καλύψει το ανεγειρόμενο κλειστό κολυμβητήριο με φωτοβολταϊκά στοιχεία και συστήματα αβαθούς γεωθερμίας.
- 7) Κατασκευάζει το νέο μέγαρο της ΔΕΥΑΛ με βιοκλιματικές προδιαγραφές και ενεργειακά συστήματα ανανεώσιμης ενέργειας (σκίαστρα, κατάλληλη φύτευση, σχήμα που εξασφαλίζει φυσικό φωτισμό, ειδικούς υαλοπίνακες, συνδυασμένη χρήση φωτοβολταϊκών και αντλιών θερμότητας αβαθούς γεωθερμίας).
- 8) Καλύπτεται η στέγη του νέου κτηρίου μηχανοστασίου του Δήμου με φωτοβολταϊκά στοιχεία.
- 9) Κατασκευάζονται 20 χιλιόμετρα δικτύου οπτικών ινών για μείωση των μετακινήσεων στην πόλη.
- 10) Συνεργαζόμαστε με τα super Markets της πόλης για την αντικατάστασης της πλαστικής σακούλας με πάνινη.
- 11) Πιλοτικό πρόγραμμα γεωθερμίας στην περιοχή Θερμοπυλών
- 12) Ανακύκλωση, κομποστοποίηση (με την προμήθεια 4 κάδων λιπασματοποίησης και κλαδοθραύστη)
- 13) Προωθεί την κατασκευή σταθμού αεριοκίνησης και σε συνεργασία με το ΥΠΕΣ θα αντικαταστήσει μέρος του στόλου των απορριμματοφόρων με αεριοκίνητα.

Γιάννης Κουράκης, δήμαρχος Ηρακλείου

Με το «Πράσινο Ηράκλειο» αλλάζουμε δραστικά την πόλη

Η ραγδαία και απρογραμμάτιστη ανάπτυξη, η αλόγιστη δίψα για κέρδος και η ιδεολογία του καταναλωτισμού έχουν διαταράξει την ισορροπία ανθρώπων και φύσης. Και είναι βέβαιο ότι η φύση εκδικείται

με σκληρό τρόπο. Δεν επιτρέπεται η αδιαφορία, η αδράνεια, ο εφησυχασμός. Οι προειδοποιήσεις των επιστημόνων επιβεβαιώνονται καθημερινά και οι κλιματικές αλλαγές απαιτούν άμεση δράση, γιατί οι επιπτώσεις θα είναι οδυνηρές για ολόκληρο τον πλανήτη. Απαιτούνται δράσεις οργανωμένες, ευαισθητοποίηση όλων και αλλαγή νοοτροπίας και συμπεριφοράς.

Σχετικές πρωτοβουλίες αναπτύσσονται παντού. Από τους πολίτες και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, που είναι η πλησιέστερη προς τον Δημότη αρχή και αντιμετωπίζει καθημερινά το σοβαρό πρόβλημα του περιβάλλοντος.

Οι δράσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ενώνουν τους πολίτες, δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την κινητοποίηση και τη δική τους συνεισφορά και είναι άμεσα αισθητές. Πείθουν συνεπώς ότι η Αυτοδιοίκηση δεν είναι απλώς ένας διαχειριστικός φορέας, αλλά αλλάζει τον τόπο.

Οι αλλαγές και οι παρεμβάσεις απαιτούν πολύ χρόνο, σημαντικούς πόρους και ευρεία συστράτευση δυνάμεων έχουν αποτελέσματα διαχρονικά και παραδίδουν στην επόμενη γενιά ένα περιβάλλον βιώσιμο και αναβαθμισμένο.

Ο Δήμος Ηρακλείου με την πρωτοβουλία «Πράσινο Ηράκλειο 2008-2013» φιλοδοξεί να αφήσει θετικό αποτύπωμα στη πόλη και να αποτελέσει πρότυπο παρέμβασης στον αστικό χώρο.

Με την συνεργασία και τη βοήθεια των πολιτών φιλοδοξούμε να πετύχουμε δρα-

στική αλλαγή της πόλης μέχρι το 2013. Να γίνει μια πόλη πιο ανθρώπινη και πιο ελκυστική.

Επιχειρούμε να αναστρέψουμε λανθασμένες τακτικές και την άναρχη ανάπτυξη που δημιουργήθηκε με τη ραγδαία πληθυσμιακή αύξηση, γιατί θεωρούμε ότι η ποιότητα του αστικού τοπίου, οι ελεύθεροι χώροι, η ποιότητα της ατμόσφαιρας, το καθαρό και επαρκές νερό είναι θεμελιώδη και αυτονόητα δικαιώματα των πολιτών.

Η πρωτοβουλία «Πράσινο Ηράκλειο 2008-2013» αναλύεται στους παρακάτω άξονες:

1. Πολεοδομία – Οικιστικά – Θέματα Κυκλοφορίας
2. Τριπλασιασμός του Πράσινου (50.000 μεγάλα δέντρα και πολλές χιλιάδες θάμνοι)
3. Νερό όλες τις μέρες, όλες τις ώρες – Διαχείριση λυμάτων
4. Ηράκλειο – Πόλη Ανακύκλωσης – Καθαριότητας

Οι άξονες αυτοί και οι πρωτοβουλίες είναι υπόθεση όλων μας. Οι μεγάλες αλλαγές προχωρούν με τη συμμετοχή των πολιτών. Μαζί με όλους θα αξιοποιήσουμε κάθε δυνατότητα δράσης.

Το «Πράσινο Ηράκλειο» είναι ένα πρόγραμμα σχεδιασμένο σε επιστημονική βάση με ρεαλιστικές προτάσεις. Πράγματι είναι φιλόδοξο, έχουμε όμως προβλέψει και τις δυνατότητες χρηματοδότησης και η ανταπόκριση των πολιτών είναι μεγάλη. Δεν μπορούμε να περιμένουμε και να παραμένουμε απλοί θεατές.

Για να αλλάξει ο κόσμος πρέπει να αλλάξει ο καθένας το μικρό χώρο όπου ζει, εργάζεται και δημιουργεί. Και είναι βέβαιο ότι το μέλλον σε ένα μεγάλο βαθμό το συνδιαμορφώνουμε όλοι και αυτό οφείλουμε να πράξουμε.

Ο ΑΪ-ΣΤΡΑΤΗΣ ΘΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕΙ ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Έρχονται τα πράσινα ελληνικά νησιά

«Αϊ-Στράτης όπως Σάμσο: Το νησί στο Βόρειο Αιγαίο των 42 τετραγωνικών χιλιομέτρων και των 260 κατοίκων αποφασίστηκε τελικά να ακολουθήσει τα βήματα του νησιού της Δανίας, που είναι γνωστό παγκοσμίως ως το πράσινο νησί. Στόχος να καλύπτει τα επόμενα χρόνια τις ενεργειακές του ανάγκες από τον ήλιο και τον άνεμο»

Ως το πρώτο ελληνικό πράσινο νησί επιλέχθηκε πριν από λίγες εβδομάδες ο Αϊ-Στράτης από το υπουργείο Ανάπτυξης. Υποψήφια ήταν και άλλα νησιά του Αιγαίου όπως η Τήλος, η Μήλος, η Νίσυρος, η Λέσβος, η Χίος και η Σαμοθράκη. Ωστόσο, το χαμηλό κόστος των επενδύσεων που απαιτούνται καθώς και η προηγούμενη μελέτη που είχε ήδη γίνει από τη νομαρχία Λέσβου και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου για την εφαρμογή του μοντέλου Σάμσο, έδωσαν στον Αϊ-Στράτη το προβάδισμα. «Ο Αϊ-Στράτης συνδέεται με μια ταραγμένη περίοδο της νεότερης ελληνικής Ιστορίας. Θέλουμε να συμβολίζει πλέον και το πέρασμα της χώρας σε μια εποχή. Μια εποχή προόδου, καινοτομίας, σεβασμού στην ποιότητα ζωής

των πολιτών και στο περιβάλλον» σημείωσε ο υπουργός Ανάπτυξης Κωστής Χατζηδάκης, υποστηρίζοντας

ΔΗΛΩΣΑΝ

Χαράλαμπος Μακρής, πρόεδρος κοινότητας Αγίου Ευστρατίου
«Σήμερα είναι μια ιστορική μέρα για τον Αϊ-Στράτη. Τον Αϊ-Στράτη που τον ξέραμε ή που έγινε γνωστός ως τόπος εξορίας και από σήμερα μπορούμε να τον κάνουμε μια Γη Επαγγελίας»

Πάυλος Βογιατζής, νομάρχης Λέσβου
«Είναι μια σπουδαία μέρα για μας τους κατοίκους του νομού Λέσβου, που ζούμε στα ακραία σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της πατρίδας μας»

πως το πρόγραμμα είναι πιλοτικό και θα υπάρξει νέα προκήρυξη για άλλα νησιά που πληρούν τις προϋποθέσεις,

όπως η Νίσυρος και η Τήλος.

Έως το τέλος Μαΐου επιδιώκεται να ολοκληρωθεί η τεχνικοοικονομική μελέτη σκοπιμότητας για τον Αϊ-Στράτη, με στόχο το έργο να υλοποιηθεί μέχρι το τέλος 2009, ενώ εκτιμάται πως το κόστος θα κυμανθεί γύρω στα 10 εκατομμύρια ευρώ και θα καλυφθεί από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

Συστήματα άμεσης μετατροπής της ηλιακής ενέργειας σε ηλεκτρική, όπως τα φωτοβολταϊκά, ηλιακή θερμική τεχνολογία, αιολική ενέργεια, γεωθερμική ενέργεια, αξιοποίηση της βιομάζας, μικρά υδροηλεκτρικά έργα και συστήματα παραγωγής ενέργειας από κύματα και από παλίρροιες είναι μερικές από τις τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών

ΤΑ ΜΕΓΕΘΗ

- * Έκταση 42 τ.μ.
- * 260 κάτοικοι
- * Ετήσια ενεργειακή ζήτηση 1.500 MW/h
- * Μέση ημερήσια κατανάλωση 4 MW/h
- * Εγκαταστημένη ισχύ 280 KW

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- * 100% παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ
- * Μείωση ενεργειακής κατανάλωσης
- * Εξοικονόμηση ενέργειας και βιοκλιματισμός
- * Αξιοποίηση γεωθερμίας

ενέργειας που θα χρησιμοποιηθούν. Ακόμη και για τις μεταφορές, φιλοδοξία είναι να γίνονται με υβριδικά και ηλεκτρικά συστήματα και αυτό να εφαρμοστεί μέχρι και στα καΐκια.

Ήδη, πάντως, ο πρόεδρος της κοινότητας του Αϊ-Στράτη έχει προχωρήσει πριν την κατοχύρωση του ως «πράσινου νησιού», στην εγκατάσταση ανεμογεννήτριας ισχύος 25 κιλοβάτ ενός υβριδικού σταθμού παραγωγής ρεύματος από ανεμογεννήτριες και υδροστρόβιλο. Ανάλογες είναι και οι δράσεις άλλων νησιών, που διεκδικούν να

κατοχυρωθούν ως «πράσινα νησιά». Ενστάσεις έχουν διατυπωθεί από νησιά σχετικά με την αξιοποίηση της γεωθερμίας -την εκμετάλλευση δηλαδή της θερμοκρασιακής διαφοράς, η οποία υπάρχει ανάμεσα στην επιφάνεια της θαλάσσης και σε κάποιο βάθος. Για παράδειγμα στην Μήλο και τη Νίσυρο συμφωνούν με τη μορφή αυτή ενεργειακής αξιοποίησης αρκεί η εκμετάλλευση των γεωθερμικών πεδίων να αφορά χαμηλές θερμοκρασίες ώστε να μην διαταράσσεται η φυσική ισορροπία. Εκτός από το νησί Σάμσο στη Δανία,

τα άλλα δύο γνωστά νησιά σε παγκόσμιο επίπεδο είναι το King Island στην Αυστραλία και το Utsira στη Νορβηγία. Προσπάθειες για τη δημιουργία πράσινων νησιών έχουν ξεκινήσει και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Στη Γερμανία έχει επιλεγεί το νησί Πέλβορμ όπου οι ανάγκες καλύπτονται κατά 75% από αιολική και ηλιακή ενέργεια. Στην αιολική ενέργεια στηρίζεται σε ποσοστό 75% και το νησί Ράθλιν της Ιρλανδίας, ενώ μέσω των νερών και της βιομάζας καλύπτει το 55% των ενεργειακών του αναγκών το νησί Ρεϊνιόν της Γαλλίας.

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΣΑΜΣΟ

Το 100% των αναγκών του νησιού Σάμσο της Δανίας σε ηλεκτρισμό καλύπτεται από αιολικά πάρκα και το 75% της θέρμανσης προέρχεται από ηλιακή ενέργεια και καύσιμα βιομάζας. Πρόκειται για το καθαρότερο νησί του κόσμου, που διαθέτει μηδενικό ανθρακικό αποτύπωμα.

Το 1997 και μετά από διαγωνισμό μεταξύ νησιών, η κυβέρνηση της Δανίας επέλεξε το Σάμσο για την πιλοτική εφαρμογή ενός σχεδίου «ενεργειακού βιώσιμου νησιού» με ορίζοντα δεκαετίας. Ο διαγωνισμός έγινε στο πλαίσιο της στρατηγικής της χώρας για μείωση των αερίων ρύπων βάσει του συμφώνου του Κιότο και απόκτηση ενεργειακής επάρκειας με την απεξάρτησή της από τον «μαύρο χρυσό»

και ο στόχος του Σάμσο με τη συμμετοχή των κατοίκων πραγματοποιήθηκε μέσα σε 5 χρόνια. Σήμερα καλύπτεται το 140% των αναγκών του νησιού σε ηλεκτρικό ρεύμα και το υπόλοιπο διοχετεύεται σε άλλες περιοχές της ηπειρωτικής Δανίας. Κρίσιμο στοιχείο για την επιτυχία του σχεδίου ήταν η κοινωνική αποδοχή, η οποία σύμφωνα και με την επιστημονική ομάδα επίβλεψης στηρίζεται και στο γεγονός πως οι κάτοικοι του Σάμσο έχουν μετοχές στην προσπάθεια της πράσινης ενέργειας.

* Έκταση 11 τ.μ.
* 4.400 κάτοικοι

ΠΕΤΥΧΕ

- * Κάλυψη 100% ενεργειακών αναγκών από αέρα
- * Κάλυψη 75% θέρμανσης από ηλιακή ενέργεια και καύσιμα βιομάζας
- * Μείωση 20% της κατανάλωσης ενέργειας
- * Αύξηση κατά 36% της τουριστικής κίνησης

ΟΙ 4 ΑΞΟΝΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- * Παραγωγή «πράσινης» ενέργειας για θέρμανση των δημοσίων κτιρίων με τη χρήση βιομάζας
- * Θέρμανση των κατοικιών συνδυαστικά με ενέργεια από βιομάζα, ηλιακή και αιολική ενέργεια
- * Τοποθέτηση στο νησί αλλά και μέσα στη θάλασσα αεροτουρμπινών
- * Σταδιακή μεταστροφή της τεχνολογίας μέσων μεταφοράς από την κίνηση με βάση το πετρέλαιο και τη βενζίνη στη χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας ή καύσιμα από βιομάζα

ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΚΕΡΔΙΖΟΥΝ ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ
ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Με... φόρα στην αειφορία οι δήμοι

Και νικητής είναι... η Μήλος. Αλλά και η Ηρακλειά, ο Μούδρος, η Ίος, η Ποσειδωνία, το Κόρθι, η Κέα και άλλοι νησιωτικοί δήμοι που τόλμησαν και πέτυχαν «πράσινα». Πόσιμο νερό από ανεμογεννήτριες, προγράμματα ανακύκλωσης, χρήση φωτοβολταϊκών συστημάτων αλλά και ανάδειξη πολιτιστικών μνημείων και περιοχών είναι μερικές από τις δράσεις που έκαναν το 2008 τους δήμους αυτούς παραδείγματα αειφορίας και τους έδωσαν τα αντίστοιχα βραβεία και σήματα του δικτύου «ΔΑΦΝΗ».

Μπροστά στο «παιχνίδι» της πράσινης και αειφορικής ανάπτυξης μπήκαν εθελοντικά οι δήμοι, όταν πριν από δύο χρόνια αποφάσισαν να ιδρύσουν το δίκτυο «ΔΑΦΝΗ». Στηριζόμενοι στις αρχές του τριπτύχου περιβάλλον, κοινωνία, οικονομία νησιωτικοί δήμοι του Αιγαίου αποφάσισαν να... καθίσουν στα θρανία και να αξιολογηθούν για τις δράσεις τους.

Οι σημαντικοί πόροι, το ευρύ φάσμα κλιματικών τύπων, η γεωλογική και γεωμορφολογική τους ποικιλία, η πλούσια χλωρίδα και πανίδα, η ιστορία και η παράδοσή τους καθώς και το γεγονός πως αποτελούν σταυροδρόμι τριών βιογεωγραφικών περιοχών είναι μεταξύ των ιδιαιτεροτήτων που δίνουν τη δυνατότητα στα 7.582 νησιά του Αιγαίου να αναπτύξουν περιβαλλοντικές, κοινωνικές και αναπτυξιακές δράσεις.

Έτσι, με την επιστημονική συνδρομή του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου σε όσους δήμους παίρνουν μέρος στο δίκτυο εγκαθίσταται σύστημα παρακολούθησης των δεικτών της αειφορίας και κάθε δήμος θέτει συγκεκριμέ-

νους στόχους με ορίζοντα πενταετίας, κλιμακούμενους σε ετήσια βάση. Συγκεκριμένοι κανόνες και διαδικασίες καθορίζουν το σύστημα πιστοποίησης μέσω του οποίου χορηγούνται τα βραβεία και τα σήματα αειφορίας.

«Η φετινή πρόοδος οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ωρίμανση των διαδικασιών στο εσωτερικό της «ΔΑΦΝΗΣ», αλλά και στην υποστήριξη ορισμένων δράσεων με σημαντικό κόστος από επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα» τόνισε χαρακτηριστικά ο συντονιστής του προγράμματος Ηλίας Ευθυμίουπουλος κατά την απονομή του βραβείου και των σημάτων αειφορίας για το 2008, που έγινε τον περασμένο Ιανουάριο.

Στις μελλοντικές δυνατότητες που δίνει το πρόγραμμα «ΔΑΦΝΗ» αναφέρθηκε στην ίδια εκδήλωση ο πρόεδρος του δικτύου και δήμαρχος Ίου Γιώργος Πουσσαίος. «Με τη σημερινή συμμετοχή και τις επιδόσεις των νησιών, η «ΔΑΦΝΗ» μπαίνει σε μια καινούργια εποχή όπου η αειφορία αρχίζει να γίνεται πράξη στο τοπικό επίπεδο, παρά τις δυσκολίες και την ανεπάρκεια του κεντρικού κράτους».

Την ανάγκη τα ευρωπαϊκά, εθνικά και περιφερειακά όργανα «να διευκολύνουν τις προσπάθειες της Αυτοδιοίκησης στα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, να εξασφαλίσουν τις συνέργειες στα διάφορα επίπεδα σχεδιασμού και να αναγνωρίσουν τις δυσκολίες στο στάδιο εφαρμογής, ιδίως στις νησιωτικές περιοχές που βρίσκονται στην περιφέρεια Ευρώπης» σημείωσε από την πλευρά του ο ευρωπαίος επίτροπος Σταύρος Δήμας.

Για πέντε νησιωτικούς δήμους οι δράσεις τους για το 2008 πιστοποιήθηκαν θετικά και τους δόθηκε φέτος το σήμα αειφορίας, ενώ ο δήμος Κέας ο οποίος είχε πάρει το βραβείο το 2007 ανανέωσε το σήμα του. Οι πέντε νέοι δήμοι είναι Μούδρου, Ποσειδωνίας, Ηρακλειάς, Ίου και Κορθίου.

Παρόντες και στους ευρωπαϊκούς στόχους

Το «20.20.20» ή αλλιώς ο στόχος του 20% τέθηκε πρόσφατα σε εφαρμογή σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρόκειται για το «Σύμφωνο των Δημάρχων» που υπέγραψαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δήμαρχοι από 400 ευρωπαϊκές πόλεις με το οποίο δεσμεύονται να μειώσουν κατά 20% τις εκπομπές ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και να αυξήσουν κατά 20% την ενεργειακή αποδοτικότητά τους μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας και κατά 20% την χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μέχρι το 2020.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ 2007**ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ****• Επεξεργασία και αξιοποίηση υγρών αποβλήτων**

Δημιουργήθηκε πιλοτικά ένα πρωτότυπο σύστημα «compact» βιολογικού καθαρισμού για την επεξεργασία των υγρών αποβλήτων της περιοχής Βουρκαρίου

• Συντήρηση και ανάδειξη δικτύου μονοπατιών

Καταγράφηκε το βασικό δίκτυο μονοπατιών και αποτυπώθηκε σε χάρτες (GIS). Έγιναν αρκετές επισκευές και ανακατασκευή τμημάτων μονοπατιών

• Πρόγραμμα διαχείρισης στερεών αποβλήτων

Ξεκίνησε πρόγραμμα ανακύκλωσης συσκευασιών και ηλεκτρικών συσκευών. Έγιναν διαδικασίες για τη συστηματική συλλογή λαδιών, ελαστικών και μπαταριών. Προχώρησαν οι ενέργειες για κλείσιμο των ΧΑΔΑ.

• Γιορτή παραμυθιών

Στο πλαίσιο της διατήρησης και διάδοσης της πολιτιστικής-λαϊκής παράδοσης, διοργανώθηκε η «Γιορτή παραμυθιών» όπου επί δύο εβδομάδες πραγματοποιήθηκαν ποικίλες πολιτιστικές δράσεις

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ 2008**ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ****• Αφαλάτωση με χρήση ανεμογεννητριών**

Προχώρησε η κατασκευή και λειτουργία μονάδας αφαλάτωσης με αιολική ενέργεια. Πρόκειται για μονάδα, που άρχισε να λειτουργεί τον Ιούλιο του 2007 και είναι δυναμικότητας 3.000 κυβικών μέτρων την ημέρα.

• Βιολογική επεξεργασία λυμάτων

Κατασκευάστηκε μονάδα βιολογικού καθαρισμού προηγμένης τεχνολογίας. Περιλαμβάνει βιοαντιδραστήρα μεμβρανών και έχει προβλεφθεί η επαναχρησιμοποίηση και διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων για άρδευση.

• Ίδρυση γεωπάρκου

Εκπονήθηκε μελέτη για τη δημιουργία γεωπάρκου, με στόχο την προστασία της γεωλογικής κληρονομιάς και την τουριστική της αξιοποίηση

• Προστασία του κρίνου της θάλασσας

Πρωτλήθηκαν δράσεις για την προστασία και ενίσχυση του πληθυσμού του κρίνου της θάλασσας όπως η δημιουργία κήπων σε αμμώδεις παραλίες.

Η εφαρμογή του Συμφώνου θα οδηγήσει στην εξοικονόμηση 8 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ ωφελημένοι θα είναι περίπου 80 εκατομμύρια Ευρωπαίοι πολίτες. Μεταξύ των δημάρχων που υπέγραψαν το Σύμφωνο ήταν και 14 δήμοι της Ελλάδας, η πλειοψηφία των οποίων προέρχεται από νησιωτικούς δήμους του Αιγαίου. Συμμετέχοντες δήμοι είναι η Πάτρα, το Αιγάλεω, τα Τρίκαλα, οι Συκιές, ενώ από τους νησιωτικούς δήμους συμμετέχουν οι δήμοι Μούδρου, Κορθίου, Κέας, Νισύρου, Ίου, Ποσειδωνίας, Οίας, Σκύρου, Μήλου και Λειψών.

Μεταξύ των υψηλών στόχων που έθεσαν ευρωπαϊκοί δήμοι ο δήμαρχος του Αμβούργου μίλησε για μείωση κατά 40% των ρύπων έως το 2020, ο

αντιδήμαρχος του Παρισιού ανέφερε ως στόχο τη μείωση των ρύπων κατά 25%, την ώρα που ο δήμαρχος της Νέας Υόρκης έθετε τον πήχη για τον περιορισμό των εκπομπών των ρύπων κατά 30% έως το 2030.

Κατά την τελετή του Συμφώνου ο πρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών Luc Van den Brande, σχολίασε: «Το Σύμφωνο των Δημάρχων αποτελεί εξαίρετη πρωτοβουλία που θα εξακολουθήσει να αναπτύσσεται σε συνεργασία με την Επιτροπή των Περιφερειών. Οι φιλόδοξοι στόχοι της Ευρώπης για περιστολή της εκπομπής αερίων θερμοκηπίου θα επιτευχθούν μόνον εφόσον οι Ευρωπαϊκές τοπικές και περιφερειακές αρχές ενώσουν τις προσπάθειές τους και ενεργήσουν ως εταίροι».

Οι 37 δήμοι και κοινότητες του δικτύου «ΔΑΦΝΗ»

• ΑΙΓΙΝΑΣ	• ΜΟΥΔΡΟΥ
• ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	• ΜΥΚΟΝΟΥ
• ΑΝΩ ΣΥΡΟΥ	• ΝΑΞΟΥ
• ΑΜΟΡΓΟΥ	• ΝΙΣΥΡΟΥ
• ΔΙΚΑΙΟΥ	• ΝΟΤΙΑΣ ΡΟΔΟΥ
• ΔΡΥΜΑΛΙΑΣ	• ΟΙΑΣ
• ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ	• ΠΑΤΜΟΥ
• ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	• ΠΑΡΟΥ
• ΘΗΡΑΣ	• ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ
• ΙΟΥ	• ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ
• ΚΑΡΔΑΜΥΛΩΝ	• ΣΥΡΟΥ
• ΚΕΑΣ	• ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ
• ΚΙΜΩΛΟΥ	• ΣΙΦΝΟΥ
• ΚΟΡΘΙΟΥ	• ΣΚΟΠΕΛΟΥ
• ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΩΝ	• ΣΧΟΙΝΟΥΣΣΑΣ
• ΚΥΘΝΟΥ	• ΣΚΥΡΟΥ
• ΚΩ	• ΤΗΛΟΥ
• ΛΕΙΨΩΝ	• ΥΔΡΟΥΣΣΑΣ
• ΜΗΛΟΥ	• ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ

Γιατί ιδρύθηκε το δίκτυο ΔΑΦΝΗ

Σκοπός της «ΔΑΦΝΗΣ» είναι η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης στα νησιά του Αιγαίου. Σύμφωνα με το καταστατικό η αειφόρος ανάπτυξη συνδέεται άμεσα: (α) με την ισόρροπη ανάπτυξη των νησιών (β) με την προώθηση των ήπιων πηγών ενέργειας (γ) με τη χωρική οργάνωση και τον έλεγχο της δόμησης (δ) με τη διατήρηση της φύσης και των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων (ε) με τη στήριξη του ποιοτικού τουρισμού και των μορφών εναλλακτικού τουρισμού (στ) με τον προγραμματισμό βασικών έργων υποδομής στο νησιωτικό χώρο όπου η περιβαλλοντική συνιστώσα θα είναι ουσιαστική (ζ) με την προώθηση των νέων τεχνολογιών, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας (η) με την ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών (θ) με την ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης (ι) με την συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς και σχήματα.

Οι νησιωτικοί ΟΤΑ, που αναλαμβάνουν και υλοποιούν συγκεκριμένες δράσεις, πιστοποιούνται με το ΣΗΜΑ ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ, μετά από αξιολόγηση από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο από ομάδα με επικεφαλής τον καθηγητή Κίμωνα Χατζημπίρο. Το δίκτυο συντονίζεται από το Διεπιστημονικό Ινστιτούτο Περιβαλλοντικών Ερευνών με έδρα την Ίο.

Πράσινη τεχνολογία και πράσινες πολιτικές για τις πόλεις

Η ανάγκη μεγαλύτερης ενεργοποίησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τα περιβαλλοντικά προβλήματα που χρονίζουν, βρέθηκε στο επίκεντρο του τριήμερου συνεδρίου «Χρωματίζω την Πόλη» με θέμα πράσινη τεχνολογία και πολιτικές στη λειτουργία των πόλεων, που διοργάνωσε το ECOCITY με την συνεργασία της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, κα-

των πόλεων να μειώσουν τα επίπεδα CO₂ που εκπέμπουν καθημερινά, με την χρήση οργανωτικών προσεγγίσεων και ευρυζωνικών στρατηγικών.

Τα θέματα αναπτύχθηκαν σε έξι θεματικούς Άξονες, που ταυτίζονται με τα κρίσιμα θέματα που επηρεάζουν τη ζωή των πόλεων, (Αέρας, Νερό, Ενέργεια, Οικισμός, Πράσινες Μεταφορές και Ανακύκλωση). Ειδικότερα, στις επί μέρους ενότητες πραγματοποιήθηκε ουσιώδης διάλογος για τις αδυναμίες και ελλείψεις, με προτάσεις για τρόπους μέτρησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της προστασίας των υδατικών πόρων, την επένδυση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, την πολεοδομική ανάπτυξη των πόλεων και την παρουσία πρασίνου, την ανακύκλωση και, τέλος, για τις συγκοινωνιακές αδυναμίες των πόλεων και τον κυκλοφοριακό φόρτο.

Κυρίαρχος ο ρόλος της ΤΑ στην προστασία του περιβάλλοντος

Οι επιστήμονες τόνισαν την ανάγκη πρωτοβουλιών με περιβαλλοντικό προσανατολισμό από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την απαιτούμενη πολιτική βούληση στις αποφάσεις, κάτι που είναι βέβαιο πως θα βοηθήσει την οικονομική εξέλιξη και την υγεία των κατοίκων των Δήμων. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ένα κυρίαρχο όργανο που σύντομα θα έχει κυρίαρχο ρόλο στη προστασία του οικοσυστήματος και στην συνέργια για την διαμόρφωση αντίληψης στους πολίτες.

Έξι συμπεράσματα

Συνοψίζουμε ορισμένες από τις ενδιαφέρουσες διαπιστώσεις στους επί μέρους θεματικούς άξονες :

Οι επιδράσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία διακρίνονται σε βραχυχρόνιες ή άμεσες και μακροχρόνιες ή απώτερες, που συμβαίνουν μετά από χρόνια έκθεση στη ρύπανση. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η μακροχρόνια έκθεση σε ατμοσφαιρικούς ρύπους αυξάνει τη συχνότητα συμπτωμάτων από το αναπνευστικό, επιβαρύνει την αναπνευστική λειτουργία, προάγει την ευαισθητοποίηση σε αλλεργιογόνα και αυξάνει τη νοσηρότητα και τη θνησιμότητα από νοσήματα του αναπνευστικού .

Η ποιότητα των επιφανειακών και υπογείων νερών που χρησιμοποιούνται μαζί με την υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων επηρεάζουν σημαντικά την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων. Αν και τα ελληνικά προϊόντα κρίνονται υψηλής ποιότητας, η έλλειψη πολιτικών και μέτρων ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και η απουσία κινήτρων για την εφαρμογή μέτρων της ολοκληρωμένης γεωργίας είναι δυνατόν μακροπρόθεσμα να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα.

Μέσω ενός αειφόρου ενεργειακού σχεδιασμού και αξιοποιώντας την αμεσότητα που διαθέτουν στις σχέσεις τους με τους δημότες, οι ΟΤΑ μπορούν να αποτελέσουν πρότυπο για τους πολίτες και να συμβάλουν καθοριστικά στη διαμόρφωση μίας ορθολογικής ενεργειακής συμπεριφοράς και στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Μπορούν επίσης να αξιοποιήσουν τη δυνατότητα χρηματοδοτήσεων μέσω του ΕΣΠΑ όπως με το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ».

Η κατασκευή των πόλεων έχει ασκήσει δραματική επίδραση πάνω στο υπαίθριο δασικό κλίμα. Η χρήση δένδρων και άλλης βλάστησης επιδρούν ευεργετικά στο οικοσύστημα κάθε πόλης. Οι σπουδαιότερες μεταβολές, που επηρεάζουν την ανάπτυξη των δένδρων, εκτός από τους κλιματικούς παράγοντες και τις φυσικές ιδιότητες του εδάφους, οφείλονται στη ποιότητα και κίνηση του ατμοσφαιρικού αέρα, στον περιορισμό του αυξητικού χώρου των δένδρων και στην αρνητική ανθρώπινη επίδραση.

Οι μετακινήσεις στους δήμους σε συνδυασμό με τη στάθμευση, αποτελούν μεγάλο «αγκάθι» για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Στην Αθήνα καθημερινά γίνονται 8 εκατομμύρια μετακινήσεις και μόνο το 35% με Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στις Ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις είναι 50-70%. Ταυτόχρονα, ο ρυθμός αύξησης της ιδιοκτησίας Ι.Χ. στην Αθήνα είναι δεκαπλάσιος από αυτόν της μεταβολής του πληθυσμού.

Κάθε χρόνο παράγονται στην Ε.Ε. τουλάχιστον έξι εκατομμύρια τόνοι απόβλητα ηλεκτρονικού και ηλεκτρικού εξοπλισμού, ενώ ο ετήσιος ρυθμός αύξησης ξεπερνά το 3- 5%, γεγονός που αποδίδεται στην ταχεία ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

θώς και της Επιτροπής Νέων Τεχνολογιών και Διακυβέρνησης της ΚΕΔΚΕ. Με την παρουσία Προέδρων από τις ΤΕΔΚ, δημάρχων, αντιδημάρχων και εκπροσώπων από Δημοτικές Επιχειρήσεις μεγάλων πόλεων και νησιών, παρουσιάστηκαν τα προβλήματα και οι δυνατότητες για λύσεις που προσφέρει η επιστημονική έρευνα και η νέα τεχνολογία.

Το Συνέδριο ξεκίνησε με μια σημαντική ομιλία από τον καλεσμένο της Επιτροπής Οργάνωσης κ. Bas Boorsma, επικεφαλής της δράσης που λειτουργεί στα πλαίσια της παγκόσμιας πρωτοβουλίας «Clinton Global Initiative», ο οποίος παρουσίασε το νέο μοντέλο ηλεκτρονικής διακίνησης που είναι προσανατολισμένο στην υποστήριξη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

100 εκ. ευρώ για εξοικονόμηση έως 40% ενέργειας

σε δήμους άνω των 10.000 κατοίκων

Μέχρι 22 Ιουνίου οι αιτήσεις

Χρηματοδότηση: 70% ΕΣΠΑ 30% ΟΤΑ

Οι πόροι για το 70% του κόστους εφαρμογής του προγράμματος έχει εξασφαλιστεί από πόρους του ΕΣΠΑ, ενώ το υπόλοιπο 30% θα επιβαρύνει τους ίδιους τους δήμους.

Σε πρώτη φάση το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί σε 228 ΟΤΑ της χώρας, οι οποίοι έχουν πληθυσμό πάνω από 10 χιλιάδες κατοίκους. Ήδη έχουν αρχίσει και «τρέχουν» οι διαδικασίες για την υποβολή προτάσεων από τους ενδιαφερόμενους. Με επίσημο έγγραφο του ο υπουργός Ανάπτυξης Κωστής Χατζηδάκης καλεί τους ενδιαφερόμενους να προβούν στις αναγκαίες ενέργειες προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα. Τόσο μέσω της ιστοσελίδας του υπουργείου, όσο και του επίσημου ιστοχώρου της ΚΕΔΚΕ οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερωθούν λεπτομερώς για τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα. Ήδη έχει εκπονηθεί 70σέλιδος οδηγός υποβολής προτάσεων.

Τα οφέλη του προγράμματος

Από την εφαρμογή του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», όπως επισήμανε στην πρόσφατη παρουσίαση της επίμαχης δράσης ο αρμόδιος υπουργός Κωστής Χατζηδάκης αναμένεται μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, που μπορεί να φτάσει έως και τους 6.700 τόνους ετησίως. Όπως δήλωσε στην επίσημη παρουσίαση και ο πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ Νικήτας Κακλαμάνης το πρόγραμμα αποτελεί βασική προτεραιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μάλιστα πρότείνει την επεκτάσή του και στους δήμους που έχουν λιγότερους από 10.000 κατοίκους.

Εξοικονόμηση ενέργειας μέχρι και του 40% της σημερινής κατανάλωσης αναμένεται να αποδώσει το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», το οποίο υλοποιείται από το υπουργείο Ανάπτυξης και Δήμους της χώρας.

Όπως υποστηρίζουν οι αρμόδιοι μέσω του προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» θα πραγματοποιηθεί μια περιβαλλοντική επένδυση ύψους 100 εκ. ευρώ και στοχεύει στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στους δήμους της χώρας και στη συμφιλίωση της ενεργειακής με την περιβαλλοντική πολιτική. Ταυτόχρονα το πρόγραμμα θεωρείται ότι αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέτρα, που σε πρακτικό επίπεδο θα συμβάλει και στην αντιμετώπιση της υφιστάμενης οικονομικής κρίσης.

Απευθυνόμενος προς την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Ανάπτυξης έδωσε τη διαβεβαίωση ότι η πολιτεία θα έχει έναν καλό σύμμαχο στην υλοποίηση αυτού του προγράμματος, τους δήμους, οι οποίοι ενδιαφέρονται εξαιρετικά και για τις τρεις διαστάσεις του, δηλαδή την εξοικονόμηση ενέργειας και χρημάτων και την προστασία του περιβάλλοντος. Από την πλευρά του ο αρμόδιος γενικός γραμματέας του υπουργείου Ανάπτυξης Κ. Μουσουρούλης χαρακτήρισε το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» ως μία από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες που έχουν γίνει ποτέ στην Ελληνική Δημοσία Διοίκηση.

Οι στόχοι του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ»

Οι δράσεις του προγράμματος αφορούν κυρίως δημοτικά κτήρια, κοινόχρηστους χώρους, το στόλο των δημοτικών οχημάτων και τις τεχνικές υποδομές.

Βασικοί στόχοι του είναι η μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και του φορτίου αιχμής, η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, ο περιορισμός της κλιματικής αλλαγής, η αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης στα κτίρια και στις πόλεις, η δημι-

ουργία ευνοϊκού αστικού περιβάλλοντος και ο περιορισμός του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας. Μέσω ειδικών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων θα εξασφαλιστεί η στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, ενώ με ειδικές καμπάνιες θα επιχειρηθεί η ευαισθητοποίηση των πολιτών και θα επιδιωχθεί η υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων και καλών πρακτικών.

Τόσο το υπουργείο Ανάπτυξης, όσο και η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΚΕ) δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στη παρούσα φάση κατά την οποία θα πρέπει να εκπονηθούν οι αναγκαίες μελέτες και οι άξονες των προτάσεων που θα κατατεθούν προς αξιολόγηση.

ΙΤΑ και ΚΑΠΕ συνέταξαν πρότυπα σχέδια δράσης-υλοποίησης

Το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την ΚΕΔΚΕ έχουν συντάξει ειδικά έντυπα τα οποία βοηθούν τους ΟΤΑ στην καταγραφή των στοιχείων που είναι αναγκαία για την προετοιμασία τόσο των

Σχεδίων Δράσης, όσο και των σχεδίων Υλοποίησης.

Ωστόσο σε πολλές περιπτώσεις που οι ενδιαφερόμενοι χρειάζονται επιπλέον διευκρινήσεις μπορούν να απευθύνονται στην Τεχνική Γραμματεία του Προγράμματος «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», η οποία έχει συσταθεί γι' αυτό το λόγο στο υπουργείο Ανάπτυξης. Τα ερωτήματα μπορούν να υποβάλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση exoikonomo@ypa.gr, ενώ οι απαντήσεις αναρτώνται στην ιστοσελίδα του υπουργείου Ανάπτυξης.

Οι έξι άξονες εξοικονόμησης ενέργειας

Από την απλή διαδικασία αντικατάστασης παλιών θυρών και κουφωμάτων, μέχρι τις πολύπλοκες εφαρμογές - όπως είναι τα πρισματικά φωτοδιαπερατά υλικά και η χρήση της γεωθερ-

στάσεις κλιματισμού).

Ο δεύτερος άξονας αφορά δράσεις εξοικονόμησης και διαχείρισης ενέργειας στο δημοτικό φωτισμό όπως για παράδειγμα η αλλαγή λαμπτήρων.

Ο τρίτος περιλαμβάνει δράσεις για τις δημοτικές συγκοινωνίες και μεταφορές. Δηλαδή επεμβάσεις σε οχήματα των δημοτικών στόλων, ώστε να γίνουν πιο φιλικά στο περιβάλλον, κυκλοφοριακές μελέτες δήμων, ήπιες συγκοινωνιακές παρεμβάσεις κ.λπ. Ο τέταρτος περιέχει δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας, στους βιολογικούς καθαρισμούς των δήμων και στα αντλιοστάσια.

Ο τελευταίος άξονας σχετίζεται με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πολίτη.

Στους στρατηγικούς στόχους του προγράμματος είναι η μείωση της ενεργει-

Από την 1^η Απριλίου μέχρι και τις 22^η Ιουνίου οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα μπορούν να υποβάλουν τις προτάσεις - αιτήσεις τους. Σύμφωνα με τις οδηγίες του υπουργείου Ανάπτυξης κάθε πρόταση θα πρέπει να περιέχει τέσσερις υποφακέλους με τα παρακάτω περιεχόμενα:

1. Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης για την περίοδο 2009-2015
2. Έντυπα που απαιτούνται από το σύστημα διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ, όπως τεχνικά δελτία, χρηματοοικονομικές αναλύσεις και αιτήσεις χρηματοδότησης των δράσεων
3. Δικαιολογητικά συμμετοχής, τα οποία θα υποστηρίζουν την πρόταση που καταθέτει ο δήμος
4. Δικαιολογητικά επιστημονικής και τεχνικής τεκμηρίωσης, όπως είναι οι μελέτες και οι προμελέτες

Στο φάκελο που θα κατατεθεί θα πρέπει να περιέχεται και CD, το οποίο θα ενσωματώνει τα αρχεία και τους υποφακέλους σε ηλεκτρονική μορφή. Η διαδικασία ολοκλήρωσης της αξιολόγησης, σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό είναι η 30^η Σεπτεμβρίου του 2009. Για την ισομερή και δίκαιη κατανομή των κονδυλίων έχουν τεθεί πληθυσμιακά κριτήρια. Ο μέγιστος επιλέξιμος προϋπολογισμός για κάθε δήμο γίνεται σύμφωνα με την απογραφή του 2001 και έχει ως εξής:

- Για δήμο από 10.000 -45.000 κατοίκους έως 700.000 ευρώ.
- Για δήμο από 45.001 -90.000 κατοίκους έως 1.000.000 ευρώ
- Για δήμο από 90.001 -150.000 κατοίκους έως 1.500.000 ευρώ
- Για δήμο από 150.000 -300.000 κατοίκους έως 3.000.000 ευρώ
- Για δήμο από 300.001 και πάνω 6.000.000 ευρώ.

Σε περίπτωση που υπάρξουν προτάσεις με προϋπολογισμό κάτω των 500.000 ευρώ, το οποίο ορίζεται ως κατώτατο όριο εκλεξιμότητας, ο φάκελος δεν θα γίνεται αποδεκτός.

«Κόκκινη κάρτα» θα παίρνουν και όσοι δήμοι, κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, δεν είναι πιστοποιημένοι για έργα τύπου Α και Β, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στις βασικές κατευθύνσεις που δίδονται σχετικά με τη διαχειριστική επάρκεια των δικαιούχων

μίας- το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» υπολογίζεται ότι μπορεί να εξασφαλίσει σημαντικά ποσοστά - μεταξύ 10% και 40% - εξοικονόμησης ενέργειας, θέρμανσης και ψύξης.

Το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» στηρίζεται ουσιαστικά σε έξι άξονες.

Ο πρώτος άξονας περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων των δήμων, (κουφώματα, παράθυρα, εγκατα-

κής κατανάλωσης, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, η συνεισφορά στο αστικό μικροκλίμα, ο περιορισμός του προβλήματος υπερθέρμανσης των πόλεων, η ευαισθητοποίηση φορέων και πολιτών προς την κατεύθυνση της ενεργειακής συνείδησης.

Τα βασικά βήματα που θα πρέπει να ακολουθήσουν οι δήμοι

του ΕΣΠΑ για την περίοδο 2007-20013. Επίσης οι δήμοι θα πρέπει να προχωρήσουν στη δέσμευση της χρηματοδότησης του 30% του προϋπολογισμού που αφορά τους ίδιους πόρους. Η κατανομή του προϋπολογισμού γίνεται επίσης με συγκεκριμένα κριτήρια, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να έχουν προγραμματίσει ότι το 55-65% των χρημάτων θα αξιοποιηθούν για δράσεις που θα αφορούν δημοτικά κτίρια, το 15-25% κοινοχρήστους χώρους, το 10-15% τις μεταφορές, το 4% τις τεχνικές υποδομές και ένα 4% δράσεις διάδοσης, δικτύωσης και ενημέρωσης. Σε επίπεδο ειδικών στόχων οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι υποχρεωμένοι να θέσουν σε εφαρμογή και δείκτες μέτρησης της αποδοτικότητας. Για παράδειγμα σε επίπεδο ενέργειας θα πρέπει να καταγράψουν την υφιστάμενη κατάσταση, τα αποτελέσματα μετά την εφαρμογή των δράσεων και στη συνέχεια τον τελικό στόχο. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται μία ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων. Παρακάτω περιγράφονται μερικές από τις βασικές παρεμβάσεις που θα πραγματοποιηθούν.

Δημοτικά κτίρια

Η αναβάθμιση υφιστάμενων κτιρίων, οι βελτιώσεις στο κτιριακό κέλυφος, και η

αξιοποίηση του τεχνητού και φυσικού φωτισμού είναι μερικές από τις παρεμβάσεις που μπορεί να γίνουν στις ήδη υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στην ενθάρρυνση των δημοτικών αρχών για την αξιοποίηση ειδικών επιχορηγήσεων (των γνωστών «ψυχρών» υλικών) σε οροφές και όψεις. Η χρήση τους εξασφαλίζει χαμηλότερες θερμοκρασίες το καλοκαίρι και καλύτερη θέρμανση το χειμώνα. Σύμφωνα με εκτιμήσεις η χρήση ψυχρών υλικών μπορεί να εξασφαλίσει 20-30% επιπλέον ψύξη για το καλοκαίρι. Η εγκατάσταση εξωτερικών σκιάστρων (σταθερών ή κινητών) σε προσανατολισμούς με μεγάλη θερμική επιβάρυνση αποτελεί άλλη μια σημαντική παρέμβαση. Σε περιπτώσεις που αυτό είναι δυνατό η φύτευση σε στέγες κτηρίων, η οποία μπορεί να καλύπτει το 60% της οροφής εκτιμάται ότι εξασφαλίζει χαμηλότερες θερμοκρασίες στο κτήριο κατά δύο βαθμούς. Η ανάπτυξη «παθητικών ηλιακών συστημάτων», τα οποία συλλέγουν την ηλιακή ενέργεια, την αποθηκεύουν υπό μορφή θερμότητας και τη διανέμουν στο χώρο είναι άλλο ένα καλό παράδειγμα πράσινης πηγής ενέργειας.

Φωτισμός

Η αναβάθμιση του φωτισμού απο-

τελεί άλλο ένα σημαντικό τομέα που μπορεί να εξοικονομηθεί ενέργεια. Οι ενδεικτικές παρεμβάσεις αναβάθμισης φυσικού και τεχνικού φωτισμού που καταγράφονται στο πρόγραμμα είναι οι εξής:

- Ειδικοί Υαλοπίνακες
- Πρισματικά φωτοδιαπερατά υλικά
- Διαφανή μονωτικά υλικά
- Χρήση ενεργειακά αποδοτικών λαμπτήρων, οι οποίοι δεν επιδοτούνται καθώς πρόκειται για υποχρεωτικό μέτρο
- Χρήση κατάλληλων φωτιστικών σωμάτων υψηλής απόδοσης
- Εγκατάσταση κατάλληλων συσκευών σύνδεσης
- Εγκατάσταση ειδικών συστημάτων ελέγχου, τα οποία θα έχουν τη δυνατότητα σύζευξης τεχνητού/φυσικού φωτισμού.

Αναβάθμιση ηλεκτρομαγνητικών (Η/Μ) εγκαταστάσεων

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι παρακάτω δράσεις:

- Αναβάθμιση των συστήματος κεντρικής θέρμανσης
- Αναβάθμιση συστήματος κλιματισμού
- Εγκατάσταση εναλλακτών θερμότητας
- Εγκατάσταση γεωθερμικών αντλιών θερμότητας

Αναμενόμενα οφέλη θέρμανση/κλιματισμός

Δράσεις	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟ ΟΦΕΛΟΣ
• Αναβάθμιση συστήματος κεντρικής θέρμανσης και αντικατάσταση καυσίμου με Φ/Α	10-15% εξοικονόμηση ενέργειας για θέρμανση
• Αναβάθμιση συστήματος κλιματισμού • Γεωθερμικές αντλίες θερμότητας	20-40% εξοικονόμηση ενέργειας για ψύξη
• Εγκατάσταση ανεμιστήρων οροφής	20-30% εξοικονόμηση ενέργειας για ψύξη Βελτίωση των συνθηκών θερμικής άνεσης σε αντιστοιχία με 3-4 βαθμούς χαμηλότερη θερμοκρασία.
• Φωτισμός (τεχνητός και φυσικός)	ώς και 30% εξοικονόμηση ενέργειας
• Ενεργειακή διαχείριση (BEMS) Συνοδευτικά ηλεκτρονικό σύστημα παρουσίασης της ενεργειακής αποδοτικότητας του κτιρίου	Εξοικονόμηση και ορθολογική διαχείριση ενέργειας
• Ενημέρωση δημοτικών υπαλλήλων /εκμάθηση της ορθολογικής χρήσης κτιρίων της δράσης 1.1	Εξοικονόμηση και ορθολογική διαχείριση ενέργειας Αλλαγή συμπεριφοράς
• Δράσεις ενίσχυσης εθελοντικών συμφωνιών σε επίπεδο Δήμου στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης εταιρειών και οργανισμών	Εξοικονόμηση ενέργειας Διασφάλιση πόρων/κινητοποίηση κεφαλαίων

Αναμενόμενα οφέλη Κτιριακό κέλυφος

Δράσεις	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΟ ΟΦΕΛΟΣ
• Προσθήκη θερμομόνωσης	10-40% εξοικονόμηση ενέργειας για θέρμανση
• Αντικατάσταση παλαιών παραθύρων, εξωτερικών θυρών και κουφωμάτων	10-20% εξοικονόμηση ενέργειας για θέρμανση
• Χρήση ειδικών επιχορηγήσεων («ψυχρών» υλικών)	τουλάχιστον 10% εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση της εξωτερικής και εσωτερικής θερμοκρασίας δομικών στοιχείων (ανάλογα με την κατασκευή και το χρώμα).
• Εγκατάσταση εξωτερικών σκιάστρων	20-30% εξοικονόμηση ενέργειας για ψύξη και σημαντική βελτίωση των εσωκλιματικών συνθηκών κατά τουλάχιστον 5ο C
• Φύτευση δωματίων/στεγών	20-30% εξοικονόμηση ενέργειας για ψύξη ή και βελτίωση των εσωτερικών θερμοκρασιακών συνθηκών κατά 5ο
• Εγκατάσταση/ενσωμάτωση παθητικών ηλιακών συστημάτων	10-15% εξοικονόμηση ενέργειας για θέρμανση

*Πίνακες Πηγή: Υπουργείο Ανάπτυξης

Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και ο περιορισμός της ενεργειακής σπατάλης, αποτελεί μείζονα στόχο και για τη χώρα μας, μαζί με την ταχύτερη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μας μείγμα.

«Στο πλαίσιο αυτό, τονίζει ο γενικός γραμματέας του ΥΠΑΝ κ. Κ. Μουσουρούλης, σχεδιάσαμε σε συνεργασία με την ΚΕΔΚΕ το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», με το οποίο αλλάζουμε τον τρόπο ανακαίνισης των κτιρίων και διαμόρφωσης των δημόσιων ανοικτών χώρων, αναμένοντας μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των δημοτικών κτιρίων αλλά και βελτίωση του μικροκλίματος».

Στα άμεσα αποτελέσματα η βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών, αλλά και σημαντικό οικονομικό όφελος για τους δήμους. Στην σημερινή δύσκολη, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, συγκυρία, σύμφωνα με τον κ. Μουσουρούλη, το «Εξοικονομώ» λόγω του μεγάλου εύρους των παρεμβάσεων που χρηματοδοτεί, αποτελεί σημαντικό μέσο για την ενίσχυση του κατασκευαστικού τομέα, των τοπικών αγορών αλλά και της απασχόλησης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΣΟΥΡΟΥΛΗΣ, γενικός γραμματέας υπουργείου Ανάπτυξης

Πολληπαπλά τα οφέλη του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» για Αυτοδιοίκηση, πολίτες, τοπική αγορά και περιβάλλον

Ποιο το όφελος του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» για την κοινωνία και την οικονομία;

Γνωρίζουμε ότι η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, δηλαδή η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και ο περιορισμός της ενεργειακής σπατάλης, αποτελεί μείζονα στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποφασιστική συμβολή στην τήρηση των δεσμεύσεων του πρωτοκόλλου του Κυότο για τις κλιματικές αλλαγές αλλά και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Πρόκειται για μια κορυφαία προτεραιότητα της ενεργειακής μας στρατηγικής, την οποία υπηρετούμε με ειδικά

προγράμματα για την εξοικονόμηση και την ορθολογική χρήση ενέργειας, την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των «καθαρών» και αποδοτικών ενεργειακών τεχνολογιών, την υιοθέτηση σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων διαχείρισης της ενέργειας και την καλλιέργεια υγιούς καταναλωτικής συνείδησης στους πολίτες σχετικά με την ενέργεια.

Στο πλαίσιο αυτό, σχεδιάσαμε, σε συνεργασία με την ΚΕΔΚΕ, το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» με το οποίο αλλάζουμε τον τρόπο ανακαίνισης των κτιρίων και διαμόρφωσης των δημόσιων ανοικτών χώρων, αναμένοντας μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των

δημοτικών κτιρίων αλλά και βελτίωση του μικροκλίματος. Ως άμεσο και από αποτέλεσμα του προγράμματος αναφέρω τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών αλλά και το σημαντικό οικονομικό όφελος για το δήμο και τους δημότες από τη μείωση της ενεργειακής δαπάνης. Παράλληλα, το Πρόγραμμα, θα συμβάλει στην τόνωση της αγοράς και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας κατά την περίοδο εφαρμογής του. Τέλος, θα συνεισφέρει στην επίτευξη του εθνικού στόχου για εξοικονόμηση ενέργειας κατά 17,7% στα δημόσια κτίρια, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης που εκπονήσαμε στο πλαίσιο της Οδηγίας 2006/32/EK.

Μπορεί και πότε το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» να επεκταθεί και σε δήμους με λιγότερους από 10.000 κατοίκους;

Οι πόροι που έχουμε στη διάθεσή μας πρέπει να κατανέμονται ισόρροπα σε όλους τους στόχους της ενεργειακής στρατηγικής. Αναφέρω χαρακτηριστικά την ορθολογική και ταχύτερη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα ή την προώθηση σημαντικών έργων υποδομών ενέργειας τα οποία και αναμένεται να αλλάξουν το ενεργειακό προφίλ της χώρας μας. Κάνουμε, ωστόσο, μεγάλες προσπάθειες για την εξεύρεση επιπλέον πόρων, σε συνεννόηση και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου, σε μια δεύτερη φάση του Προγράμματος, να μπορέσουμε να επεκτείνουμε τα οφέλη του και στους μικρότερους πληθυσμιακά δήμους.

Στις σημερινές συνθήκες κρίσης το πρόγραμμα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» αρκεί για να αμβλυνθούν οι συνέπειές της;

Δεν είναι υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι το «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», λόγω του μεγάλου εύρους των παρεμβάσεων που χρηματοδοτεί, αποτελεί σημαντικό μέσο για την ενίσχυση του κατασκευαστικού τομέα, των τοπικών αγορών αλλά και της απασχόλησης στη δύσκολη αυτή συγκυρία. Με το «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» καθώς και με το νέο ειδικό πρόγραμμα που σχεδιάζουμε για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων του οικιακού τομέα, εκτός από την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας αλλά και την ώθηση στη βιομηχανία δομικών προϊόντων, θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας ιδίως στον τομέα της επιθεώρησης και πιστοποίησης. Όμως, επειδή καμία παρέμβαση από μόνη της δεν αρκεί είτε για να επιλύσει είτε για να αμβλύνει τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, βασικός μας στόχος είναι η προώθηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων και δράσεων φιλικών προς το περιβάλλον που θα ελαχιστοποιούν το διοικητικό κόστος, θα περιορίζουν τα εμπόδια και τη γραφειοκρατία και θα μεγιστοποιούν τα οφέλη για την εθνική οικονομία, το περιβάλλον και τη κοινωνία.

Εξασφάλιση των εισοδημάτων και στήριξη των επενδύσεων το πρώτο αντίδοτο στην κρίση

Τα μέχρι τώρα μέτρα της Ε.Ε. για την οικονομική κρίση, πιστεύετε ότι αποκλείουν για τη χώρα μας το δρόμο προς το ΔΝΤ και την κοινωνική κατάρρευση και ότι την οδηγούν προς την έξοδο από την κρίση;

Είναι προφανές ότι οι κεφαλαιαγορές επαναπροσδιορίζουν τους όρους με τους οποίους δανείζουν όταν αδυνατούν, λόγω στενότητας, να εξυπηρετήσουν τη μεγάλη ζήτηση χρήματος. Η προσφυγή στο μηχανισμό διευκόλυνσης του ισοζυγίου πληρωμών του ΔΝΤ αφορά μόνο τα κράτη εκείνα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα συναλλάγματος και όχι την Ευρωζώνη. Αυτό ισχύει ακόμη και αν ήταν πολιτικά εφικτή η χρηματοδότηση από το ΔΝΤ ενός μέλους της Ευρωζώνης.

Αυτήν τη δύσκολη ώρα, η πρώτη επιλογή για όλες τις χώρες προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της κρίσης, είναι η εξασφάλιση των εισοδημάτων και η στήριξη των επενδύσεων. Πιστεύω ότι τα μέτρα που έχει λάβει τόσο η κυβέρνηση όσο και η Ε.Ε. για την αποφυγή της πιστωτικής ασφυξίας και την

αποκατάσταση της επιχειρηματικής εμπιστοσύνης, σε συνδυασμό με την πρόσφατη απόφαση των G20 για ενίσχυση του ΔΝΤ ώστε αυτό με τη σειρά του να στηρίξει τις οικονομίες των αναδυόμενων χωρών, θα επιταχύνουν την έξοδο από την κρίση. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, μεγάλη εγγύηση σταθερότητας αποτελούν οι Κοινοτικοί πόροι, οι διασωθέντες του Γ'ΚΠΣ και εκείνοι που εξασφαλίστηκαν για το ΕΣΠΑ σε ύψος που ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Την αξία αυτής της διάστασης του κυβερνητικού έργου τώρα την καταλαβαίνουμε περισσότερο.

Η επένδυση των πόρων αυτών σε ενεργητικές πολιτικές αύξησης της παραγωγικότητας που θα αναβαθμίζουν το τεχνολογικό και περιβαλλοντικό μας επίπεδο και όχι σε παραδοσιακές πολιτικές προστατευτικού χαρακτήρα, είναι η μόνη επιλογή. Επιλογή με μακροπρόθεσμα αποτελέσματα για την οικονομική και κοινωνική ευημερία των πολιτών που θα μας οδηγήσει στην έξοδο από την κρίση επιτρέποντας τη συμμετοχή μας στη νέα παγκόσμια τεχνολογική και βιομηχανική προοπτική.

Τι άλλες δράσεις μπορούν να αναπτυχθούν;

Με τον πρόσφατο Νόμο 3734/2009 προωθήσαμε απλές αδειοδοτικές διαδικασίες π.χ. στα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, ισορροπημένη χρηματοδότηση και ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών συστημάτων και σύνδεση των έργων στο σύστημα αλλά και στην ανάπτυξη ΑΠΕ από τους πολίτες. Παράλληλα, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, εξετάσαμε καθολικά την αδειοδότηση με στόχο την ταχύτερη δυνατή διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μας μείγμα. Σύντομα θα είμαστε σε θέση να παρουσιάσουμε

συγκεκριμένες ρυθμίσεις.

Τέλος, θεσπίζουμε το βασικό πλαίσιο για τη λειτουργία Επιχειρήσεων Ενεργειακών Υπηρεσιών με το σύστημα Χρηματοδότησης από Τρίτους σε ενεργειακά έργα. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα καινοτόμο πρωτοβουλία για την ελληνική οικονομία και κοινωνία, με στόχο την προώθηση μιας νέας αγοράς, η οποία θα φέρει σημαντικά αποτελέσματα στον κρίσιμο τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας και θα ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας.

Σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης

και όπως ανέφερα προηγουμένως, μελετάμε τη σχεδιασμού δράσεων ενεργειακής αποδοτικότητας σε δήμους κάτω των 10.000 κατοίκων, όπως επίσης και την επέκταση του «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» και στους ΟΤΑ β' βαθμού.

Από τη μέχρι τώρα συνεργασία με την ΚΕΔΚΕ και τους δημάρχους ποια η καλύτερη και ποια η χειρότερη εντύπωση που έχετε καταγράψει;

Είναι πολλές οι καλές αλλά και οι κακές εντυπώσεις που έχω καταγράψει στη μνήμη μου, πάντως, όλες είναι ενδιαφέρουσες. Θυμάμαι ανθρώπους με όραμα και πάθος, αλλά και εκείνους που δεν μπόρεσαν ή δε θέλησαν να διευρύνουν την οπτική τους γωνία και να συλλάβουν τα μηνύματα των καιρών.

Αν διαθέτατε ένα μαγικό κουμπί τι θα αλλάζατε στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

Τις υποδομές μαζί με τις νοοτροπίες. Είναι απαραίτητη βέβαια η ενίσχυση με κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό, οικονομικά εργαλεία και τεχνολογικό εξοπλισμό. Αλλά μόνο με μια εισροή τεχνοκρατικής λογικής στο πολιτικό όραμα, θα έβλεπα την αξιοποίησή τους. Για αυτό, απαιτούνται σύγχρονες αντιλήψεις, αλλαγή στον τρόπο λήψης

αποφάσεων, ιεράρχηση προτεραιοτήτων.

Πιστεύω ότι απαιτείται μια συστράτευση όλων εκείνων που θεωρούν την ανάδειξη των εγγενών αδυναμιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως αφορμή για τον οργανικό, διοικητικό και χρηματοοικονομικό ανασχεδιασμό της. Εκείνων που πιστεύουν ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να μεριμνά για την παροχή του έργου και της υπηρεσίας στις τοπικές κοινωνίες με τους καλύτερους όρους για την οικονομία και το κοινό καλό, σταθμίζοντας με νηφαλιότητα και αντικειμενικότητα τις πάντοτε σοβαρές και μεγάλες ανάγκες των πολιτών αλλά και της ελληνικής περιφέρειας γενικότερα.

χί των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας μέχρι το 2020. Σύμφωνα με όλα τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας για την πορεία των ΑΠΕ αλλά και τα τεχνικοοικονομικά σενάρια που έχουμε «τρέξει», θεωρούμε ότι η επίτευξη του στόχου αυτού είναι εφικτή. Οι προϋποθέσεις όπως προανέφερα, δημιουργούνται σταδιακά, η βούληση είναι δεδομένη, ο στόχος θα επιτευχθεί όσο δύσκολος και αν είναι, όσο και αν μας αλλάζει τις συνήθειες. Το χρέος μας στις γενιές που έρχονται είναι να εξασφαλίσουμε την απαραίτητη για την ανάπτυξη ενέργεια σε προσιτές τιμές και χωρίς να επιβαρύνουμε το περιβάλλον από την παραγωγή και τη χρήση της. Αυτή είναι η «πράσινη ενέργεια» για μας. Την οποία

Με το «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας ιδίως στους τομείς επιθεώρησης και πιστοποίησης

Πόσο εφικτός είναι για τη χώρα μας ο στόχος ως το 2020 το 20% των ενεργειακών αναγκών να καλύπτεται από ΑΠΕ;

Μέσω του επιμερισμού που έχει γίνει μεταξύ των κρατών-μελών ως προς τη συμμετοχή τους στην επίτευξη του στόχου σε επίπεδο Ε.Ε., η χώρα μας θα πρέπει να επιτύχει 18% συμμετο-

οφείλουμε να παράγουμε με συναντίληψη, συλλογική προσπάθεια και συναίνεση, όπως αρμόζει σε μια σύγχρονη και ενημερωμένη κοινωνία. Αυτό δεν σημαίνει ότι δε θα ανακινήσουμε καταστάσεις για να προχωρήσουμε μπροστά, με την αποφασιστικότητα που αυτό απαιτεί, όποτε και όπου απαιτείται.

Η δημιουργία της ΔΗΜΟΣ Α.Ε. είναι προίκα για το μέλλον

Η ίδρυση και λειτουργία της «ΔΗΜΟΣ Α.Ε.» προχωρά με αργά βήματα. Θα καταφέρει άραγε να αποτελέσει μοχλό και εργαλείο ανάπτυξης για τους δήμους, που έχουν πολλού καταβυθιστεί στην επενδυτική απραξία;

Όσα προγράμματα και εάν εξαγγελθούν, όσοι πόροι και αν διατεθούν, η τοπική αυτοδιοίκηση δεν θα διαδραματίσει με επιτυχία το ρόλο της στο νέο στρατηγικό και κανονιστικό πλαίσιο της περιόδου του ΕΣΠΑ, εάν δεν

αντιμετωπισθούν ριζικά και με θεσμικά κατοχυρωμένο τρόπο, τα δομικά προβλήματα σε υλικοτεχνικές υποδομές, πρακτικές και εργαλεία, που παρουσιάζονται στο εσωτερικό της περιβάλλον και είναι κοινά σε όλους τους φορείς της. Αυτό πιστεύω τώρα και αυτό πίστευα τον Αύγουστο του 2006 όταν πρότεινα στην ΚΕΔΚΕ τη δημιουργία μιας «Ειδικού σκοπού μορφή της Α.Ε. ώστε να επιλυθούν με καλύτερους όρους τα κοινά αυτά προβλήματα. Προβλήματα τα οποία,

όπως είχα αναφέρει τότε «ποικίλουν ανάλογα με το μέγεθος, το οργανωτικό επίπεδο και την εμπειρία κάθε φορέα αλλά και ανάλογα με το είδος, το μέγεθος και τις απαιτήσεις σε τεχνογνωσία του έργου που καλείται να εκτελέσει». Η δημιουργία της ΔΗΜΟΣ Α.Ε. είναι υποδομή προς τη σωστή κατεύθυνση. Αλλά είναι και προίκα για το μέλλον, όταν τα προγράμματα αλλά και οι πηγές χρηματοδότησής τους θα είναι αποκλειστικά εθνική υπόθεση.

«Κρυμμένοι θησαυροί» στην Χαρτοθήκη της Κοζάνης

Η Χάρτα του Ρήγα και η Υδρόγειος του Άνθιμου Γαζή μεταξύ των 180 χαρτών της συλλογής

*«Βάζει τη γης, βάζει τη θάλασσα, βάζει τα ουράνια απάνω,
βάζει τον ήλιο τον ακούραστο, τ' αστέρια, ως στεφανώνουνε τον ουρανό τρογύρα, το Αλετροπόδι, τα Βροχάστερα, την ώρα Πούλια, βάζει και το Χορό τον Εφταπάρθενο, που τότε λεν κι Αμάξι, κι αυτού γυρνάει παραμονεύοντας το Αλετροπόδι πάντα, και μόνο αυτός λουτρό δεν χαίρεται στον Ωκεανό ποτέ του».*

Ομήρου Ιλιάδα, Ραψωδία Σ, μτφρ. Ν. Καζαντζάκη
Ι. Θ. Κακριδή (1987), στ 483-489 τελευταίος,

Σ' αυτό το μικρό απόσπασμα της Ιλιάδας, ο Όμηρος κάνει την πρώτη χαρτογραφική αναφορά στην ιστορία, σχεδιάζει με λόγια -εικόνες τον πρώτο χάρτη πάνω στην ασπίδα του Αχιλλέα!

Αιώνες πολλούς μετά στην Κοζάνη, η δημοτική αρχή της πόλης ακολουθώντας τα χνάρια και τις ανησυχίες του αρχαίου μας ποιητή, κατάφερε να συγκεντρώσει και να διαφυλάξει στη Χαρτοθήκη της Δημοτικής Βιβλιοθήκης, ούτε έναν, ούτε δύο, αλλά εκατόν ογδόντα πρότυπους, σπάνιους χάρτες, ιστορικά κειμήλια ανεκτίμητης αξίας. Η Χαρτοθήκη έχει αποσπάσει το διεθνές επιστημονικό ενδιαφέρον και έχει κερδίσει ήδη πολλούς μόνιμους ειδικούς επισκέπτες ερευνητές. Μεταξύ των κειμηλίων η Χάρτα του Ρήγα, αλλά και ο Χάρτης της υδρογείου του Άνθιμου Γαζή.

Η κορνίζα έκρυβε μυστικά

Ένας χάρτης, αγνώστου ταυτότητας

και σε προχωρημένη αποσύνθεση κοσμούσε για δεκαετίες ένα τοίχο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης. Κιτρινισμένος, φθαρμένος και κλεισμένος μέσα σε μία παλιά κορνίζα ταλαιπωρημένη από το χρόνο, δεν προσφερόταν για ταξίδια. Παρότι τετράφυλλος, σπάνιος, υψηλής αισθητικής αποτύπωνε την υδρόγειο, δεν αποσπούσε κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον, μέχρι που τα έμπειρα επιστημονικά μάτια απέδειξαν ότι επρόκειτο για σπάνιο κειμήλιο και πιθανότατα το δεύτερο αντίτυπο που σώζεται σε ολόκληρο τον κόσμο! Πρόκειται για έργο του Άνθιμου Γαζή, που χαράχθηκε στη Βιέννη πριν από δύο αιώνες, το 1800 και σύμφωνα με τους επιστημονικούς μελετητές αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία της ελληνικής χαρτογραφικής κληρονομιάς.

Χάρis στη βοήθεια του καθηγητή κ. Ευάγγελου Λιβιεράτου η επιστημονική σκαπάνη ανέσυρε από τη Βιβλιοθήκη και άλλους μοναδικούς χάρτες

γερμανικής και αυστριακής προέλευσης, καθώς και σημαντικά βιβλία γεωγραφικού περιεχομένου, που είχαν συγκεντρωθεί ανά τους αιώνες στα ράφια της.

Ανάμεσα στα άλλα η επιστημονική ομάδα του καθηγητή εντόπισε και δημοσιοποίησε νέα πολύτιμα στοιχεία για τη σπάνια δωδεκάφυλλη Χάρτα του Ρήγα Βελεστινλή (1796-1797), η οποία όχι μόνο αποτελεί έναν από τους τρεις σημαντικότερους σταθμούς της Ελληνικής ιστορίας της Χαρτογραφίας σε βάθος 2.500 ετών, αλλά και ένα από τα κυριότερα ευρωπαϊκά δείγματα γραφής, το οποίο στην επιστημονική γλώσσα έχει χαρακτηριστεί ως «πολυμέσο της εποχής του».

Η επιστημονική μελέτη του αντίτυπου της Χάρτας που βρίσκεται στην Κοζάνη, αποδεικνύει για πρώτη φορά ότι υπήρχαν δύο διαφορετικές εκδόσεις της Χάρτας. Η μελέτη του αντιτύπου μετά από ηλεκτρονική ανάλυση και οπτικοποίηση του χαρτογραφικού πε-

ριεχομένου, απέδειξε για πρώτη φορά την ύπαρξη δύο τουλάχιστον διαφορετικών εκδόσεων της Χάρτας. Αυτό διαπιστώθηκε από τις τοπωνυμιακές διαφορές που εντοπίστηκαν σε δύο από τα 12 φύλλα της.

Εν τω μεταξύ σύμφωνα με τη μελέτη που έχει κάνει ο καθηγητής Ευάγγελος Λιβιεράτος ο χάρτης του Γαζή, είναι διαστάσεων περίπου 1 x 1 μ. με τίτλο, ο οποίος προσδιορίζει την πολυθεματικότητα του έργου. Πρόκειται για ένα σύνθετο, πυκνού περιεχομένου και υψηλής αισθητικής χάρτη που επιμελήθηκε και εκτύπωσε ο Μηλιώτης διδάσκαλος του Γένους στη Βιέννη, μόλις τρία χρόνια μετά την έκδοση της Χάρτας του Ρήγα, με χαρακτήρα τον καλλιτέχνη χαλκογράφο της αυστριακής πρωτεύουσας Κάρολο Ροβέρτο Σχίνδελμαϋερ.

Ο τίτλος του αναφέρει:

«Ατλας ή χάρτης περιέχων καθολικούς γεωγραφικούς πίνακες της υδρογείου σφαίρας κατά τε την ορθήν παράλληλον και πλαγίαν αυτής θέσιν την τε παραλληλόγραμμον και αλλοιότροπον γενικήν καταγραφήν της υδρογείου σφαίρας και ημικύκλιον περιέχον παλαιών τόπων ονομασίας κατά Διονύσιον τον Περιηγητήν, και μερικόν πίνακα της Βλαχίας, προς δε τα τε συστήματα και τας σφαίρας και τους πλανήτας και σχήματα τα τας σφαίρας θέσεις δεικνύοντα και τους ανέμους και άλλα πολλά προς γενικήν είδησιν γεωγραφίας και αστρονομίας συντείνοντα».

Το άλλο σωζόμενο αντίτυπο του χάρτη του Γαζή βρίσκεται στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Αυστραλίας, στην Καμπέρα.

Η πλούσια συλλογή της Δημοτικής Χαρτοθήκης συμπληρώνεται από αξιολογους χάρτες μεγάλων λογίων του ελληνικού Διαφωτισμού που χρονολογούνται από τις αρχές του 18ου αιώνα και πολύτιμα βιβλία γεωγραφικού περιεχομένου.

Η Χαρτοθήκη

Η Χαρτοθήκη ξεκίνησε να λειτουργεί μόλις το προηγούμενο έτος, μετά από πρωτοβουλία του δημάρχου Κοζάνης Πάρι Κουκουλόπουλου. Το νέο αυτό πολιτιστικό και ιστορικό εγχείρημα στεγάζεται σ' ένα παραδοσιακό κτίριο, που χαρακτηρίζεται ως «κόσμη-

Επί χάρτου ποιητικά ταξίδια

**«Θυμάσαι, που ταξίδια ονει-
ρευόμουν
κ' είχα ένα διαβήτη κ' ένα
χάρτη
και πάντα για να φύγω ετοι-
μαζόμουν
κι όλο η μητέρα μου 'λεγε:
Το Μάρτη...»**

Νίκος Καβαδίας

**«Γεια σου Απρίλη, γεια σου
Μάρτη
και πικρή Σαρακοστή
βάζω πλώρη και κατάρτι
και γυρεύω ένα νησί
που δεν βρίσκεται στον
χάρτη
βάζω πλώρη και κατάρτι»**

Οδυσσέας Ελύτης

**«Ένας χάρτης που δεν περι-
λαμβάνει την Ουτοπία
δεν αξίζει ούτε μια ματιά,
αφού αφήνει απ' έξω τη
χώρα εκείνη
στην οποία η ανθρωπότητα
πάντακαταφεύγει»**

Oscar Wilde, 1895

μα της πόλης». Πρόκειται για το Αρχοντικό Λασσάνη, οικία του Κοζανίτη Φιλικού, υπασπιστή του Αλέξανδρου Υψηλάντη, Γεωργίου Λασσάνη. Το κτήριο παραχωρήθηκε το 2003 από το υπουργείο Πολιτισμού στο δήμο, ο οποίος και ανέλαβε την αναστήλωση του. Η επιλογή του καθηγητή ΑΠΘ Ευάγγελου Λιβιεράτου ως επιστημονικού υπεύθυνου του όλου εγχειρήματος ήταν καθοριστική. Από την στιγμή που ανέλαβε δράση ο καθηγητής Ευ. Λιβιεράτος επικράτησε ενθουσιασμός καθώς ήταν εκείνος που εντόπισε την άγνωστη μέχρι τότε ταυτότητα του παγκοσμίως και εξαιρετικά σπάνιου τετράφυλλου χάρτη της υδρογείου του Άνθιμου Γαζή.

Αν και βρισκόταν σε προχωρημένο στάδιο φθοράς και ήταν σχεδόν κατεστραμμένος μεταφέρθηκε για αποκατάσταση στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης. Εκεί υπό την επίβλεψη των ειδικών και με «χειρουργικές» επεμβάσεις ξεκίνησε η συντήρησή του.

Η επιχείρηση σωτηρίας του χάρτη ολοκληρώθηκε μετά από συνεργασία και με ειδικούς συντηρητές βιβλίων.

Η Χαρτοθήκη στο μικρό χρονικό διάστημα της λειτουργίας της έχει φανεί ότι μπορεί να αποτελέσει ένα καινοτόμο θεσμό όχι μόνο σε τοπική και εθνική βάση, αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Αποτελεί ένα ακόμα λιθαράκι στην εδραίωση του πολιτιστικού προφίλ της Κοζάνης, η οποία μεταξύ άλλων διαθέτει και μια σημαντική Βιβλιοθήκη.

Η οργάνωση της Χαρτοθήκης έγινε σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις και πρακτικές για τέτοιου είδους θεσμούς, ενώ δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στις νέες ψηφιακές τεχνολογίες και τις διεθνείς συνεργασίες, έτσι ώστε να αποτελέσει έναν πρωτοποριακό οργανισμό. Τον πυρήνα της συγκροτούν άτλαντες μεγάλης σημασίας και αξίας, κυρίως γερμανικής και αυστριακής προέλευσης, από τα τέλη του 18ου αιώνα, που καταδεικνύουν το μεγάλο ενδιαφέρον των διδασκάλων του Γένους για τη Γεωγραφία, η οποία αποτελούσε απαραίτητο μορφωτικό στοιχείο της εκπαίδευσης των Ελλήνων της εποχής.

Όπως μας επισημαίνει η Γιάννα Στεριπούλου προϊσταμένη της Δημοτικής

Βιβλιοθήκης το σύνολο όλων αυτών των μοναδικών και σπάνιων ευρημάτων της ελληνικής χαρτογραφίας του Διαφωτισμού βρίσκονταν επί δύο περίπου αιώνες στα ράφια και τα συρτάρια της Κοβεντάρειου Βιβλιοθήκης.

Η Κοβεντάρειος ιδρύθηκε στο δεύτερο μισό του 17ου αιώνα και είναι γνωστή για τον πλούτο των βιβλίων της, με ιδιαίτερο βάρος στον ελληνικό Διαφωτισμό. Το μεγαλύτερο μέρος των βιβλίων και λοιπών αντικειμένων προέρχεται από δωρεές εμπόρων και λογίων της Κοζάνης που ήταν εγκατεστημένοι στην Κεντρική Ευρώπη.

Κυριακάτικες και άλλες διαδρομές στη Χαρτοθήκη

Από το 2008 που έχει ξεκινήσει η λειτουργία της Χαρτοθήκης την έχει επισκεφθεί πλήθος κόσμου προκειμένου να δει από κοντά το πλούσιο ιστορικό και χαρτογραφικό υλικό της. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που έχουν αναπτυχθεί είναι και ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο: «Κυριακές στη Χαρτοθήκη».

Από την αρχή του χρόνου μέχρι τώρα έχουν πραγματοποιηθεί μία σειρά από ενδιαφέρουσες εκθέσεις και εκδηλώσεις, οι οποίες συνεχίζονται μέχρι και τον Ιούνιο.

Εντυπωσιασμένοι ευρωπαίοι επιστήμονες από την ιστορική αξία των χαρτών της Κοζάνης

Αντιπροσωπεία σημαντικών και διακεκριμένων επιστημόνων βρέθηκε πρόσφατα στην Κοζάνη, όπου και επισκέ-

φθηκε την έκθεση με τίτλο «Η Κοζάνη στον κόσμο των Χαρτών». Μάλιστα ο γενικός γραμματέας της Διεθνούς Χαρτογραφικής Ένωσης David Fairbairn, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Νιούκαστλ της Βρετανίας δήλωσε εντυπωσιασμένος με το αποτέλεσμα της δουλειάς που έγινε για την αποκατάσταση των χαρτών, ενώ ο ολλανδός καθηγητής του πανεπιστημίου της Ουτρέχτης Ferjan Ormeling υποστήριξε ότι: «αυτό το κομμάτι της έκθεσης είναι ο συνδυασμός κρίκος της μεσαιωνικής χαρτογραφίας με την σύγχρονη χαρτογραφία. Είναι το κομμάτι που συνδέει το παλιό με το καινούριο και δείχνει πως ο Ελληνικός λαός μέσα από αυτούς τους χάρτες ανακατασκευάζει την ιστορία του». Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αρχιτεκτονικής της Βενετίας Carlo Monti χαρακτήρισε ως «έκπληξη» την έκθεση και σημείωσε ότι αξίζει ιδιαίτερης προβολής.

Τι είναι χαρτογραφία;

Στο μακρύ ταξίδι της Γεωγραφίας από την ομηρική εποχή μέχρι τη σύγχρονη που τα Γεωγραφικά Συστήματα

Πληροφοριών (GIS) εστιάζουν και φωτίζουν χιλιάδες έως εκατομμύρια πληροφορίες, ο ανθρώπινος πολιτισμός επιχειρεί να καταγράψει με κάθε τρόπο το χωροχρόνο της υποκειμενικής και αντικειμενικής διάστασής του.

Σε κάθε επίπεδο της γεωγραφικής ανάλυσης (χώρος, τόπος, φύση, περιβάλλον, επικράτεια, χώρα, μέσον), η χαρτογραφία συνεχίζει να έχει ένα συγκεκριμένο ρόλο και αποτελεί την άλλη όψη της Γεωγραφίας. Όπως επισημαίνει

και η καθηγήτρια Λίλα Λεοντίδου, η χαρτογράφηση αποτελεί έναν από τους άξονες πάνω στο οποίο «ρίζωσε» η Γεωγραφία. Σύμφωνα με τον καθηγητή Ευάγγελο Λιβιεράτο στο γενικό πλαίσιο του όρου χαρτογραφία θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η επιστήμη της χαρτογραφίας είναι: «Η, σε σμίκρυνση και σε κατάλληλο εποπτικό μέσο, μεθοδική και συστηματική αναπαράσταση του γεωγραφικού ή γενικότερου χώρου, με τη χρήση γεωμετρικών μετασχηματισμών και γραφικών κωδίκων επικοινωνίας».

Ο Όμηρος χαρακτηρίζεται ως ο «εισηγητής της Γεωγραφίας» καθώς η περιγραφή της ασπίδας του Αχιλλέα στην Ιλιάδα, θεωρείται η πρώτη χαρτογραφική αναφορά. Πρώτοι οι Αρχαίοι Έλληνες, όπως ο Ερατοσθένης και οι σύγχρονοί του τον 3ο αιώνα, κατονόμασαν τη γεωγραφία: Geography, Geographie, Geografia, κ.λπ. Αυτή η «γραφή για τη γη» στο ξεκίνημά της συνδέεται και σχετίζεται άμεσα με τη χαρτογραφία τη γεωμετρία, την αστρονομία, τη γεωδαισία, και την τοπογραφία.

Κοινό κάλεσμα στις Ευρωεκλογές

Εκκληση στους τοπικούς και περιφερειακούς εκπροσώπους από ολόκληρη την Ε.Ε. να συμβάλουν με κάθε δυνατό τρόπο ώστε οι ευρωπαίοι πολίτες να συμμετέχουν με τη ψήφο τους στις Ευρωεκλογές της 7ης Ιουνίου απευθύνουν ο κ. Luc Van den Brande, πρόεδρος της Επιτροπής των Περιφερειών (ΕΤΠ), μαζί με τον ομόλογό του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κ. Hans-Gert Pöttering, στο πλαίσιο της καμπάνιας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλό ποσοστό συμμετοχής στις ευρωκάλπες στα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Όπως τονίζουν στο κοινό κάλεσμά τους οι ευρωεκλογές αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα δημοκρατικά γεγονότα στον κόσμο, αφορούν 375 εκατομμύρια πολίτες εκ των οποίων 36 εκατομμύρια ψηφίζουν για πρώτη φορά. Και επομένως, όπως υπογραμμίζουν «είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουν οι πολίτες ότι η ψήφος τους έχει αποφασιστική σημασία διότι τους επιτρέπει να πάρουν στα χέρια τους το δικό τους ευρωπαϊκό μέλλον».

Καλούν δε τους αιρετούς εκπροσώπους σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο να ενημερώσουν και να κινητοποιήσουν τους πολίτες προκειμένου να επιτευχθεί το μεγαλύτερο δυνατό ποσοστό συμμετοχής.

«Είναι κοινό καθήκον μας, τονίζουν, να τους εξηγήσουμε με ποιο τρόπο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο χρησιμοποιεί τις νομοθετικές εξουσίες του και ότι

έτσι ασκεί άμεση επιρροή στο 60% έως 80% της νομοθεσίας των κρατών μελών με γνώμονα τα συμφέροντα των πολιτών».

«Σήμερα δρέπουμε τους καρπούς μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει εξασφαλίσει ειρήνη, ελευθερία, σταθερότητα και ευημερία στην ευρωπαϊκή ήπειρο και έχει επιτύχει να καταστήσει τον πόλεμο αδιανόητο για τα μέλη της. Σε μια περίοδο χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση έδειξε ότι μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στηρίζοντας τα κράτη μέλη της, προκειμένου να διασφαλίσει την υπεράσπιση των συμφερόντων των πολιτών της.

Ανταποκρινόμενη στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής, η Ευρώπη δίνει το παράδειγμα στον κόσμο υιοθετώντας ένα σχέδιο δράσης, δεσμευτικό και θαρραλέο, που θα μας επιτρέψει να μειώσουμε τις εκπομπές CO2 κατά 20 % έως το 2020. Αυτή η δυναμική Ευρωπαϊκή

Ένωση χρειάζεται ένα ισχυρό Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Από την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ, κάθε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις ευρωπα-

Van den Brande

για συμμετοχή του Ιουνίου

ϊκές και δημοτικές εκλογές σε όποιο κράτος μέλος κι αν κατοικεί.

Με βάση την αρχή αυτή, στις τελευταίες εκλογές του 2004, τουλάχιστον το 12 % των ψηφοφόρων μπόρεσε, προσερχόμενο στην κάλπη, να εκ-

φράσει τη θέση του εκτός της χώρας καταγωγής του.

Λόγω της συνεχώς αυξανόμενης επαγγελματικής κινητικότητας, οι πολίτες μας πρέπει να είναι ενημερωμένοι για τα δικαιώματά τους, πράγμα που συχνά δεν συμβαίνει.

Ας αξιοποιήσουμε τη σημαντική αυτή ευκαιρία για να συζητήσουμε για την Ευρώπη. Ας συνενώσουμε λοιπόν τις δυνάμεις μας προκειμένου να νιώσουν οι πολίτες ότι η Ευρώπη είναι δική τους. Η δημοκρατία και η έκκληση προς τους πολίτες ξεκινάει από τους δήμους και τις περιφέρειες: ας συνεργαστούμε για να κινητοποιήσουμε τους πολίτες για τις εκλογές αυτές!

Ας είμαστε πρακτικοί: θέτουμε στη διάθεση των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και των αντιπροσωπευτικών τους ενώσεων πολυάριθμα μέσα επικοινωνίας και πληροφόρησης. Αρκεί μόνο να επικοινωνήσετε με το γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή την αντιπροσωπεία της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη χώρα σας, με έναν Ευρωβουλευτή ή με ένα από τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών που προέρχεται από την περιοχή σας.

Σας προτείνουμε:

- να διοργανώσετε στον δήμο σας ενημερωτική εκδήλωση για τις ευρωπαϊκές εκλογές και γενικότερα για τη δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- να απευθύνετε επιστολή στους συμπολίτες σας καλώντας τους στις κάλπες για τις ευρωεκλογές,
- να χρησιμοποιήσετε τα ενημερωτικά μέσα που μπορείτε να προμηθευτείτε στα γραφεία πληροφοριών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη χώρα σας,
- να προσθέσετε στον δικτυακό τόπο της τοπικής αρχής σας μια πύλη για τις ευρωεκλογές και να τη συνδέσετε με τους δικτυακούς τόπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (www.eurparl.eu) και της Επιτροπής των Περιφερειών (www.cor.eu),
- να υποδεχτείτε τους υποψηφίους στις ευρωεκλογές κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας στα πλαίσια των ενημερωτικών τους δραστηριοτήτων.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι μαζί σας θα επιτύχουμε να μεταφέρουμε τη συζήτηση για την Ευρώπη σε κάθε πόλη και σε κάθε κοινότητα, προκειμένου οι πολίτες μας να είναι παρόντες τη στιγμή της ψηφοφορίας».

Hans-Gert Pöttering

Εξόφληση οφειλών στο Ελληνικό Δημόσιο και ΙΚΑ-TEAM

Με την αρ. 5553/2009 εγκύκλιό του το υπουργείο Εσωτερικών παρέχει διευκρινίσεις για σειρά οικονομικών θεμάτων που αφορούν τους δήμους και ρυθμίζονται με διατάξεις του Ν.3731/2008. Συγκεκριμένα:

Σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ.5, περ. β στις ρυθμίσεις του άρθρου 24 του προηγούμενου νόμου 3649/2008, εντάσσονται και οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η πλειοψηφία κεφαλαίου των οποίων, ανήκει στους Δήμους ή τις Κοινότητες και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών. Έτσι λοιπόν η εξόφληση οφειλών που έχουν βεβαιωθεί ή έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μέχρι 23-12-

2008 (ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου) προς το Ελληνικό Δημόσιο και το ΙΚΑ-TEAM, των ανωτέρω εταιρειών, ακόμη και αν τελούν υπό εκκαθάριση, γίνεται από τους οικείους ΟΤΑ.

Η καταβολή των οφειλομένων, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εφάπαξ ή σε δόσεις έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Σεπτεμβρίου του 2009.

Τονίζεται ότι, σε περίπτωση μη καταβολής αυτών, καθίσταται απαιτητό το σύνολο κάθε οφειλής, μαζί με τις προσαυξήσεις και από τους ΟΤΑ. Κατά συνέπεια η υποχρέωση που αναλαμβάνουν οι ΟΤΑ, έχει την έννοια της αναδοχής των οφειλών και σε περίπτωση παράδοσης της προθεσμίας καταβολής

των οφειλομένων εξακολουθεί να υφίσταται σωρευτικά για τους ΟΤΑ και τις αστικές εταιρείες.

Στις αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπου εταίροι είναι περισσότεροι από έναν ΟΤΑ, ο επιμερισμός της οφειλής στους ΟΤΑ γίνεται αρχικά κατά το λόγο της εταιρικής εισφοράς του καθενός.

Οι παραπάνω οφειλές είναι δυνατόν να εξυπηρετούνται με συνομολόγηση δανείου με το Κράτος, με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού και με κάθε είδους δημοσίων οργανισμούς και ΝΠΔΔ, σύμφωνα με το άρθρο 176 του ΔΚΚ.

Αυξημένη πλειοψηφία για συνομολόγηση δανείων

Σύμφωνα με τα άρθρα 42 παρ. 2 και 45 παρ.3, αντικαθίστανται οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 και του τελευταίου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 176 του ΔΚΚ ως εξής:
Για τη συνομολόγηση δανείων ποσού άνω του

1.500.000 ευρώ από ΟΤΑ με πληθυσμό έως 50.000 κατοίκους, ή άνω των 3.000.000.000 ευρώ με πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων, ή άνω των 5.000.000.000 ευρώ με πληθυσμό άνω των 80.000 κατοίκων ή άνω των 10.000.000 ευρώ με πληθυσμό άνω των 150.000 κατοίκων, ή άνω των 20.000.000 ευρώ με πληθυσμό άνω των 300.000 κατοίκων, η σχετική απόφαση του οικείου Συμβουλίου λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 των μελών του.

Σύμφωνα με το άρθρο 45, παρ.4, απαιτήσεις και οφειλές από Προγραμματικές Συμβάσεις, που έχουν συναφθεί με διάρκεια ισχύος μέχρι 31-12-2009, καθώς και συμβάσεις μίσθωσης κινητών ή ακινήτων, με συμμετοχή αμιγώς δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων του προηγούμενου

ΔΚΚ – ΠΔ 410/1995 μετά τη μετατροπή αυτών σε κοινωφελείς επιχειρήσεις, εισπράττονται και αποπληρώνονται αντίστοιχα, από τις νέες επιχειρήσεις, ακόμη και αν προέρχονται

από δραστηριότητα που δεν προβλέπεται πλέον στους σκοπούς των.

Δημοτική ή Κοινοτική Α.Ε. (μονομετοχική) μπορεί να εισπράττει ή να αποπλη-

Απαιτήσεις και οφειλές από προγραμματικές συμβάσεις

ρώνει ανάλογες απαιτήσεις και οφειλές μόνο αν προέρχονται από την αξιοποίηση της ακίνητης δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας ή την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων.

«Μόδα» οι ληστείες σε δημαρχεία

Σε επιδημία εξελίσσονται οι διαρρήξεις δημαρχείων καθώς όλο και συχνότερα τα δημαρχιακά κτίρια παραβιάζονται. Η λεία των διαρρηκτών είναι χρήματα και μπλοκ επιταγών που φυλάσσονται σε χρηματοκιβώτια, γραμμάτια, ηλεκτρονικοί υπολογιστές καθώς και βεβαιώσεις παραμονής αλλοδαπών.

Στην Ήπειρο, για παράδειγμα, έχουν γίνει τους τελευταίους μόνο μήνες διαρρήξεις σε περισσότερα από 6 δημαρχεία με πλέον πρόσφατη αυτή στο δήμο Συβότων, ενώ από τις παλαιότερες ληστείες στο δήμο Φιλιατών και στο δήμο Γαρδικίου πήραν 80.000 ευρώ και 25.000 ευρώ αντίστοιχα. Από το δήμο Αχέροντα οι διαρρήκτες έφυγαν με 4.500 ευρώ και στο δήμο Ευρυμενών η λεία τους ήταν ηλεκτρονικοί υπολογιστές.

Σε μικρό χρονικό διάστημα διαρρήξεις σημειώθηκαν σε 3 δήμους του

νομού Αιτωλοακαρνανίας. Μετά τη διάρρηξη στο δημαρχιακό μέγαρο Νεάπολης, όπου εκλάπησαν 18.000 ευρώ, και στο δήμο Ανακτορίου, σειρά είχε το δημαρχείο Αρακύνθου από το οποίο αφαιρέθηκαν 1.400 ευρώ. Ανάλογα είναι τα περιστατικά στο νομό Ηλείας, όπου πρόσφατα διαρρήκτες χτύπησαν στα δημαρχεία Κυλλήνης, Βουπρασίας και Τραγανού.

Και σε άλλες περιοχές της χώρας έχουν όμως καταγραφεί κρούσματα, όπως στους δήμους Καλλονής και Ελευθερών Καβάλας, με λεία 12.500 ευρώ από κάθε δημαρχείο, Καλαβρύτων (όπου εκτός από μικρό χρηματικό ποσό οι διαρρήκτες πήραν βεβαιώσεις παραμονής αλλοδαπών, στις οποίες δεν είχαν αναγραφεί ακόμη τα στοιχεία τους) Αλεξανδρούπολης, Μυτιλήνης, Βέροιας, Χαιρώνειας, Δωδώνης, Μυτιλήνης κ.ά.

Υπέρογκες αυξήσεις στο φυσικό αέριο για την Θεσσαλία

«Χρυσάφι» βρέθηκαν να πληρώνουν το φυσικό αέριο οι κάτοικοι της Θεσσαλίας, καθώς οι λογαριασμοί που πήραν στα χέρια τους για το διάστημα Δεκεμβρίου 2008- Ιανουαρίου 2009 ήταν αυξημένοι έως και 50% συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή περίοδο.

Περισσότερες από 2.000 καταγγελίες πολιτών για την αύξηση αυτή έφτασαν στο Γραφείο Καταναλωτή της Νομαρχίας Μαγνησίας. Ήδη, για το θέμα έχει ξεκινήσει εισαγγελική έρευνα προκειμένου να διερευνηθεί τυχόν αισχροκέρδεια και παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού, που πίστευε πως η τιμή του φυσικού αερίου θα ήταν μειωμένη κατά 20% από του πετρελαίου όπως ισχύει για τους κατοίκους της Αττικής.

Με παρέμβασή της η Νομαρχία έχει ζητήσει από την Εταιρεία Παροχής Αερίου (ΕΠΑ) Θεσσαλίας να γίνει τουλάχιστον δεκτό το αίτημα περί εξάμηνου διακανονισμού άτοκης αποπληρωμής των υπέρογκων λογαριασμών και να μην κοπούν παροχές.

Η ΕΠΑ Θεσσαλίας παρέπεμψε για την αύξηση στο γεγονός πως η τιμή του φυσικού αερίου ακολουθεί με χρονική υστέρηση την τιμή του πετρελαίου και το εξάμηνο που προηγήθηκε, η τιμή του Brent ήταν πολύ ακριβή, οδηγώντας σε αντίστοιχα υψηλά επίπεδα και το φυσικό αέριο. Ο Γενικός Διευθυντής της ΕΠΑ έχει δεσμευτεί πως εκτός από τη μείωση 14% για τον περασμένο Φεβρουάριο, θα υπάρξει και νέα μείωση κατά 8%.

Ανάγκη η λειτουργία του προαστιακού Βόλου- Λάρισας

Καμπανάκι κινδύνου σημαίνει η ΤΕΔΚ Μαγνησίας για το έργο κατασκευής του προαστιακού Βόλου - Λάρισας, μετά τις πληροφορίες πως δεν έχει εξευρεθεί το ποσό των 100 εκατομμυρίων ευρώ που απαιτείται για την υλοποίησή του. Σε επιστολή της προς τους υπουργούς Μεταφορών και Πολιτισμού, η ΤΕΔΚ Μαγνησίας ζητά να αναληφθούν δράσεις ώστε να προχωρήσει το έργο, το οποίο συνδέεται μάλιστα με τη διοργάνωση των Μεσογειακών Αγώνων του 2013.

«Η ιδέα να καταστεί το δίπολο Βόλος- Λάρισα η τρίτη αναπτυξιακή δύναμη της χώρας, μετά την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, αποκτά ολοένα και περισσότερους υποστηρικτές» αναφέρει η ΤΕΔΚ και προσθέτει: «Ο Προαστιακός Βόλου- Λάρισας είναι ένα σημαντικό έργο, ενταγμένο στον φάκελο διεκδίκησης των Μεσογειακών Αγώνων, που θα συμβάλει στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, εκμηδενίζοντας τις αποστάσεις και εκσυγχρονίζοντας τις συγκοινωνίες και τις μεταφορές».

Παράλληλα, η ΤΕΔΚ ζητά να απορριφθεί η πρόταση της 5^{ης} Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων να κηρυχθεί η παλιά σιδηροδρομική γραμμή Βόλου- Παλαιοφαρσάλων ως μνημείο και ο προαστιακός να λειτουργήσει σε αυτήν.

Αντισεισμική θωράκιση για το Ηράκλειο

Σε έξι μήνες θα έχει στα χέρια του ο δήμος Ηρακλείου μελέτη για τα ενεργά ρήγματα στον υποθαλάσσιο χώρο του κόλπου της περιοχής και τη συσχέτισή τους με τα ενεργά ρήγματα της ξηράς. Αυτό προβλέπει προγραμματική σύμβαση που υπέγραψαν ο δήμος και το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το ερευνητικό πρόγραμμα, προϋπολογισμού 89.000 ευρώ, θα εκπονηθεί από τον Τομέα Δυναμικής Τεκτονικής και Εφαρμοσμένης Γεωλογίας και γίνεται συμπληρωματικά με την έρευνα που έχει ανατεθεί στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών για το χερσαίο τμήμα της πόλης.

Αιγαίο - Κρήτη συγκλίνουν... ψηφιακά

Ένας νέος φορέας, το «ΙΚΑΡΟΣ NET» συνδέει πλέον δήμους της Κρήτης και νησιά του Αιγαίου. Η διαδημοτική συνεργασία σε θέματα πληροφορικής και επικοινωνιών, που κατοχυρώθηκε με την υπογραφή σχετικού μνημονίου, έχει στόχο την προώθηση της ευρυζωνικότητας και των ψηφιακών

τεχνολογιών και αποτελεί τη βάση για υλοποίηση μελλοντικών κοινών δράσεων και έργων στον τομέα της ψηφιακής σύγκλισης.

Οι 14 δήμοι που υπέγραψαν το μνημόνιο είναι:

Άγιος Νικόλαος	Νέα Αλικαρνασσός
Βαθύ Σάμου	Πάρος
Ερμούπολη	Ρέθυμνο
Ηράκλειο	Ρόδος
Ιεράπετρα	Σητεία
Μυτιλήνη	Χανιά
Νάξος	Χίος

Παράλληλα, με το μνημόνιο υιοθετήθηκε και ένας καταστατικός χάρτης υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι δήμοι απέναντι στους πολίτες στο πλαίσιο της «Κοινωνίας της Γνώσης».

Ιχνηλατώντας τις Φέρες

Πολύτιμα στοιχεία για την καλύτερη αποτύπωση του χώρου και της περιοχής περιλαμβάνει κατά τον δήμαρχο Φερρών ένα νέο βιβλίο που αναφέρεται στην μοναδικότητα της πόλης. «Μία ιχνηλάτηση στο Δέλτα της ιστορίας» είναι ο τίτλος του και ο συγγραφέας του Αθανάσιος Γουρίδης υποστηρίζει πως στόχος είναι ο αναγνώστης να περιηγηθεί στις όχθες του Έβρου κατά την αρχαιότητα, τους μέσους χρόνους έως την Οθωμανική αυτοκρατορία και τον 20° αιώνα.

Ένα μουσείο για την Κάλυμνο

Την ιστορία του επιχειρεί να διασώσει ο δήμος Καλυμνίων, που εγκαινίασε το νέο αρχαιολογικό μουσείο του νησιού. Το μουσείο αυτό αποτελεί ορόσημο στην πολιτιστική ιστορία του τόπου με στόχο να αναδείξει τις πλούσιες σε αρχαιολογικούς θησαυρούς περιοχές της Καλύμνου και να συμβάλλει στην προβολή των ευρημάτων που έχουν ανακαλυφθεί εδώ και χρόνια.

Διασυνοριακή συνεργασία για τις Πρέσπες

Πρωτόκολλο Συνεργασίας υπέγραψε ο δήμος Πρεσπών με το δήμο Ρέζεν και το δήμο Λίκενας της Αλβανίας προκειμένου να αναδειχθούν οι λίμνες και να δοθεί ώθηση στο τουριστικό ρεύμα της περιοχής. Από το δήμο Πρεσπών έχει επίσης υποβληθεί αίτημα ώστε να υπάρξει θαλάσσια και χερσαία σύνδεση με την Αλβανία και την ΠΓΔΜ με στόχο να διευκολυνθούν

οι μετακινήσεις των τουριστών σε όλη την έκταση του τριεθνούς προστατευόμενου πάρκου των λιμνών.

«Ήδη έχουμε κατασκευάσει προβλήτες σε χωριά και οικισμούς της Μεγάλης Πρέσπας για να είμαστε έτοιμοι και το ίδιο κάνουμε και στη Μικρή Πρέσπα» σημείωσε ο δήμαρχος Πρεσπών. «Το ταξίδι-περιήγηση στη Μικρή Πρέσπα θα είναι σαν ένα παραμύθι που θα αναδει-

κνύει τους μύθους και τους θρύλους της περιοχής, όπως αυτόν που μιλάει για μία πριγκίπισσα που δάκρυσε επειδή ο βασιλιάς πατέρας της, της απαγόρευσε να παντρευτεί τον αγαπημένο της και από αυτά τα δάκρυα δημιουργήθηκαν οι λίμνες. Παλιά ιστορία, γιατί οι λίμνες δημιουργήθηκαν πριν από 35.000 χρόνια» ανέφερε η πρόεδρος της Εταιρείας Προστασίας Πρεσπών Μυρσίνη Μαλακού.

МАР - АПР 2009

